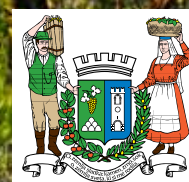

BRIŠKI
Časnik

Občina Brda

ŠTEVILKA 118 • LETNIK 29 • POMLAD 2025

Pomladni utrip skupnosti

Pomlad se v Brda priplazi tiho, najprej kot daljša svetloba, kot vonj po zemlji in z nežnimi barvami pobarva griče. Popolnost ji doda petje ptic. To je čas upanja in novih začetkov, čas, ko se narava in človek znova ujameta v skupen ritem. V tej pomladni živosti, s korakom med trtami in srčnim pogledom čez griče, tiho zori zgodba našega kraja.

A letošnja pomlad ni tiha. Svet okrog nas je napet in ranljiv. Voje, podnebne spremembe, naraščajoče družbene razlike, nasilje in razpršene skupnosti vnašajo nemir v naš vsakdan. Ne gre več le za oddaljene težave, tudi v Brdih se sprašujemo, kako ravnati z vse bolj sušnimi tlemi, kako ujeti dež ali ga ob poplavih zaježiti, kako preprečiti pozebo, kako ohraniti tradicijo in dediščino ob razvoju, ki prihaja s svojo hitrostjo in zahtevami.

Zato ni naključje, da se prav marca in aprila vrstijo pomembni svetovni dnevi: dan vode, dan zdravja in dan zemlje. Vsak od teh nas opominja, kako tesno smo prepleteni z naravo in kako smo odvisni od virov, ki niso samoumevni. Voda, ki jo pijemo. Zrak, ki ga dihamo. Zemlja, ki nas hrani. Zdravje, ki ga pogosto začnemo ceniti šele, ko ga izgubimo. Vse to kliče k odgovornosti. Verjamem v moč majhnih korakov. Ne moremo spremeniti sveta, lahko pa vsak naredi svoj del. Poberemo papir s tal. Pozdravimo soseda. Podarimo nasmeh.

Pomlad se ne kaže le v naravi, temveč tudi v živahnem dogajanju. Ob slavnostnem odprtju Evropske prestolnice kulture smo v Vili Vipolže gostili visoke goste: predsednico Republike Slovenije dr. Natašo Pirc Musar in predsednika Republike Italije Sergia Mattarelo. V nadaljevanju bomo tudi v Brdih dihali z EPK GO!2025, o vsem bomo zapisali tudi v naslednjih številkah Bliškega časnika. Pomemben mozaik je že prispeval Ivan Skubin iz Brega pri Golem Brdu, v

nadaljevanju pa se nam obetajo še nove muzejske zbirke na Gradu Dobrovo, soba z digitalno vsebino, festival s poudarkom na jezikih manjšin, zborovsko petje, virtualni zemljevid sadovnjakov, razstavni projekt, posvečen duhu sodobnega slikarja Zorana Mušiča.

V tej številki pišemo o Vokalni skupini Vinika, ki je 30 let ubranega petja praznovala 21. marca v Vili Vipolže. Obiskovalci so lahko prisluhnili koncertu, ki so ga poimenovali *Uglašenost src*. Naslov ni naključen, saj predstavlja uglašenost glasov in človeško uglašenost celotne skupine. Tudi zato sestav posega po najvišjih priznanjih. Skozi leta jih žene potreba po lepoti trenutkov skupnega poustvarjanja in iskanje magičnosti, za katero ne moreš predvideti, kdaj se bo pojavila.

V Kojskem so obeležili 30 let delovanja pionirske enološke trgovine Enomarket, ki sta jo ustvarila zakonca Rozina in Ubald Konjedic. Bricem dobro poznana profesorica glasbe in njen mož, po poklicu sanitarni inšpektor, sta se po upokojitvi podala na popolnoma novo pot in ustvarila kraj, ki je močno vplival na vinarstvo v Brdih.

Na dolgoletno željo župana Franca Mužiča so se skupaj zbrali županovi tesni sodelavci iz obdobja vseh mandatov. Na prijetnem druženju so se spominjali številnih anekdot, ki so se zgodile v 30 letih. Ob tem bi izpostavila misel arhitekta Izidorja Simčiča, da stvari napredujejo, če ljudje ne izgubljajo časa s kreganjem.

Anita Manfreda je aprila podpisala pogodbo za nov petletni mandat na čelu briške občinske uprave ter z dialogom, sodelovanjem in spoštovanjem koraka proti novim izzivom.

Brda so gostila tuje novinarje, ki so spoznavali našo kulturno in kulinarčno dediščino, briški vinarji pa so uspešno nastopili na številnih sejmi in skupaj z oljkarji dosegli vidne uspehe.

V aprilu so v Vedrijanu zabrnala dirkalna vozila na prireditvi Ujemi svoje sanje, ki jo prireja Mladinsko društvo Vdrjn. Teden kasneje je po Brdih potekala ponekod žal slabo obiskana čistilna akcija Škovace w'n. Ob tej priložnosti bi pohvalila vse, ki skrbite za lepo briško naravo in teritorij. V nedeljo so planinci zakorakali na pohod med cvetočimi češnjami. V Vili Vipolže pa je pianist Rok Marinič Podbršček s klavirskim recitalom navdušil poslušalce v dvorani. O tem bomo pisali v naslednji številki, v tokratni pa vam predstavljamo mlade obraze naše skupnosti: Janija Konjedica, navdušenca nad zdravim življenjem, podjetnico Niko Markočič, ki dokazuje, da je prihodnost v rokah tistih, ki si drznejo in Vito Benedetič, državno prvakinja v skoku s palico za mlajše članice U23 ter člansko podprvakinja.

Naj bo to pomlad, ki nas ne prebudi z zavedanjem, da so voda, zdravje in zemlja temelji, ki jih moramo varovati in da skupnost gradimo z vsakodnevnimi dejanji.

Uredništvo vam želi vesele velikonočne praznike.

Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:

Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Ana Cukijati, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Monika Prinčič, Goran Simčič, Iva Sivec,
Mateja Drnovšček, Erika Koncut

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s. p.,
GSM: 040 475 676
E-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
DESENIA Danijela Milašinović s. p.

Za lekturo oglašnih sporočil
so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
Tel.: (05) 335 10 38,
031 220 528

Računalniški prelom in tisk:
GRAFIKA SOČA d. o. o.

Bliški časnik prejme brezplačno
vsako gospodinjstvo občine Brda.

ISSN 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov

Po mnenju Urada vlade za
informiranje je javno glasilo
Bliški časnik proizvod informativnega
značaja iz 13. točke tarifne številke 3
tarife prometnega davka, po kateri se
plačuje DDV.

Bliški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič, ZOSO foto

Županov nagovor

Spoštovani občanke in občani, cenjeni bralke in bralci Briškega časnika!

Najprej k najpomembnejši temi: končno smo prešli v fazo, ko tečejo zaključna dela posodobitve Goriške ceste na Dobrovem. Gre poudariti, da smo med postopkom razlastitve dela zemljišča na območju del imeli, glede na trenutne razmere v gradbeništvu, veliko srečo, da se izvajalec ni umaknil iz Brd na kakšno drugo gradbišče. Uspeli smo ga zadržati v Brdih in ga preusmeriti na sanacijo plazov na cestnem odseku Dobrovo–Vipolže. Uredila sta se oba plazova, tako pod vasjo Dobrovo, kjer se je sprožil večji plaz, kot tudi v Vipolžah, kjer je bil plaz sicer manjše narave. Glede na ocene strokovnih služb je bila investicija sanacije obeh plazov sprva ocenjena na 350–400.000 evrov, sanirala pa se je z veliko manjšim finančnim vložkom. Za obe sanaciji skupaj bomo odšteli 126.000 evrov. Vztrajal sem, da smo dosegli optimiziranje tega finančnega vložka. Naj pa še dodam, da bo cesta na območju večjega plazu kot rezultat sanacije tudi širša.

Še naprej teče investicija parkirišča Šmartno. Investicija se je zavlekla predvsem na račun izvajalca. Naša želja je gotovo, da bi bilo novo parkirišče prebivalcem in obiskovalcem na voljo že do turistične sezone. Pod t. i. Padratami bosta tudi javni WC in kolesarnica. Zadovoljen sem, da se bo prav na tem mestu zgodila še ena zanimiva zgodba: Klet Brda je pričela s pridobivanjem dokumentacije za ureditev centra penecih vin. Ponudba v Šmartnem se bo torej še naprej bogatila.

Vedno poudarjam, da morajo strokovne službe z županom na čelu stremeti k temu, da čim bolj gospodarno ravnamo z občinskim proračunom in tega plemenitimo z uresničevanjem čim več investicij in predvsem s pridobivanjem čim več sredstev iz državnega proračuna in Evropske unije. Tudi na tem področju smo uspešni. Primer je gotovo Športni park Vipolže, kjer smo postopoma in z veliko različnimi sofinanciranj obogatili ponudbo parka. V kratkem je bila urejena tudi osvetlitev novega nogometnega igrišča z umetno travo.

Pomembne so tudi investicije zasebnega sektorja. Velik poudarek dajem prav temu, da so vrata Občine Brda za privatne investitorje – fizične in pravne osebe – vedno odprta. Veliko zanimivih privatnih naložb se je že zgodilo, veselim pa se tudi nadaljnjih. V Medani že poteka večmilijonska investicija v Gradnikovo domačijo. Tudi Terme Spa Brda gredo naprej, saj je investitor že nakažal komunalno takso Občini Brda. V teku je tudi velika večmilijonska investicija nove vinske kleti, restavracije in nastanitev v Brdicah pri Neblem. Stekli naj bi tudi zanimivi večmilijonski investiciji v Vrhovljah pri Kožbani

in Medani v zaselku Medansko. Gotovo nismo odmislili investicije na račun obnove zapuščene vasi Slapnik. Tudi ta večmilijonska investicija naj bi stekla že v letošnjem letu, in sicer v nekoliko drugačni obliki in na drugi lokaciji. Pogovori z lastniki zemljišč že potekajo. V Brda smo torej privabili več deset milijonov evrov investicijskega denarja, kar gotovo ni od muh. Vsi ti projekti se vklaplajo v briško okolje, pohvalno pa je, da smo s svojim pristopom postali zanimivi za tuje vlagatelje. Da je to tako, gre gotovo zasluga ekipi strokovnih služb Občine Brda v vseh treh desetletjih briške občine.

Prav letos se mi je končno uresničila želja, ki je v meni tlela že kar nekaj časa, in sicer, da se skupaj podružimo vsi nekdanji sodelavci vse od prvih začetkov briške občine. Počaščen sem bil, da so se odzvali čisto vsi: Marjan Stres, Tatjana Verderber, Aleksandra Ušaj, Izidor Simčič, Tonka Simčič, Mojmir Konič, Andrej Markočič, Katjuša Gorjan in Marjan Vetrih. Srečanja se zaradi osebnih obveznosti ni mogel udeležiti prvi tajnik briške občine Bogdan Marinič. Vem, da je dinamičnost briškega teritorija v vseh pustila veliko lepih spominov in izkušenj, letošnje druženje pa je resnično pokazalo, kako inovativni in neustrašni pri zasledovanju zastavljene vizije naše občine smo morali biti skozi čisto vsa pretekla leta. Zato sem hvaležen, da sem imel in še vedno imam ob sebi izjemno proaktivne in razvoju briškega teritorija predane sodelavce. Naj bo dinamično tudi v letošnji pomladi!

župan Franc Mužič

Letno srečanje briških ponudnikov

Uspešno, povezovalno in navdihujoče

Februarja smo v Vili Vipolže gostili tradicionalno letno srečanje briških ponudnikov, ki se je izkazalo za izjemno uspešen in navdihujoč dogodek. Celodnevni program je bil prepleten

Fotografija: ZTKMŠ Brda

Pregled turizma v Brdih: leto 2024 in načrti za prihodnost

Osrednji del srečanja je bil namenjen analizi preteklega leta in usmeritvam za prihodnost. Ekipa Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda je predstavila ključne podatke o turizmu v letu 2024, pri čemer smo izpostavili trende, nočitve ter zanimanja različnih tržnih segmentov. Razpravljali smo o promocijskih aktivnostih in novih projektih, ki bodo Brda še bolj utrdili kot edinstveno destinacijo na turističnem zemljevidu. Poudarek je bil na razvoju trajnostnih in inovativnih produktov, ki bodo privabili še več obiskovalcev in hkrati ohranili pristno briško identiteto.

Evropska prestolnica kulture 2025: priložnosti za Brda

Predstavnica Zavoda GO! 2025 je predstavila ključne dogodke in projekte Evropske prestolnice kulture Nova Gorica - Gorica 2025. Poudarila je, kako lahko briški ponudniki sodelujejo pri tem prestižnem evropskem projektu ter izkoristijo priložnosti za promocijo in vključitev v kulturni turizem. Ta edinstven dogodek bo Brda povezal z mednarodno kulturno sceno in okrepil njihovo prepoznavnost.

Delavnice: praktična znanja za boljšo ponudbo

z zanimivimi razpravami, koristnimi delavnicami in priložnostmi za povezovanje, ki bodo prispevale k nadaljnjemu razvoju turizma in lokalnega gospodarstva.

Dogodek ni bil le teoretičen, ampak smo udeležencem ponudili tudi praktične delavnice za izboljšanje turistične ponudbe in promocije.

Kolesarski turizem in njegovi potenciali: Vesna Valentinčič iz Turistične agencije San Martin in Valerija Pučko iz Združenja GIZ pohodništvo in kolesarjenje (Slovenia Outdoor) sta predstavili ključne elemente uspešnega razvoja kolesarskega turizma. Udeleženci so pridobili vpogled v preference kolesarskih gostov, zahteve infrastrukture in načine, kako oblikovati privlačne kolesarske produkte, ki bodo Brda postavili na zemljevid vrhunskih kolesarskih destinacij.

Osnove digitalnega komuniciranja na socialnih omrežjih: Rok Bužinel iz Agencije ForCoRest & more je predstavil strategije učinkovite uporabe družbenih omrežij za turistično promocijo. Udeleženci so skozi konkretne primere spoznali, kako ustvariti privlačne objave, povečati vidnost in doseči širši krog potencialnih obiskovalcev. Digitalni marketing postaja ključno orodje za uspešno poslovanje, zato je bila delavnica še posebej dragocena.

S telefonom do boljših fotografij: v današnjem vizualnem svetu so kakovostne fotografije ključnega pomena za privlačnost turistične ponudbe. Jasmina Putnik iz JRP Studio - Jasmina Putnik Photography je udeležence popeljala skozi osnove mobilne fotografije, jim razkrila skrivnosti kompozicije, svetlobe in obdelave slik ter pokazala, kako s pametnim telefonom ustvariti profesionalne posnetke, ki bodo privabili več obiskovalcev.

Skupaj v prihodnost: povezovanje kot ključ do uspeha

Srečanje je še enkrat potrdilo, da so povezovanje, inovacije in izmenjava idej ključni temelji za rast in uspeh naše destinacije. Z novim elanom stopamo naproti izzivom, ki jih prinaša prihodnost, in z neomajno strastjo oblikujemo zgodbe, ki bodo Brda ponesle še višje na zemljevid edinstvenih destinacij. Naj bodo Brda še naprej vir navdiha, ponosa in nepozabnih doživetij – za domačine, goste in vse, ki verjamemo v edinstvenost te regije.

Tina Novak Samec

S preventivo zmanjšali kriminalna dejanja za polovico

Proračun 2025 višji od planiranega

Decembrska seja je bila, tako kot običajno, v znamenju občinskega proračuna. Občinski svetniki so obravnavali in sklepali o odloku o spremembi proračuna Občine Brda za leto 2025. Prihodki se v primerjavi s predhodno sprejetim proračunom za leto 2025 povečujejo za 13,3 %, odhodki pa za 9,5 %. Občina v letu 2025 razpolaga z 9.270.562 evri. V letošnjem letu sta, kot je že ustaljena praksa v briški občini, planirana še dva rebalansa proračuna: v maju in oktobru.

Občina nadaljuje prizadevanja na področju zelenega prehoda

Decembra lani je bil sprejet tudi nov Lokalni energetski koncept Občine Brda (v nadaljevanju LEK). Gre za koncept razvoja lokalne skupnosti ali več lokalnih skupnosti na področju oskrbe in rabe energije, ki vključuje ukrepe za učinkovito rabo energije ter način oskrbe z energijo iz obnovljivih virov, soproizvodnje, odvečne toplote in iz drugih virov. Predhodni LEK je občinski svet sprejel leta 2009. Od takrat se je zakonodaja na področju energetike bistveno spremenila, sprejet je bil Nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) ter nov Pravilnik o metodologiji in obvezni vsebini lokalnega energetskega koncepta. Kaj je doprinos dokumenta LEK? Na njegovi podlagi se načrtujejo prostorski in gospodarski razvoj lokalne skupnosti, razvoj lokalnih energetskih gospodarskih javnih služb, učinkovita raba energije in njeno varčevanje, uporaba obnovljivih virov energije ter izboljšanje kakovosti zraka na območju lokalne skupnosti. Organi lokalne skupnosti ter izvajalci energetskih dejavnosti na območju, ki ga pokriva LEK, so dolžni svoje razvojne dokumente ter delovanje uskladiti s cilji in ukrepi, predvidenimi v LEK. Slednji predstavlja tudi obvezno strokovno podlago za pripravo prostorskih načrtov lokalnih skupnosti.

Občinski svetniki so na decembrski seji potrdili še cene oskrbe s pitno vodo ter odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Občini Brda, za katere gospodarsko javno službo izvaja podjetje Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica d. d. Potrjeni so bili tudi predlagani odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Brda, terminski plan sej občinskega sveta v letu 2025 ter ukinitve zaznamb javnega dobrega na parcelah 3518/1 k. o. Biljana (Brdice pri Neblem) ter 735/1 in 735/3 k. o. Cerovo.

Januarja o plačah

Konec januarja so občinski svetniki na 2. dopisni seji obravnavali in sklepali o sklepu o podaji soglasja k pravilniku o spremembah in dopolnitvah pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v zavodu ZTKMŠ Brda ter določitvi plačnega razreda direktorja Javnega sklada malega gospodarstva Goriške. Oba sklepa sta bila sprejeta.

Občina Brda izstopa iz Konzorcija Brda

Navkljub namenu in poslanstvu spodbujati prepoznavnost Brd skozi promocijo in trženje izdelkov je Občina Brda primorana izstopiti iz leta 2003 ustanovljenega Konzorcija Brd. Občina Brda je namreč naročila izdelavo pravnega mnenja o dopustnosti njenega nadaljnjega članstva v tem zasebnem zavodu. Skladno s pravnim mnenjem Odvetniške pisarne Polanc d. o. o. in po posvetovanju z Ministrstvom za javno upravo RS, Direktoratom za lokalno samoupravo, je občina prišla do sklepa, da ne more in ne sme uresničevati svojih finančnih obveznosti do zavoda na podlagi Pogodbe o ustanovitvi zavoda ter mora iz Konzorcija Brda izstopiti. O razlogih za izstop Občine Brda je bil Konzorcij Brda že obveščen.

Širše območje Julijskih Alp oralo ledino na področju regijske celostne prometne strategije

Medtem ko Občina Brda pripravlja občinsko celostno prometno strategijo, so na februarški seji svetniki obravnavali Regijsko celostno prometno strategijo Julijskih Alp (RCPS), ki jo je pripravil Posoški razvojni center (PRC) in v katero sodi tudi Občina Brda. Kot je pojasnil Miro Kristan iz PRC, je RCPS Julijskih Alp pilotni primer priprave RCPS, ki je omogočila uskladitev in izvedbo kar nekaj ukrepov tako na nivoju posameznih občin kot v medregijskem prostoru, predstavlja pa izvrstno podlago tudi za prvo generacijo RCPS na državnem nivoju, ki sledi v prihodnjih dveh letih. V sklopu obravnave sta se sicer porodili vprašanja o potrebi regij in ali ne bi regijska celostna prometna strategija morala slediti občinski in ne obratno. Kristan se je strinjal, da bi lahko sledili občinskemu nivoju in potem naprej, hkrati pa je tudi navedel, da mora država postaviti prioritete, tako da bi lahko regijski nivo bil tisti, kjer se državni in občinski nivo srečata.

Občinski svetniki so februarja potrdili še sklep o določitvi grobnine za enojni grob in letni program športa v Občini Brda za leto 2025.

17. in 18. redna seja ter 2. dopisna seja Občinskega sveta Občine Brda

Delovanje ZTKMŠ Brda v prihodnje z novim pristopom

Delovanje Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda je bila rdeča nit marčevske seje, ko so svetniki obravnavali poročilo revizije o opravljenem nadzoru poslovanja zavoda, poslovno poročilo zavoda za leto 2024 in soglasje k zadolžitvi zavoda. Nanj se je nanašala tudi točka sklepanja o odloku o spremembi odloka o proračunu Občine Brda za leto 2025.

Če pričnemo pri slednjih dveh točkah: ZTKMŠ Brda je podal predlog zadolžitve za tri projekte (Linguae mundi, Bridge, STO), ki so financirani iz evropskih sredstev. Sredstva potrebujejo za premostitveno financiranje stroškov, torej do prejema sredstev Evropske unije s strani ustreznega ministrstva. Gre za zadolžitev v višini do 163.270 evrov. Posamezni projekti so bili tudi podrobneje predstavljeni.

Opravljeni nadzor poslovanja zavoda je razgrnil problematiko nerealnega planiranja in stalnega povečevanja materialnih stroškov s preseganjem načrtovane porabe. Revizija je opozorila, da mora zavod pri prevzemanju obveznosti upoštevati finančni načrt in zagotoviti poslovanje v okviru razpoložljivih virov. Ugotovljeno je bilo tudi, da težave pri finančnem poslovanju in neuravnoteženosti realiziranih prihodkov in odhodkov izhajajo najmanj iz leta 2022, priprava sanacijskega programa šele konec leta 2024 pa da predstavlja pozen odziv s strani zavoda, ki predvideva reševanje šele v letu 2025, deloma tudi v kasnejših letih. V revizijskem dokumentu so bili navedeni tudi predlagani ukrepi za izboljšanje poslovanja zavoda. Kumulativni primanjkljaj zavoda po stanju na dan 31. 12. 2024 znaša 87.220 evrov.

»Danes je potrebno napraviti črto in se potem usmeriti, kako naprej. Gotovo mora biti osnovno vodilo, da se ne sme trošiti več, kot je zagotovljenih sredstev,« je po predstavljenem revizijskem poročilu poudaril župan Franc Mužič. Svetniki so v delovanju zavoda pogrešali vlogo Sveta zavoda ZTKMŠ kot nadzornega organa zavoda v sklopu diskusije pa so se spraševali tudi, kako zagotoviti, da se neustrezno poslovanje ne bi ponavljalo tudi v prihodnje, strinjali pa so se, da se pokrije primanjkljaj. Sicer so si od revizije želeli tudi analizo, kateri stroški niso bili upravičeni, zato da bi lahko v prihodnje delovali preventivno. Ponovno je bilo izpostavljeno tudi vprašanje, kdaj bo skupen sestanek s Svetom ZTKMŠ. Na seji je nazadnje besedo dobil tudi Uroš Peterc, član Sveta ZTKMŠ, ki je pojasnil, da vsi skupaj, od direktorice, do Sveta ZTKMŠ in občinskega sveta niso opravili svoje naloge. Dodal je, da je prošnjo za skupen sestanek na občino naslovil že pred precej časa in da je potrebno stvari nastaviti za naprej.

V nadaljevanju je direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec svetnikom predstavila Poslovno poročilo zavoda za leto 2024 in uvodoma poudarila, da se bo potrebno pogovoriti, katere aktivnosti naj zavod pelje v bodoče, saj je zavod zadolžen za štiri različna področja, stroški in aktivnosti pa naraščajo. V prihodnje bodo sicer ustre-

zneje ločili stroške. V letu 2024 je bilo v destinaciji opravljenih 55.859 nočitev in posledično odvajane 105.192,20 evra turistične takse. Brda je obiskalo več gostov kot v letu 2023. Rast sta zabeležila tudi Vila Vipolže in Mladinski center Brda. Zavod je bil uspešen na razpisih LAS, STO, MGRT, SPF EZTS GO! 2025 in INTERREG.

Brda so varna, poslavlja se »šerif« Beridan

Varnostno problematiko v briški občini v letu 2024 je svetnikom predstavil načelnik policijske postaje Nova Gorica Sejad Jušić. Skoraj za polovico so upadli primeri kriminalnih kaznivih dejanj, kar gre pripisati tudi preventivnemu ravnanju občanov in policije. Stanje javnega reda in miru je bilo v letu 2024, po oceni varnostnih organov, tudi ugodno. V preteklem letu se je pa v briški občini zgodilo več prometnih nesreč kot v letu 2023. V 31 prometnih nesrečah k sreči ni nihče izgubil življenja, so pa bile tri osebe huje poškodovane. Najpogostejši vzroki za prometne nezgode so nepravilna stran in smer vožnje, neprilagojena hitrost, premiki z vozilom in neupoštevanje pravil prednosti. Policija sodeluje tako v Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV) Občine Brda, OŠ Alojza Gradnika Dobrovo, Iniciativnim odborom za življenje – za AED Občine Brda kot pri pripravi preventivnih prispevkov v Briškem časniku.

V zaključku poročila je bila beseda dana tudi Samu Beridanu, vodji policijskega okoliša Brda, ki aprila začel upokojski staž. Beridan je prisotnim položil na srce pomen povezovanja in dialoga v preprečevanju konfliktov ter se zahvalil za sodelovanje, posebej je tople besede namenil predsedniku SPV Milošu Protiču. Župan je izpostavil, da so Brda ponosna na proaktivnost in duh dialoga »briškega šerifa« Beridana ter se mu zahvalil za sodelovanje, ki je bilo primer dobre prakse.

Uskladila se je cena pomoči na domu

Svetniki so na marčevski seji potrdili novo ceno subvencionirane cene socialno-varstvene storitve pomoč družini na domu. Ta bo v primerjavi z letom 2024 za uporabnika dražja za en evro in bo torej znašala 6,5 evra na uro, veljala pa bo vse dni v tednu, tudi ob sobotah, nedeljah, praznikih ter dela prostih dnevih. Cena je primerljiva z ostalimi občinami na Goriškem, gre pa poudariti, da je briška občina edina v širši okolici, ki nudi to storitev z enotno ceno vse dni v letu. Občina Brda krije 75,24 % ekonomske cene, ki po izračunih Doma upokojujencev Nova Gorica znaša 30,98 evra.

Novi predstavniki Občine Brda v Svetu OŠ Alojza Gradnika Dobrovo

Občinski svetniki so nov 4-letni mandat za predstavnika Občine Brda v Svetu OŠ Alojza Gradnika Dobrovo potrdili Hani Jontez, Jadranki Rusjan in Boštjanu Tišmi.

Občina Brda

Tradicionalno srečanje s predsedniki vaških in krajevne skupnosti

Veliko želja in projektov

V začetku februarja je v veliki sejni dvorani Občine Brda potekalo tradicionalno srečanje predstavnikov vaških in krajevne skupnosti ter Občine Brda. Prisotne je uvodoma nagovoril župan Franc Mužič, ki se je predsednikom vaških in krajevne skupnosti najprej zahvalil za opravljeno delo v letu 2024, predstavil pa je tudi ključne občinske uspehe in izzive v preteklem letu, v na-

daljevanju pa orisal, katere občinske investicije se bodo izvedle v letu 2025. Nemalo želja, kaj bi bilo potrebno postoriti po posameznih skupnostih, so za županom navedli predsedniki VS in KS, nato pa je besedo dobil tudi vodja policijskega okoliša Samo Beridan. Opozoril je na problematiko obrezovanja vej, ki segajo na območje cestišča in na ta način ogrožajo prometno varnost, sicer pa je izpostavil tudi ugodno varnostno statistiko za leto 2024, ki je plod tudi dobrega sodelovanja med policijo in lokalno skupnostjo. Željo po plodnem sodelovanju s predstavniki VS in KS sta izrazili še predsednica Komisije za socialna vprašanja Nadja Šfligoj in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec. Slednja je prisotnim predstavila tri večje dogodke, na katerih bo dobrodošla pomoč VS in KS: kolesarskih dogodkov 2. Velike nagrade Brda-Collio in Giro d'Italia ter Festivala briške češnje. V sklopu srečanja je bila predstavnikom VS in KS napovedana tudi letošnja aprilaska čistilna akcija Škovace wn.

Besedilo in fotografija: Občina Brda

Sodelujte v projektu »Brda. Nekoč in danes«

Zbiramo video posnetke življenja v Brdih

Spoštovani Brike in Brici ter ljubitelji briške zgodovine!

Imate doma, na podstrešju ali v kleti stare VHS kasete, DVD-je ali druge medije z video posnetki, ki prikazujejo življenje v naših Brdih: dogodke, ki so zaznamovali naša Brda, pomembne osebnosti, običaje, praznovanja, ali druge spomine z zgodovinsko vrednostjo za briško skupnost? Verjamemo, da so to dragoceni trenutki, ki si zaslužijo, da jih ohranimo in delimo z vsemi, ki se zanimajo za zgodovino Brd.

Zato vas vabimo, da te posnetke, ki jih morda še vedno hranite, posredujete Občini Brda. Poskrbeli bomo za njihovo digitalno presnemavanje in shranjevanje v okviru projekta »Brda. Nekoč in danes«, ki bo omogočil lažji dostop do teh vsebin tako za naše krajanke kot tudi za druge, ki si želijo izvedeti več o naši bogati preteklosti.

Če imate kakršnekoli posnetke, ki bi jih želeli deliti, vas prosimo, da nas kontaktirate. Skupaj bomo omogočili, da ti dragoceni spomini živijo še dolgo v prihodnosti.

Za več informacij in dogovor o predaji posnetkov se lahko obrnete na sledeče kontakte: telefonska številka 031 267 498 (Erika) ali e-pošta **brda.nekocindanes@gmail.com**

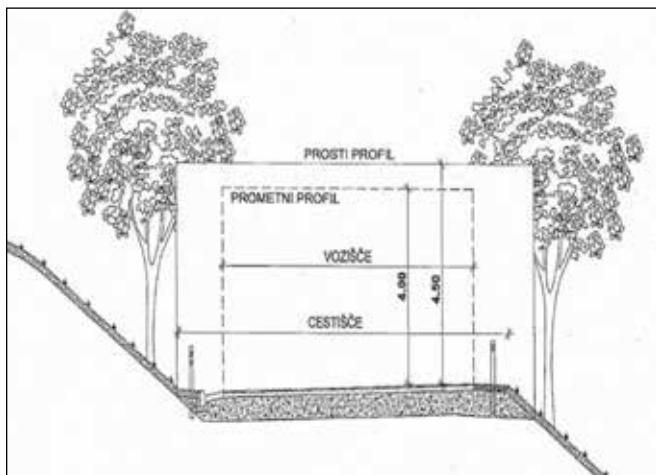
Hvala za vašo pomoč pri ohranjanju naše skupne dediščine!

Občina Brda

Vzdrževanje občinskih cest

Zaraščenost je prepovedana

Redno vzdrževanje občinskih cest je obvezna lokalna gospodarska javna služba, ki obsega vzdrževalna dela za ohranjanje občinskih cest v stanju, ki zagotavlja varnost in prevoznost teh cest, nadzor nad stanjem cest in cestnega sveta ter vzpostavitev prevoznosti cest ob naravnih in drugih nesrečah.

Prikaz profilov ceste, ki ne smejo biti zrasli z rastlinami ali kako drugače ovirani/zasedeni

POZOR:

Prosti profil ceste mora biti brez ovir, torej brez zarasti ali drugih ovir v višini 4,5 metra.

Dela in naloge v okviru rednega vzdrževanja so:

- pregled cest – pregledniška služba,
- vzdrževanje prometnih asfaltnih površin,
- vzdrževanje prometnih površin (makadami),
- vzdrževanje bankin,
- vzdrževanje naprav za odvodnjavanje (čiščenje in izkopi zasutih jarkov),
- vzdrževanje prometne signalizacije (vertikalne in horizontalne),
- vzdrževanje vegetacije ob cestah (košnja trave na bankinah in v jarkih),
- vzdrževanje preglednosti cest (odstranitev motečih vej),
- pobiranje odpadkov ob cestah,
- zimska služba.

Opozarjamo na sledeče obveznosti lastnikov sosednjih parcel:

- zaradi preglednosti višina žive meje ne sme presegati višine 75 cm od nivoja vozišča;
- drevesa, ki rastejo ob cestah, morajo biti obrezana tako, da je prosta višina nad cesto najmanj 4,5 m;
- grmičevje ali drevje mora biti po širini obrezano najmanj do zunanega roba bankine, kjer bankine ob cestišču ni, pa najmanj en meter od roba asfalta ceste.

V skladu z Zakonom o cestah lahko izvajalec rednega vzdrževanja cest brez odlašanja odstrani z javne ceste vse ovire ali druge posledice ravnanj, ki bi lahko škodovala javni cesti ali ogrožala, ovirale ali zmanjšale varnost prometa na njej.

Povzročitelj ovire ali nevarnega mesta na cesti upoštevajo

navodila izvajalca rednega vzdrževanja cest. Vse stroške odstranitve ovir ali drugih posledic prepovedanih ravnanj ali zavarovanja ovir nevarnih mest na javni cesti poravnava povzročitelj ovire ali nevarnega mesta.

Iz Zakona o cestah:**(prepovedi ogrožanja varne uporabe javne ceste)**

(1) Prepovedano je izvajati ali opustiti kakršna koli dela na javni cesti, zemljiščih ali na objektih ob javni cesti, ki bi lahko škodovala javni cesti ali ogrožala, ovirala ali zmanjšala varnost prometa na njej.

(2) Prepovedano je:

1. na cestnem zemljišču javne ceste:

- puščati živali brez nadzorstva, napajati živali v obcestnih jarkih, pasti živino ali graditi napajališča za živali;
- nameščati in uporabljati luči ali druge svetlobne naprave, ki bi lahko zmanjšale varnost prometa;
- postavljati ograje, stebričke, oporne in podporne zidove, zasaditi živo mejo, drevje, druge visoke nasade ali poljščine, nameščati ali odlagati material ali predmete;
- po brežinah javne ceste spuščati kamenje, drug material ali predmete;
- nasipati zemljišča, če bi to lahko oviralo nemoteno in varno odvijanje cestnega prometa;
- postavljati nagrobne plošče in druga spominska znamenja;
- namerno zažigati travo, les ali druge odpadne snovi;
- odvajati meteorno vodo, odplake in druge tekočine;
- ovirati odtekanje vode;

2. na cestišču javne ceste:

- razsipati sipek material, razen posipnih materialov v času izvajanja zimske službe, nanašati blato ali ga kako drugače onesnaževati;
- puščati sneg ali led, ki pade ali zdrsne nanj;
- odlagati sneg, razen odlaganja snega zaradi izvajanja zimske službe;
- onesnažiti cestišče z olji in mazili ali drugimi snovmi;
- vlačiti hlode, veje, skale in podobne predmete kot tudi pluge, brane in drugo kmetijsko orodje ter druge dele tovora;
- razlivati tekočine.

Z globo 500 evrov se kaznuje posameznik, ki ravna v nasprotju z zgoraj navedenimi prepovedmi.

Spoštovani!

Bistvo vseh prepovedi je zagotoviti varen in neoviran promet na javnih cestah. S skupno zavestjo za skupno dobro bomo zagotovili varen promet za vse udeležence v prometu.

Hvala za razumevanje in sodelovanje.

Dušan Bremec, inšpektor
Vodja medobčinske inšpekcijske
in medobčinske redarske službe
Medobčinska uprava Mestne občine Nova Gorica,
Občine Ajdovščina in Občine Brda

Nov vozni red avtobusov

Od aprila spremenjen vozni red na relaciji Dobrovo–Nova Gorica

Nomago d. o. o. obvešča, da je 1. aprila 2025 stopil v veljavo spremenjen vozni red za relacijo Nova Gorica–Dobrovo. Najpomembnejša sprememba je uvedba novega odhoda iz Dobrovega proti Novi Gorici z režimom NEPŠ (podrobno pojasnilo režima v nadaljevanju) ob 17. uri, kar pomeni pomemben doprinos za vse, ki odhajajo ob nedeljah proti Ljubljani, saj ta odhod omogoča direktno povezavo proti slovenski prestolnici.

Katere spremembe so začele veljati 1. aprila 2025?
NOVA GORICA–DOBROVO

06.00 Nova Gorica–Dobrovo: ukine se odhod z režimoma SO in NEP ob 6.00

15.00 Nova Gorica–Dobrovo: doda se nov odhod z režimoma SO in NEP ob 15.00

16.00 Nova Gorica–Dobrovo: doda se nov odhod z režimom NEPŠ ob 16.00

17.00 Dobrovo–Nova Gorica: doda se nov odhod z režimom NEPŠ ob 17.00. Omogočena je direktna povezava proti Ljubljani!

20.45 Nova Gorica–Dobrovo: sprememba ure odhoda z režimom DŠ iz 17.30 na 20.45

21.35 Dobrovo–Nova Gorica: sprememba ure odhoda z režimom DŠ iz 18.20 na 21.35

16.30 Nova Gorica–Dobrovo: sprememba ure odhoda z režimom DŠP iz 16.00 na 16.30

17.30 Dobrovo–Nova Gorica: sprememba ure odhoda z režimom DŠP iz 17.00 na 17.30

Režim	Opis
DŠ	Vozi ob delavnikih razen sobote od 1. 9. do 24. 6. Ne vozi v času novoletnih in prvomajskih počitnic.
DŠP	Vozi ob delavnikih razen sobote od 26. 6. do 31. 8. in v času novoletnih in prvomajskih počitnic
SO	Vozi ob sobotah, ne vozi ob praznikih
NEP	Vozi ob nedeljah in praznikih
NEPŠ	Vozi ob nedeljah oziroma zadnji dan praznikov v času šolskega pouka. Vozi, če je naslednji dan šolski pouk. Vozi tudi 31. 8.

Kje lahko preverim vozni red?

Na spletni strani ponudnika Nomago lahko vozni red dobite na povezavi:

<https://www.nomago.si/vozovnice/vozni-red>.

Izkoristimo okolju prijazno mobilnost.

Z lanskim poletjem smo v Brdih pridobili zelo pomembno obogatitev avtobusnih povezav, s katerimi gotovo veliko pripomoremo k razbremenitvi naših cest z avtomobili in okolju prijaznejšemu medkrajevemu potovanju. Zato vas prijazno vabimo, da to možnost v čim večji meri izkoristite. Ob tem naj spomnimo, da so vam na voljo številne ugodnosti, med katerimi:

- otroci do dopolnjenega 6. leta starosti se vozijo **BREZPLAČNO**, pod pogojem da se zanje ne zahteva poseben sedež;
- otroci od 6. do dopolnjenega 15. leta starosti (mlajši otroci, če se za njih zahteva sedež), kadar niso upravičeni do subvencioniranega prevoza, potujejo s 50-ODSTOTNIM popustom na ceno enotnih vozovnic IJPP.

Družinska vikend vozovnica: vozovnica omogoča družinam oz. skupinam potnikov do pet (Družina 5) oz. do deset oseb (Družina 10), med katerimi je vsaj en otrok v starosti do 14 let, neomejeno število potovanj z medkrajevnim avtobusom ob sobotah, nedeljah in praznikih v obdobju štirih zaporednih dni.

Do BREZPLAČNE vozovnice so upravičeni vsi, ki so upokojeni, starejši od 65 let, imetniki evropske invalidske kartice ali vojni veterani.

Več na povezavi: <https://www.nomago.si/ijpp/brezplacne-vozovnice-za-upokojene>

Dijaki in študenti ter udeleženci izobraževanja so upravičeni do nakupa subvencioniranih vozovnic.

Več na povezavi: <https://www.nomago.si/ijpp/subvencionirane-vozovnice-za-dijake-in-studente>

Še več ugodnosti lahko preverite na naslovu: <https://www.nomago.si/ijpp/splosne-enotne-vozovnice>

Županovo srečanje z nekdanjimi tesnimi sodelavci

Brda nikoli niso bila bogata, ampak tudi revna ne

Konec februarja se je po občinski stavbi razleglo posebno vzdušje, predvsem pa hvaležnost, modrost, tudi kanček domotožja po starih časih in predvsem veliko toplih objemov in stiskov rok starih prijateljev. Na dolgoletno željo župana Franca Mužiča so se skupaj zbrali županovi tesni sodelavci iz obdobja vseh mandatov. Na povabi-

Snidenje nekdanjih in sedanjih sodelavcev občinske uprave je bilo prepojeno z obojestransko hvaležnostjo, iskricostjo, širokimi nasmehi, številnimi prisrčnimi anekdotami, ki so se zgodile v času 30-letne zgodbe Občine Brda, in ponosom, kaj so občina, briški teritorij in briški ljudje dosegli na tej poti. »Spominjam se začetkov. Občina je bila ustanovljena leta 1994, delovati pa je začela leto kasneje. Že v prvem mandatu smo sprejeli razvojne smernice, se povezovali čezmejno. Kako veliko je čisto vsak od vas pripomogel! V vseh teh letih smo resnično premikali meje in prišli vse do Dunaja! Prav vsak mandat je imel svoje specifične,« je uvodoma prisotne nagovoril Mužič in se spomnil tudi na prispevek dolgoletnega prijatelja Brd Bernarda Sadovnika. V nadaljevanju se je župan sprehodil po pomembnih mejnikih občine: od prvih korakov z nastavljanjem določenih občinskih služb, preoblikovanja treh dotedanjih krajevnih skupnosti v eno krajevno in 14 vaških skupnosti, ustanovitve Turistično-informacijskega centra, sprejetja slogana »Dežela opojnih trenutkov«, pa vse do ustanovitve Konzorcija Brda in Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda ter pionirskega projekta obnove vodovodnega omrežja Mrzlek.

lo so se odzvali vsi povabljeni: Marjan Stres, Tatjana Verderber, Aleksandra Ušaj, Izidor Simčič, Tonka Simčič, Mojmir Konič, Andrej Markočič, Katjuša Gorjan in Marjan Vetrih. Srečanja se zaradi osebnih obveznosti ni mogel udeležiti prvi tajnik briške občine Bogdan Marinič.

Na vrsti je mladina

Da so občinske službe funkcionirale v vseh obdobjih in da so znali sinhronizirati zadeve, je še dodal in posebej pod črto izpostavil, da Brda nikoli niso bila proračunsko bogata, pa tudi revna ne. »Vse to je pripomoglo, da smo tam, kjer smo. Zdaj bo mladina poskrbela za nadaljnjo prepoznavnost in razvoj infrastrukture v Brdih,« je posebej izpostavil. Pozornost je izkazal tudi briškemu vinarskemu sektorju, ki je veliko prispeval k prepoznavnosti Brd na svetovnem nivoju. »Imamo največjo slovensko klet, ki združuje preko 300 briških kmetov, ter 140 zasebnih vinarjev, oboji pa so v svetovni špici,« se je pohvalil.

Prisotne je uvodoma pozdravila tudi direktorica občinske uprave Anita Manfreda, ki je izpostavila: »Letos mineva deset let od mojega prihoda v Brda. Zahvaljujem se županu za izkazano zaupanje in da sem spoznala Brike in Brice. Začela sem dihati z njimi. So zelo dinamični, pozitivni, trmasti in direktni. Ne olepšujejo, kar se mi dopade. Večkrat pogledam mapo zaznamkov za leta pred mojim prihodom, ki so jo pridno urejali moji predhodniki Bogdan Marinič, Mojmir Konič in Andrej Markočič. Vsem vam prisotnim pravim hvala. Iz Brd, ki so bila nekoč, ste naredili Brda, kot so danes. Kakšna velika dela ste naredili! Andreja še zdaj velikokrat pokličem za nasvet.«

Bila je občina v povojih ...

»Tudi mi smo odnesli delček te občine s seboj. Županovo povabilo na današnje snidenje me je prijetno presenetilo, v čast mi je, da ste me povabili in izkazali zahvalo. Lahko trdim, da je vsak delal po svojih sposobnostih. Bila je občina v povojih, bili smo njeni fundatorji. Vse nas na to vežejo lepe izkušnje. Župan je vedno zaupal strokovnim službam, nikoli ni odvzel podpore, ampak vedno stal za odločitvami njegovih služb,« je prve besede strnila notarka Katjuša Gorjan.

Nekdanji direktor občinske uprave Andrej Markočič pa je delil misel, da je uspeh briške občine v njeni kontinuiteti vizije: »Osnovni steber uspeha Občine Brda je, da je tukaj bila kontinuiteta. V prvi vrsti župana in pa tudi v upravi. Povezave so bile močne in so ostale, kar se zrcali tudi v vzdušju med

Županovo srečanje z nekdanjimi tesnimi sodelavci

nami danes. So investicije tisti rezultat, ki ga ljudje cenijo? Moram reči, da sem mislil, da drži, ampak sedaj menim, da to ni ključna zadeva. Gre za odnos, integriteto posameznika, ki jo je le-ta na delu izvajal. Pomembno je, da oddajaš energijo, da želiš delati dobro. To ljudje začutijo in zaznajo. Uspeh ni samo v tem, koliko ovinkov smo naredili, ampak kako so nas ljudje začutili.«

Mandat Mojmirja Koniča, ki velja za uradno prvega direktorja, saj se je naziv tega delovnega mesta z njegovim prihodom preimenoval iz tajnika v direktorja, je trajal zgolj dve leti, ampak vseeno Koniča na Brda vežejo lepi spomini. Sprva je hudomušno dejal, da imajo Brici srečo, saj karkoli vržejo v zemljo, zraste bolje kot kjerkoli drugje. »Ta sreča je bila tudi v sozvočju z ljudmi, ki so znali delati in izkoristiti to danost. Niso zamujali s spori, temveč raje dvignili čašo vina. Vsekakor pa se spomnim, kako so na občane vplivale polne lune, ampak sem se navadil. Vedno sem za izpostavljene problematike rekel, da že delamo. Tukaj mi je bilo lepo in sem delal s srcem. Prav danes, ko sem se po dolgem času zapeljal skozi Brda, ugotavljam, kako zelo so se spremenila.«

Motor razvoja je bil župan

Prvi briški občinski finančnik Marjan Vetrih se je spomnil inovativnih rešitev, ki so se jih marsikdaj posluževali: »V začetku je bilo delo zelo odprto. Bi sem v stalnem kontaktu z novogoriško občino. Tukaj sem pridobil izkušnje. Marsikdaj pa je bolela glava. Recimo z oljarno. Danes je oljkarstvo zelo napredovalo. Druga stvar pa je ta županova moč, ki se je odražala v potezah v prid vseh občanov in občanov. Vsi so bili zadovoljni. Motor razvoja je bil župan, ki je znal ljudi prepričati, da je tako prav. Njegove razvojne ambicije in vizija so se izkazale za zelo pozitivne. Ko pridem v Brda, vedno vidim nekaj novega. Samo terme še niso realizirane.«

»Te bodo prav kmalu,« sta ga takoj popravila tako župan kot Manfreda, »komunalni prispevek je že bil nakazan občini«.

K besedi je bila v nadaljevanju povabljen tudi Tonka Simčič, ki je obdobje njenega dela na občini orisala takole: »Prav zanimivo je bilo delati z županom Mužičem. Meni iz gradbene stroke je dajal navodila, katere ovinke je bilo potrebno sekati. Župan je bil take vrste šef, ki je znal ošteti, ampak nikoli ni žalil, temveč je spodbujal k popravkom. Prvi dve leti sem delovala kot zunanji sodelavec, potem pa sem se tukaj zaposlila. Prišla sem v pisarno, ki je bila povsem prazna. Iskala sem povezave, izkušnje, dobre prakse iz drugih občin. Tukaj sem bila vse do upokojitve. Še ena stvar je name naredila vtis: ko sem se priključila občinskemu kolektivu, sem imela za seboj že 20 let izkušenj v gospodarstvu. Potem pa mi je dal župan misliti, da sedaj pa delam na občini. Javna služba ima namreč čisto drugačne specifične.«

Arhitekt Izidor Simčič se je med svojo mislijo spomnil na govorce izpred 30 let, kako bo menda Slovenija postala naslednja Švica in ovrednotil napredek briške občine: »Mužič je pustil Bricem, da delajo. Nikoli se ni z nikomer kregal, temveč se je pogovarjal. Gladil je, delal mir. Fenomenalno pri njem je, da nasprotnikov ni imel, temveč jih je umiril, preden bi sploh postali nasprotniki. Stvari napredujejo, če ljudje ne izgubljajo časa s kreganjem.« Župan je Simčičevo skromnost

takoj popravil in pojasnil, kakšen doprinos je Simčič prispeval k ohranjanju briške kulturne dediščine: »Prvi dve zadevi sta Šmartno in Vila Vipolže, ki sta izredno veliki investiciji in kulturna dediščina. Tretja zadeva pa je prepoznavnost Brd. Salzburg, München, Bavarska. Vzpostavljaj je vezi z nemško govorečim svetom. Veliko je bilo vzpostavljeno in realizirano. Hvala za ves vložek v prepoznavnost Brd!« »Če ne bi imel neke podpore, ne bi nič naredil. Takrat sem bil eden redkih, ki so znali nemški jezik in zato sem pomagal. Bilo je zanimivo in enkratno,« je Simčič dopolnil župana.

»Imeli smo se čudovito«

Za izkazano zaupanje se je županu zahvalila tudi Tatjana Verderber, prva občinska tajnica: »Ko mi je župan ponudil službo, me je skoraj kap, kaj bom vendarle počela. Najprej sva bila midva z Bogdanom Mariničem. Vsi ti akti, ki jih je bilo potrebno urediti! Imeli smo se čudovito, vedno smo se dobro razumeli.«

Prvi sestavi prvega proračuna je sodeloval tudi Marjan Stres, ki se je tudi udeležil februarskega snidenja in se prvih korakov Občine Brda spominjal tako: »Ko me je župan povabil k sodelovanju, sem se ravno upokojil. Pripravili smo osnovne akte, statut ... 20 let sva sodelovala. Sem pa županu dal že takrat nasvet, da naj bo vedno v ozadju. Ljudje so se najprej oglasili pri županu, nato pa pri meni. Zadeve smo reševali na mehak način. Sodelovanja v Občini Brda se spominjam kot obdobja reševanja zahtevnih stvari. Življenje v Brdih je bilo dinamično, želja Bricev, kaj bi naredili, pa tudi veliko.« Stresove besede je župan potrdil in dodal, da je upošteval tudi nasvet, da mora biti vedno korak pred drugimi. »Delali smo čudeže z majhnim denarjem,« je tisto pionirsko obdobje orisal Mužič.

Zanimivih anekdot, kako so bile investicije in delovanje briške občine pogostokrat vir virtuoznega iskanja rešitev, tako značilnega za briško občino vseh 30 let njenega obstoja, je bilo ves čas srečanja resnično na pretek. Družina prvih občinskih vitezov je v sproščenem duhu sklenila še tesnejše prijateljske vezi in se ponosno zazrla v napredek vinorodne občine onkraj smaragdne Soče.

»Velike stvari se ne dosežejo z mišicami, hitrostjo ali fizično spretnostjo, ampak z razmislekom, močjo značaja in presojo,« je dejal Marko Tulij Ciceron, s čimer gotovo strnemo filozofijo dela stebrov briške občine, katerim je bilo skupno snidenje v veliko veselje.

Besedilo in fotografija: Erika Koncut

Zahvala

Županu Francu Mužiču in občinski ekipi se zahvalujemo za pristrčno povabilo in toplino, ki smo jo doživeli ob ponovnem skupnem snidenju. Obujanje spominov na skupaj premagane izzive, anekdote in druženja nam je vlilo še več ponosa, da smo sotlakovali uspešno pot Občine Brda.

Udeleženci srečanja

Intervju z direktorico občinske uprave Anito Manfreda

Z dialogom, sodelovanjem in spoštovanjem novim izzivom naproti

Anita Manfreda, ki je po desetih letih navkljub šempetrskemu poreklu že lepo prevzela duh pravih Brik, je 1. aprila podpisala pogodbo za nov petletni mandat na čelu briške občinske uprave. »Sem tip človeka, ki si želi za seboj pustiti brazdo,« je dejala pred nekaj leti. Tej želji ne pojenja moči niti sedaj, ko je vstopila v tretjo petletko delovanja v Občini Brda.

Kakšni so prvi občutki po vstopu v nov mandat direktorice občinske uprave?

Sem vesela in zadovoljna za v tretje izkazano zaupanje z županove strani. V naslednjih petih letih nas čaka kar nekaj projektov, tudi takih, ki so vezani na evropska sredstva in jih bo potrebno izpeljati.

Če se ozrete na preteklih deset let, čutite zadovoljstvo, ali bi si želeli, da bi naredili še več?

Menim, da smo v danih možnostih naredili maksimalno. Vedno se lahko naredi tudi boljše in več, kar je tudi moje osnovno vodilo, vendar če se ozrem nazaj, je za nami val resnično velikih investicij, ki so bile tesno povezane z občino: Vila Vipolže, krožišča na Humu, v Gonjačah, na Dobrovem, v Drnovku in Kojskem, pa obvoznica Kojsko, Mladinski center Brda, Športni park Vipolže, obnova Gradu Dobrovo. Ne gre pozabiti Poslovne cone Dobrovo, ki je bila s strani gospodarskega ministrstva izbrana kot primer dobre prakse zaradi inovativne izvedbe in povezovanja več različnih ministrstev, občine in nenazadnje gospodarstva. Spomnimo se, da se je vse pričelo leta 2016 z obiskom vlade v goriški regiji in prav takrat smo predstavili nujnost regulacije reke Reke v luči protipoplavne zaščite poslovne cone. Dosegli smo kompletno sanacijo, ki je bila nato podlaga, da smo lahko začeli pripravljati dokumentacijo za gradnjo poslovne cone. V tem desetletju pa so se v Brdih zgodile tudi številne zasebne investicije, privabili smo za več deset milijonov evrov naložb, ki so dodana vrednost na tem teritoriju. Torej ustvarili smo ugodno in zaupanja vredno okolje za zasebne naložbe od blizu in daleč.

Koliko je vse to plod vaše vztrajnosti in koliko vaših predhodnih izkušenj?

Direktorica občinske uprave in glavna urednica Briškega časnika Anita Manfreda je letos praznovala okrogel jubilej. Ob tej priložnosti ji iskreno čestitamo in ji želimo veliko zdravja, uspehov in osebnega zadovoljstva.

Zagotovo so izkušnje zelo pomembne. Nenazadnje sem prej osem let delala na evropskih in kohezijskih projektih v domicilni, šempetrski občini. Takrat sem stekala veliko vezi, ki so mi prišle prav tudi v Brdih. Veliko stavim na pristen in iskren osebni kontakt, ki je zelo pomemben pri graditvi odnosov v našem vsakdanjiku, ter na prizadevanje pri iskanju rešitev in virov. V prvi vrsti je pomemben posluš župana in podpora odločevalcev na lokalnem nivoju. Veseli me, da v desetih letih vodenja briške občinske uprave nisem imela negativne izkušnje z občinskim svetom. Vedno smo gradili odnos na zaupanju in spoštovanju. Z županom, podžupanoma in podžupanjo ter občinskimi svetniki dobro sodelujem in si želim, da bi tako ostalo tudi v prihodnje.

Kakšen pomen dajete »iskanju rešitev«?

To je najbolj pomembno. Tudi, ko je najtežje. Iskanje rešitev pogosto terja tudi veliko inovativnosti. Pogled na 360 stopinj. Več ali manj imamo občine omejene

Intervju z direktorico občinske uprave Anito Manfreda

proračune, zato je naša dolžnost, da iščemo dodatne vire financiranja. Redno se prijavljamo na vse razpise in skoraj na vseh dobimo odobrena sredstva. Sicer različne stopnje, ampak prav v tem je umetnost, da zлагаš skupaj vire sofinanciranja. S sredstvi, ki jih na ta način prihraniš v proračunu, lahko realiziraš druge projekte.

Kaj vas pri delu najbolj veseli?

To, da lahko delam v okolju, kjer prevladuje dobra organizacijska klima. Trudimo se izhajati s stališča, da je kozarec na pol poln in ne na pol prazen. Kljub vsem izzivom v kolektivu ohranjamo dobro voljo. Torej veselita me pozitivna energija in zavzetost pri delu. Da se izziva lotimo z vso vnemo in dejansko iščemo rešitve, ki pogosto niso lahke, ampak na koncu, ko zadevo izpeljemo, čutimo veliko zadoščenje. Moram priznati: veselijo me izzivi. Bolj ko je primer zahteven in zakompliciran, bolj mi je zanimiv.

Je k prevzemu stališča, da se je potrebno postavljati v kožo ljudi, ne odnehati, prispeval tudi župan?

Lahko rečem, da za vse, kar sem se dodatno naučila in kar danes lahko rečem, da zmorem in znam, gre v prvi vrsti zahvala mojemu šefu, županu Občine Brda Francu Mužiču, ki je v meni pred desetimi leti videl potencial in me je povabil, da oddam vlogo na razpis za direktorico občinske uprave. Naučil me je, da je poleg formalnega znanja predvsem pomembna šola življenja: prisluhniti vsem ljudem, ne glede na njihov stan ali pozicijo, ter da se ne smem nikoli predati. Da četudi je še tako težko in nerešljivo, je potrebno vedno vztrajati do konca. Če je kdo, je župan tisti, ki je tudi pravi dokaz, da to, kar me je učil, drži.

Kaj vas motivira, da nadaljujete še en mandat v Brdih?

Najprej to, da sem županu dala besedo, da bom z njim do konca njegovega županovanja. Menim, da je korektno, da držim obljubo. Mužič mi je dal priložnost, najmanj kar je, pa je to, da skozi moje delo in pripadnost to zaupanje tudi upravičim oziroma vrnem. Po drugi strani pa vidim v Brdih še veliko priložnosti. Imamo še veliko za postoriti. Verjamem, da bom lahko z mojimi znanjem in kompetencami ter željo služiti vsem Brikam in Bricem na tem področju še veliko naredila. Zelo pomemben je projekt Mrzlek 3, ki se bo izvajal med letoma 2026 in 2029. Obnovili bomo vodovodno omrežje, kjer nastajajo vodne izgube, in poskrbeli, da bo čista pitna voda prišla do vsakega briškega človeka. Menim, da je čista pitna voda najpomembnejši projekt vseh časov v Brdih. Čeprav se zdi komu to samoumevno, ni ravno tako. To, da lahko iz pipe natočimo čisto pitno vodo, je resnično velik privilegij.

Anita Manfreda z županom Francem Mužičem

Kako se je delo občinske uprave spremenilo v teh zadnjih desetih letih?

(smeh) To bi pa morali vprašati moje sodelavce. Lahko rečem, da smo najprej uvedli nekaj sprememb, ki nam omogočajo več reda in sledljivosti. Prizadevam si za profesionalno delo občinske uprave, ki se mora nenehno izboljševati. Pa vendar, kljub svoji »strogosti« (sodelavec rad pripomni, da sem kot učiteljica (smeh)) sem zelo topla in srčna oseba ter znam prisluhniti. Moja vrata so vedno odprta za vse.

Kako ocenjujete sodelovanje občinske uprave z občani?

Ocenjujem ga kot dobro. Seveda, bi lahko bilo sodelovanje vseh nas še boljše. Predvsem v smislu, da, če se nekdo na nas obrne in če mu nekaj obljubimo, moramo to izvesti. Če nekaj rečemo, moramo za tem stati in to narediti. Za boljšo komunikacijo smo uvedli aplikacijo e-Bric, da se ljudem še bolj približamo in direktno dostopajo do uprave, podajo pripombe in izrazijo, kaj jih moti. Gre za še en komunikativni kanal več z občani. Tudi spremembe zakonodaje nalagajo občinski upravi vrsto novih nalog, ki terjajo svoje. Nismo velika občina, ampak imamo z nam primerljivimi veliko več zadev, predvsem na prostorskem področju. Za predstavo: ko sem leta 2015 pričela z delom v Brdih, smo sprejemali četrto spremembo prostorskega načrta, sedaj pa smo že v fazi šeste in sedme spremembe. Običajno sprememba OPN traja približno šest let. To pomeni, da je v Brdih dinamika, se razvijamo in zato se spreminja razvojni plan, konstantno prihajajo potencialni investitorji, vse to pa povleče za seboj veliko dela, ki pa ni vidno, dokler ni zaključeno.

Intervju z direktorico občinske uprave Anito Manfreda

Kateri so največji izzivi na vašem položaju in kako jih premagujete?

Med večjimi izzivi so gotovo načrtovanje in iskanje virov za občinske projekte na eni strani ter potencialni investitorji na drugi. Veliko energije usmerjamo v komunikacijo in jim poskušamo pojasniti, da mora včasih preteči nekaj časa, da se stvari razvijejo. Predvsem je to izziv pri investitorjih, ki prihajajo iz drugih držav, kjer je zakonodaja drugačna. Umetnost je torej na profesionalen način pritegniti in zadržati investitorja. Upam si trditi, da je to tudi posebnost Občine Brda. Župan nas je naučil, da vsakega investitorja sprejmemo, poslušamo in mu pomagamo po naših najboljših močeh. Poudarimo, da si želimo, da vложи svoj denar v briško okolje in tukaj nekaj naredi.

Kateri so glavni cilji, prioritete za prihodnjih pet let?

Zagotovo Mrzlek 3, ki sem ga že prej omenila. Potem investicije na področju zelenega prehoda (sončne elektrarne in polnilnice za električne avtomobile), vlaganje v športno infrastrukturo, investicije na področju cest (državne in občinske) ter druge naložbe. V luči prejšnjega vprašanja pa tudi privabljanje potencialnih investitorjev. Nenazadnje, v prihodnjih letih bo v Brdih realiziranih kar precej zasebnih investicij. Prioriteta je tudi oživiti Grad Dobrovo, ki bo že letos maja postal pomembno stičišče v sklopu EPK GO!2025. Grad smo v preteklih letih popolnoma obnovili, s projektoma deBager&Mušič ter Bridge, 100 % financiranih iz SPF sklada za male projekte GO!2025, pa bo bogatejši za posodobljene oziroma

nove vsebine. Ne smemo pozabiti, da so Brda širom po svetu znana po zanimivih dogodkih na področju turizma, športa ter kulture in kot prizorišče srečanj na visokem protokolarnem nivoju. Ta sloves želimo ohraniti tudi v prihodnje. Moja glavna naloga je po najboljši poti oziroma močeh udejanjati zastavljene cilje, ki so sestavni del proračuna, ki ga predlaga župan in potrди občinski svet. Že v oktobru se bo začel pripravljati nov proračun za leti 2026 in 2027 ter z njim tudi novi izzivi.

Kako gledate na Brike in Brice danes? Se je mnenje v teh desetih letih kaj spremenilo?

Niti malo. V mojem srcu imajo Brike in Brici prav poseben prostor. Rada jih imam in se počutim kot prava Brika. Lahko bi rekla, da so Brda postala moj drugi dom. Če ne bi bila čustveno vezana na domačo hišo, kjer sta temelje postavila moja zlata starša, bi si zagotovo želela živeti v Brdih.

Za konec: kaj vam daje vaša družina? Kakšna opora je?

Družina mi pomeni vse nasvetu. Je osnovna celica, iz katere črпам energijo. Pri mojem delu me podpirajo in so veseli, saj vedo, da delam s srcem. Poleg moža, ki mi je v veliko oporo, sta tu še otroka ter vnuk Jakob, s katerimi smo zelo povezani. Še vedno imam živa starša, kar mi poleg skrbi zanju daje veliko zadoščenje, da jima lahko vsaj delno vrnem to, kar sta onadva dala meni.

Erika Koncut

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

ZTKMŠ Brda

Brda pod drobnogledom svetovnih medijev

V februarju so Brda gostila ugledne tuje novinarje, ki so raziskovali bogato kulturno in kulinarčno dediščino naše regije. Med obiskovalci je bila tudi priznana novinarka Ann Abel (Forbes), ki je v sklopu ekskluzivne ture Wanderlux Journeys odkrivala umetnost, gastronomijo in edinstveno briško atmosfero.

Dopoldanski del njenega obiska je bil namenjen srečanju z umetnikom Ivanom Skubinom, ki jo je popeljal skozi svoj ustvarjalni svet. Sledila je degustacija vrhunskega ekološkega oljčnega olja pri Villa Eva Eco Olive Oil, kjer so ji predstavili skrivnosti briškega oljkarstva. Nato se je podala na ogled nemške kulturne ambasade Art Circle Slovenia na domačiji Ščurek Wine, kjer je spoznala pomen umetniškega povezovanja mednarodnih umetnikov in vina.

Z lokalno vodnico Ireno si je ogledala srednjeveško vasico Šmartno in obisk zaključila v Hiši Marica, kjer so se ob pristnih briških okusih prepletale navdihujoče

Novinarka Ann Abel (Forbes) v Vili Eva Eco Olive Oil

Novinarka Ann Abel na domačiji Ščurek Wine

Novinar Max Rella v Kleti Movia v Ceglem

zgodbe o tradiciji in sodobni interpretaciji lokalne kuhinje. Komaj čakamo, da Ann svoje vtise deli z bralci po vsem svetu!

Pestrost briške pokrajine

Poleg Ann Abel smo imeli čast gostiti tudi italijanskega novinarja Maxa Rello, ki je priznan novinar, fotograf in komunikator. Sodeluje s številnimi uglednimi revijami s področja turizma, gastronomije in vina, med njimi Bell'Italia, Bell'Europa, In Viaggio, Viaggi di Repubblica, Marco Polo, Plein Air in Touring. Prav tako piše za gastronomske in vinske publikacije, kot so FiorFiore in Cucina, Gambero Rosso, Vigne&Vini in Bargiornale. Njegov obisk je potekal po skrbno načrtovanem urniku, ki mu je omogočil vpogled v ključne briške znamenitosti in gastronomske zaklade.

Dopoldan se je pričel z obiskom panoramskega stolpa v Gonjačah, kjer sta ga sprejela Tina Novak Samec, direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda, ter Rok Lozej, tehnični direktor slovenske etape kolesarske dirke Giro d'Italia. Novinarja je namreč podrobneje zanimala tudi 14. etapa Gira d'Italia, ki bo 24. maja potekala po briških gričih. Sledil je obisk posestva Villa Eva Eco Olive Oil, kjer je spoznal skrivnosti vrhunškega oljčnega olja.

Novinar je nato obiskal klet Movia v Ceglem, kjer je užival v degustaciji vin ter spoznal festival Art Circle. Japonska umetniška ambasada se nahaja ravno pri Movii. Klemen Brun, umetniški direktor Art Circle, mu je podal vpogled v kulturno zgodbo projekta, Nina Šegula pa mu je predstavila filozofijo kleti Movia. Kratek, a poučen postanek je opravil tudi pri domačiji Belica, kjer mu je lastnica Meri Mavrič razkrila skrivnosti pridelave pršuta. Obisk se je zaključil v Hiši Marica, kjer mu je lastnik Sebastjan Mavrič predstavil tradicijo in sezonsko ponudbo njihove restavracije, ki združuje pristne briške okuse z vrhunskimi lokalnimi sestavinami.

Obiski uglednih novinarjev so izjemna priložnost za promocijo Brd na svetovni ravni, saj skozi njihove zgodbe naša regija pridobiva mednarodno prepoznavnost in ugled kot vrhunska destinacija za ljubitelje umetnosti, kulture in gastronomije.

Novinar Max Rella v družbi Roka Lozeja, tehničnega direktorja slovenske etape kolesarske dirke Giro d'Italia

Novinar Max Rella v Vili Eva Eco Olive Oil

Zgodbe iz Brd odmevajo po svetu

V zadnjem mesecu so Brda zasijala na straneh uglednih medijev po vsem svetu. V prestižnem kanadskem časopisu Toronto Star jih je novinarka Rebecca Toy Brda izpostavila v obsežnem članku na dveh straneh. Navdušena je bila nad šarmom Brd, gastronomijo in vinorodno tradicijo. Tudi priznana revija Falstaff je Brda prepoznala kot vrhunsko vinorodno destinacijo, ki si zasluži pozornost ljubiteljev odličnih vin. Odmевна je bila tudi objava v prilogi LIKE, ki nagovarja bralce slovenskega Dela, hrvaškega Jutarnjega lista in srbskega Blitza, s čimer je briška zgodba dosegla širšo regijo. Medtem pa v avstrijskem Reisen Magazin Brda vse bolj utrjujejo svoj sloves ene najprivlačnejših turističnih destinacij za gurmane, ljubitelje narave in »outdoor« aktivnosti.

Brda tako s svojo edinstveno energijo, gostoljubnostjo in vrhunskimi okusi osvajajo srca bralcev po vsem svetu.

Tina Novak Samec
Fotografije: arhiv ZTKMŠ

S spektakularnim odprtjem EPK so dihala tudi Brda

Kultura kot vrednota, ki ustvarja prostor dialoga

Fotografija: Boštjan Podlogar/STA

Čezmejni projekt Nove Gorice in Gorice, ki je povezal celoten goriški čezmejni prostor in širše je ob kulturnem prazniku februarja končno zadihal s polnimi pljuči. Slavnostnega odprtja Evropske prestolnice kulture (EPK) so se udeležili pomembni visoki gostje iz celotne Evrope. Del protokolarnega dogajanja smo gostili tudi v Vili Vipolže, ki se je ponovno izkazala s svojo veličastnostjo in gostoljubnostjo.

Srečanje predsednikov v Vili Vipolže

Le nekaj ur pred sobotnim slavnostnim odprtjem kulturne prestolnice je predsednica Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar pred Vilo Vipolže z vojaškimi častmi sprejela predsednika Republike Italije Sergia Mattarelo. Ob tej priložnosti ji je italijanski predsednik podelil najvišje italijansko državno odlikovanje Vitez velikega križa z velikim trakom za zasluge Italijanske republike, s čimer je poudaril prizadevanja predsednice Pirc Musar za krepitev

prijateljstva med obema državama in spodbujanje vrednot Evropske unije. Sprejemu je sledilo delovno kosilo obeh predsednikov z delegacijama. »Postati prva čezmejna evropska prestolnica kulture je izraz poguma, da lahko prinesemo svetlobo in zaupanje v prihodnost sveta, nad katerim se zgrinjajo sence, negotovost in strahovi,« so bile simbolne besede predsednika Mattarelle na otvoritveni slovesnosti na Trgu Evrope. V veliko čast nam je, da je del tega zgodovinskega dogodka postala tudi prenovljena Vila Vipolže – briški simbol povezovanja svetov in ljudi.

Srečanje ministrov za kulturo iz držav zahodnega Balkana v Vili Vipolže

Še pod svežim vtisom sobotnega veličastnega odprtja Evropske prestolnice kulture je slovenska ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko dan po slavnostnem dogodku v Vili Vipolže gostila srečanje ministrov, pristojnih za kulturo, iz držav zahodnega Balkana. Udeležila sta se ga tudi slovenska evropska komisarka za širitev Marta Kos in malteški evropski komisar, zadolžen za medgeneracijsko pravičnost, mladino, kulturo in šport, Glenn Micallef. »V ospredje smo postavili kulturo kot vrednoto, ki ustvarja prostor dialoga, ki ima transformativno družbeno moč. Evropska prestolnica kulture je tako bila odlično izhodišče za pogovore na mednarodni ravni, saj s svojim sloganom Gremo brezmej-

Fotografija: Boštjan Podlogar/STA

S spektakularnim odprtjem EPK so dihala tudi Brda

Srečanje ministrov za kulturo iz držav zahodnega Balkana v Vili Vipolže

no! govori o povezovanju in premagovanju mej ter mirnem sobivanju med ljudmi in narodi,« je ob tej priložnosti poudarila slovenska kulturna ministrica Vrečko.

Obisk delegacije Republike Poljske

V Brdih smo v soboto gostili tudi predstavnike kulturnega ministrstva in veleposlaništva Republike Poljske v Sloveniji. Podsekretarka poljskega kulturnega ministrstva Marta Cienkowska je pred slavnostnim odprtjem Evropske prestolnice kulture Nova Gorica – Gorica 2025

Podsekretarka poljskega kulturnega ministrstva Marta Cienkowska

s svojo delegacijo v Brdih najprej obiskala nov oljarski kompleks Villa Eva v Kozani družine častnega konzula Republike Poljske v Sloveniji Nedjana Brataševca, kjer sta ji družina Brataševci in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec orisali posebnosti teritorija in kulturne krajine, o visoki kvaliteti briških produktov pa se je lahko prepričala tudi z degustacijo oljčnih olj Villa Eva ter kasnejšo pogostitvijo na domačiji Klinec na Plešivem, kjer je prav z odprtjem kulturne ambasade poljskega veleposlaništva v Sloveniji krila v jadra ujel projekt Art Circle, ki danes šteje že 20 kulturnih ambasad na obeh straneh meje. Prav na domačiji Nejke in Uroša Klinca so poljsko de-

legacijo poleg gostiteljev pozdravili župan Občine Brda Franc Mužič ter vodilni sili projekta Festivala vizualnih umetnosti Art Circle Klemen Brun in Maša Gala. »Brda so neverjeten kraj. Nisem pričakovala takšne narave, tudi arhitektura me je zelo navdušila. Želim si videti tudi več umetnosti, saj, kot sem zaznala, se tukaj mešata italijanska in slovenska kultura. Vezi z Brdi in gospodom Brataševcem so že dolgoletne. Menim, da je dobro imeti svoje ljudi tukaj in želim si, da bi se to sodelovanje z leti samo še okrepilo, morda že med zdajšnjim predsedovanjem Poljske Svetu EU. Zato se veselim mednarodnih projektov v tej regiji. Vem, da bo odprtje Evropske prestolnice kulture Nova Gorica – Gorica 2025 veličastno, ampak so tudi Brda nekaj zelo izjemnega,« je ob priložnosti obiska izrazila Cienkowska.

EPK bo utrdila vezi v širšem čezmejnem prostoru in sosesčini

Občina Brda z velikim ponosom zre v prvi vikend v znamenju Evropske prestolnice kulture Nova Gorica – Gorica 2025, ko smo imeli čast gostiti izjemno pomembna protokolarna srečanja ter pomembne goste, ki povezujejo ne samo dve sosednji državi, temveč širši prostor zahodnega Balkana. Vila Vipolže, ki je že v preteklosti gostila pomembna meddržavna srečanja, je ponovno upravičila svoj sloves kot prostor povezovanja ljudi in svetov.

Kot občina, ki veliko poudarja pomen čezmejnega sodelovanja, utrjevanja vezi in grajenja dobrih medsebojskih odnosov ne samo na politični ravni, ampak skozi vsa življenjska področja, od kulture, do športa in turizma, kar potrjujejo tudi številna priznanja, sploh pa Kugyjeva nagrada Skupnosti koroških Slovencev županu Francu Mužiču za doprinos na povezovanju alpsko-jadranskega prostora, se nadejamo tudi v prihodnje uspešnega sooblikovanja in sodelovanja z obema Goricama, ki orjeta ledino kot prva čezmejna prestolnica kulture.

»Vedno poudarjam, da je v slogi moč, pa tudi, da sta obe Gorici regionalni središči našega prostora in kot taki morata tudi delovati. Projekt Evropske prestolnice kulture GO!2025 je prav zato izjemnega pomena, saj regiji prinaša dodatno utrjevanje vezi, prav tako pa nam domačinom in svetu prinaša pomembno sporočilo medsebojnega spoštovanja v vseh odtenkih različnosti. V svojem življenju sem doživel veliko pomembnih dogodkov in mejnikov, od strogih pregledov na meji, do bodoče žice na Osimski cesti, pa vstopa v EU, odprave nadzora na meji, odprave bodoče žice. Zato slišati besede, da z odprtjem Evropske prestolnice kulture Nova Gorica – Gorica 2025 ni več poti nazaj, je bilo izjemno ganljivo zame in za vse, ki tukaj v tem obmejnem prostoru prebivamo,« je povedal župan Občine Brda Franc Mužič, ki se je skupaj z direktorico občinske uprave Anito Manfreda

S spektakularnim odprtjem EPK so dihala tudi Brda

Brda so vključena še v sledeče projekte iz Bid Booka EPK GO!2025:

Rajski zbor - Zborovski koncert v čudovitem amfiteatru briškega vinograda

Atlas pozabljenih sadovnjakov (avtor Gregor Božič) - Virtualni zemljevid sadovnjakov in nova destilarna za promocijo kulturnega vidika sadja in osvetlitev številnih možnosti bivanja v sožitju z naravo ob uporabi kmetijskih potencialov lokalnega okolja

Mušič – pokrajine telesa - Razstavni projekt, posvečen delu sodobnega slikarja Zorana Mušiča, ki je preživel taborišče Dachau

udeležil spektakularnega slavnostnega odprtja Evropske prestolnice kulture na Trgu Evrope in pred novogoriško občinsko stavbo. Tako novogoriškemu županu Samu Turelu kot direktorici Zavoda GO!2025 Miji Lorbek je

Občina Brda je v EPK GO!2025 vključena s projekti:

deBager&Mušič - Nove muzejske zbirke na Gradu Dobrovo

Bridge - Soba z digitalno vsebino s poudarkom na ohranjanju rastlinskih in živalskih vrst na območju Nature 2000 in naravnega območja zaščenega na nacionalnem nivoju

Linguae Mundi - Festival s poudarkom na jezikih manjšin s strokovnim srečanjem, odprtjem razstav in bogatim dogajanjem

tudi poslal čestitko v imenu Občine Brda za uspešen začetek Evropske prestolnice kulture GO!2025.

Občina Brda

PRVOMAJSKA BUDNICA

TUDI LETOS SE BODO 1. MAJA BRIŠKI GRIČI PREBUJALI V POMLADNI MAJ OB ZVOKIH PIHALNEGA ORKESTRA BRDA.

Budnico bomo začeli ob **6.00** (Fojana), **6.30** (Dobrovo), **7.00** (Biljana), **7.30** (Kozana), **8.00** (Šmartno), **8.30** (Gonjače), **9.00** (Kojško), **9.30** (Podsabotin, Dom upokojencev), **10.00** (Hum), **10.30** (Števerjan), **11.00** (Gornje Cerovo), **11.30** (Vipolže), **12.00** (Medana)

VLJUDNO VABLJENI!

PIHALNI ORKESTER BRDA

Mednarodna kolesarska dirka Velika nagrada Brda-Collio

Utrjujejo poznavanje čezmejnega prostora Brd

Slovenske spomladanske kolesarske dirke so se v Sloveniji pričele z 11. Veliko nagrado slovenske Istre. V Brdih smo v četrtek, 27. marca, gostili 2. Veliko nagrado Brda-Collio. Start dirke se je pričel ob 11.30 pri Gradu

Letošnja druga enodnevna dirka za Veliko nagrado Brda-Collio je ponovno upravičila vsa pričakovanja. Veliki športni spektakel s 30 ekipami iz 15 držav, ki jo je tvorilo 173 tekmovalcev 25 različnih narodnosti, med drugim ne samo evropskih, temveč tudi iz Kanade in Avstralije, je tudi pod budnim očesom neposrednega prenosa na portalu Planet 2 in športnih kolesarskih kanalih v Sloveniji ter po tujini, kar 10-krat opravil 15 kilometrov dolg krog v čezmejnem gričevnatem teritoriju Brda-Collio, ki se ravno v tem času bohotijo s cvetočimi travniki in sadnimi drevesi.

Razgibanost in valovitost prostora

Tekmovalci so v izjemni kulisi Gradu Dobrovo na pedala pritisnili okrog 11.30, se zapeljali skozi vasi Medana, Plešivo in Ceglo, vstopili na italijansko stran, kjer trasa zaobjema kar tri občine, Krmin, Moš in Števerjan, v Slovenijo vstopili skozi nekdanji mejni prehod v Vipolžah, prekosarili celotno vipolško ravnino in se ponovno vzpeli na Dobrovo ter švigili mimo dobrovskega grajskega dvorca.

Atraktivnost dirke, kot se je že predhodno izkazalo pri gostovanju Gira d'Italia, je ravno v slikovitosti čezmejnega teritorija, kjer se v barviti mozaik prepletajo prepigi različnih kultur, ki so na tem območju pustili pomemben pečat tako na arhitekturi, kulturi in drugi dediščini. Dvorci, cerkvice, starejše in modernejše arhitekture, pa seveda oljčniki, vinogradi in navdihujoči cvetoči sadovnjaki so ne samo tekmovalcem, ampak predvsem vsem, ki so dirko spremljali preko ekranov, pričarali posebno doživetje tega prostora, ki zaradi svoje razgibanosti in valovitosti tudi športnih navdušencev ne pusti ravnodušnih.

Dirko je organiziral mebloJOGI Cycling Team – Kolesarski klub Nova Gorica. O tej posebni preizkušnji je Rok Lozej, predsednik kluba, povedal: »Dirka je neko normalno nadaljevanje lanske uspešno izpeljane edicije. Gre za mednarodno kolesarsko dirko, s kvalitetnimi ko-

Dobrovo, sledilo je deset 15-kilometrskih krogov po slovenskih Brdih in italijanskem Colliu. Trojček dirk se je zaključil na I feel Slovenia VN Adria Mobil v nedeljo, 30. marca, v Novem mestu.

lesarskimi ekipami in tekmovalci. Potekala je po Brdih in po sosednji Italiji, poudarek je torej na tej čezmejnosti, sodelovanju med Slovenijo in Italijo, tudi v duhu Gira, ki letos ponovno prihaja v naše konce. Tudi letos je bilo zanimanje ekip veliko, prejeli smo kar 60 prošenj. Potrebno je bilo, kot vedno, narediti selekcijo. Na startu so bile kar štiri slovenske ekipe, razvojna ekipa Bahrain Victorious, katere vodja je naš nekdanji športni direktor Robi Jenko, Astana, Kazahstanci, razvojna profesionalna ekipa. V Brda se vedno radi vračamo, saj imamo zagotovljeno popolno podporo lokalnih skupnosti in institucij. Lepo je delati dirke s tako podporo. Pohvalno je tudi, da so se na dirko vrnili lanski prvi štirje uvrščeni, kar dokazuje atraktivnost dirke.«

Mednarodna kolesarska dirka Velika nagrada Brda-Collio

Učinki so multiplikativni

Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec dodatno poudarja učinek tovrstnega športnega dogodka, ki je bila uvrščena v mednarodni koledar svetovne kolesarske zveze – UCI class 1.2: »Brda postajajo uveljavljeno prizorišče kolesarskih dirk. Skozi leta smo večkrat gostili Dirko po Sloveniji, letos že drugič Veliko nagrado Brda-Collio, prav tako se v letošnjem letu ponovno vrača italijanski Giro d'Italia. Učinki tovrstnih dogodkov so multiplikativni. Izven sezone so Brda primerna za priprave športnih klubov, zaradi mile mediteranske klime tako spomladi, pozno jeseni kot tudi v zimskem času. Skozi tovrstne prireditve imamo izjemne promocijske učinke. Številni gledalci skozi direkten prenos spoznavajo posebnosti in lepote naše krajine ter se posledično odločajo za obisk naših krajev. Poudarjamo tudi povezanost in pripadnost lokalne skupnosti. Tovrstni dogodki skozi aktivnosti povežejo lokalno skupnost, brez lokalnega prebivalstva ne bi bili tako uspešni, kot smo. Vsekakor se na tem mestu lahko zahvalim organizatorju, ker v nas, v Brdih vidi potencial in verodostojnega partnerja za organizacijo kolesarskih dirk. Iskrena hvala pa gre vsem našim prebivalcem za pomoč in prostovoljstvo pri organizaciji, po drugi strani pa tudi strpnost ob popolnih zaporah cest. Hvala tudi Osnovni Šoli Alojza Gradnika Dobrovo. Otroci so najbolj strastni navijači ob progi.«

»Ta dirka v Brdih je izjemno pomembna«

Bogdan Fink, direktor Dirke po Sloveniji, je ob tej priložnosti dejal: »Udeležba je izredno pisana, karavana prihaja iz več kot 25 držav. Konkurenca je izenačena, ostra. Trasa izredno lepa in slikovita. Pušča veliko napadov.« Glede prihajajočega Gira d'Italia pa dodaja: »Giro d'Italia je druga največja dirka na svetu. Odlična priložnost za promocijo Goriških brd. Ko gledate kolesarsko dirko, si lahko v živo pogledate, kako država zgleda, hiše, polja, infrastrukture, ljudje. Vsi ti detajli, ki jih sicer ne vidite nikjer. To je tisto, na podlagi česar si izbereš svojo ciljno destinacijo. Zaradi tega in zaradi uspehov naših fantov na svetovni turneji imamo porast deklic in dečkov, ki kolesarijo v domačih klubih. Upam, da bomo v tem stilu tudi nadaljevali.«

Pavel Marđonović, direktor Kolesarske zveze Slovenije: »Zelo sem vesel, da imamo v Sloveniji več tovrstnih dirk. Ta dirka v Brdih je izjemno pomembna, ker je del pomladnega trojčka. V skladu s tem lahko tuji tekmovalci odpeljejo kar tri dirke v Sloveniji. Vesel sem, da je novogoriški klub organiziral to dirko v sodelovanju s Kolesarsko zvezo Slovenije in I Feel Slovenia. Vse tri dirke so odlično organizirane, ob pravem času, konkurenca

Mednarodna kolesarska dirka Velika nagrada Brda-Collio

je izjemno močna. Zanimanje je veliko in zato moramo več klubov odpovedati. Gre za kompliment organizatorjem in dirki, očitno so bili zelo zadovoljni, zato si želijo vrniti. Glede na mednarodno udeležbo lahko rečem, da so dirke izjemno dobro organizirane, na visokem nivoju in v primerjavi s podobnimi dirkami v tujini precej bolje organizirane.«

Popoln prostor za trening in tekme

Letošnji zmagovalec 2. Velike nagrade Brda-Collio Marcin Budzinski, ki je zmagal že na lanski prvi ediciji, je nekaj vtisov strnil takoj po podelitvi medalj: »Zelo sem vesel za ponovno zmago. Bil sem tu zadnje tri dni in to je perfekten prostor za trening. Zares sem užival ves čas tukaj. Tekma je bila težka, vendar je moj tim opravil dobro nalogo. Brda so super, dobra trasa, vzponi, ni preveč prometno, vse je umirjeno. Torej zares primeren prostor za priprave.«

Podelitve so se udeležili kar trije župani, poleg briškega župana Franca Mužiča še župan Števerjana Marjan Drufovka in krminski župan Roberto Felcaro. Strinjali so se, da lahko le na tovrstnih konkretnih projektih in dogodkih gradimo skupno prihodnost ter utrjujemo poznavanje čezmejnega prostora Brd.

Tina Novak Samec

Fotografija: Vid Ponikvar, Fotoagencija Sportida

Sejem Ferienmesse Dunaj

Brda priljubljena destinacija za Avstrijce

Na letošnjem sejmu Ferienmesse Dunaj, največjem turističnem sejmu v Avstriji, ki je letos potekal od 16. do 19. januarja, je Slovenija nastopila kot država partnerica.

Brda, ki so zaradi svoje geografske bližine Avstriji priljubljena destinacija za krajše oddihe, so se na sejmu posebej izpostavila. Avstrijci cenijo mirno okolje Brd, kjer se prepletata kultura in narava, kar ustvarja edinstveno izkušnjo. Na sejmu je ZTKMŠ Brda skupaj s 25 slovenskimi destinacijami predstavil svoje posebnosti, ki vključujejo vrhunska vina, oljčno olje in bogato kulturno tradicijo.

Razstavni prostor *I feel Slovenia* je obiskalo tudi nekaj pomembnih gostov, med njimi veleposlanik Republike Slovenije na Dunaju Aleksander Geržina ter častna konzulka v Linzu dr. Siegrid Ley-Grassner.

Petra Zuljan

Prometna varnost

Prikazovalnik hitrosti za varnejšo vožnjo skozi krožišče v Gonjačah

Javna agencija RS za varnost prometa (AVP) je v začetku januarja 15 občinam svečano podelila prikazovalnike hitrosti »Vi vozite« v 10-mesečni brezplačni najem. Pridobitve se je kot edina primorska občina razveselila tudi Občina Brda. Prikazovalnik hitrosti je bil v Gonjačah nameščen 17. februarja.

Ta odsek predstavlja najbolj obremenjeno cestno povezavo v Občini Brda, saj po njem poteka večji del prometa iz smeri Nova Gorica–Dobrovo. Omejitev hitrosti je sicer 50 km/h, vendar večina voznikov omejitve ne upošteva. V bližini lokacije postavitve je tudi avtobusno postajališče in prehod za pešce.

Kot poudarja AVP, se postavitve prikazovalnikov hitrosti izkazuje kot učinkovit ukrep, ki pri voznikih sproži zmanjševanje hitrosti, izboljšuje varnost in prispeva k večji ozaveščenosti le-teh. »Prikazovalniki hitrosti ne le zmanjšujejo hitrosti, temveč omogočajo tudi zbiranje podatkov o prometu. Ti podatki služijo kot osnova za pripravo analiz in predlogov infrastrukturnih ukrepov, ki dodatno prispevajo k izboljšanju prometne varnosti. Poleg prikazovalnikov hitrosti k varnosti pripomorejo tudi policijski nadzori, stacionarni radarji in sekcijsko merjenje hitrosti,« je še izpostavila AVP.

Kaj kažejo zbrani podatki med 17. februarjem in 2. aprilom 2025?

Kot že omenjeno, prikazovalnik hitrosti beleži vse podatke voženj mimo njega. Podatki zbrani v časovnem terminu od postavitve prikazovalnika do 2. aprila kažejo, da si je četrtna prevoznost (ocena opravljenih prevoznost je bila 66.389) »privoščila« vožnjo nad omejitvijo, torej nad 50 km/h. Najvišja izmerjena hitrost je znašala 97 km/h, povprečna hitrost 85 %

Svečane podelitve prikazovalnika hitrosti "Vi vozite" se je v imenu Občine Brda udeležil Uroš Bensa

Prikazovalnik hitrosti Gonjača

vozil je bila 53 km/h, polovica vseh vozil pa se je držala povprečne hitrosti 46 km/h.

Še namig: prikazovalnik podatke o hitrosti zabeleži tudi, ko ekran ni vključen.

Občina Brda

Fotografija: AVP in Občina Brda

Teden pisanja z roko na podružnici

Nestrpno čakali na skrivna pisma

V tednu pisanja z roko, ki smo ga obeleževali januarja, smo drugošolci v podaljšanem bivanju najprej prisluhnili pravljici *Medved in klobuk*, da smo se spomnili, kako prijetno je, ko komu pomagamo, in kako lahko s sodelovanjem pridemo do cilja. Nato smo izžrebali ime sošolca in mu napisali skrivno pismo, v katerem smo opisali dogodek, ki nas na tega sošolca spominja. V petek smo že nestrpno čakali, da dobimo vsak svoje pismo. Ob branju pisem smo se zelo zabavali in nekaterim je uspelo ugotoviti, kdo nam je pisal.

Starejši učenci smo se preizkusili v pisanju pesmi in jih obesili pred učilnico.

Otvoritev EPK: OOO Nova Gorica

Okusi brez meja

Ob slovenskem kulturnem prazniku 8. februarja 2025 smo doživeli veličastno otvoritev Evropske prestolnice kulture (EPK), ki letos prvič povezuje dve mesti in dve državi – Novo Gorico in Gorico. Dogodek je simbolno združil mesti s čezmejno povorko, ki se je začela na železniški postaji v Gorici in nadaljevala do Nove Gorice, kjer je obiskovalce pričakal pester kulturni program.

Poseben pečat dogodku je dala tudi Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica, ki je skupaj s Sekcijo gostincev, živilcev in turizma na Bevkovem trgu poskrbela za bogato kulinarčno doživetje. Goriški gostinci so navdušili z avtohtonimi jedmi, kot so jota s klobaso, sveže testenine, zelje s krompirjem in rebrci, burger s sukskim regutom, goriški štruklji ter druge dobrote. Za vinsko noto so poskrbeli lokalni vinarji, med njimi tudi lanska zmagovalca natečaja za Podjetniško vino – Mavrič DANILO WINES in Vinarstvo Simčič Karol&Igor&Marijan. Manjkal ni niti pršut, ki je ob rujni kapljici nepogrešljiv.

Posebna atrakcija dneva pa so bili Goriški njoki – krompirjevi svaljki, ki sicer izvirajo še iz rimskih časov, danes pa jih s ponosom predstavljajo tudi goriški gostinci. Njihova posebnost je v lokalnih sestavinah in spoštovanju tradicionalne recepture z ustvarjalnim pridihom. Tako smo ob otvoritvi EPK lahko okušali različico z žajbljem, prihodnost pa obeta še številne interpretacije. Zgodba o njokih se je namreč rodila znotraj zbornice, kjer so se gostinci začeli spraševati, kako z lokalno kulinariko še bolj promovirati regijo. Odgovor so našli prav v tej jedi, ki kljub preprostosti zahteva izkušeno roko in občutek za ravnotežje okusov. Dogodek ob otvoritvi EPK pa je bil odlična priložnost, da obiskovalcem predstavijo zgodbo. Po besedah predsednika Sekcije gostincev OOO Nova Gorica Saše Goloba naj bi se gostinci zelo dobro pripravili z velikimi zalogami, na koncu pa tudi vse prodali.

Vinarstvo Danilo Mavrič

Vinarstvo Simčič Karol & Igor & Marijan

Dogodek je pokazal, kako pomembno je sodelovanje med podjetniki, obrtniki in kulturnimi institucijami. Kot pravijo na OOO Nova Gorica, so ponosni, da so bili del tega trenutka in obenem dokazali, da se tradicija in inovativnost lahko združita v zgodbo, ki presega meje – tako geografske kot tiste ustvarjalne.

OOO Nova Gorica

Vrhovlje

Valentinova zimska delavnica

Srečali smo se na deževno februarsko jutro in dve uri barvali, rezali, lepili, sestavljali, preštevali srčke, izmenično metali kocko in risali snežaka. Otroci so s pomočjo velikih slik tudi izvedeli, kdo je bil sv. Valentin in zakaj je dan njegove smrti danes praznik vseh zaljubljenecv.

Razšli smo se dobre volje in v veselem pričakovanju naslednje ustvarjalnice ob praznovanju naših mam.

Irena Marc

Mladinski center Brda

Gledališki abonma navdušil najmlajše in starše

V letošnji sezoni so bile predstave v sklopu *Miškinih potepanj po Brdih* še posebej zanimive. K sodelovanju smo povabili izvajalce s področja otroškega gledališča, ki še niso gostovali pri nas. Otroci so bili navdušeni, prav tako pa tudi gledališčniki, ki jih je prijetno presenetila odzivnost briških otrok. Navdušeni so bili tudi nad čudovitim ambientom Vile Vipolže.

V sklopu abonmaja smo pripravili šest predstav, ki so se odvijale od oktobra do marca. 18. januarja smo gostili prvo predstavo v letošnjem letu – *Snežno kraljico*. Otroci so bili očarani nad predstavo polno čarovnij in nenavadnih preobratov. Na odru je celo snežilo!

Druga predstava letošnjega leta, *Dvorni norček Beni*, je bila na sporedu v soboto, 15. februarja. Tokrat smo v Brda pripeljali pravo otroško komedijo, ki je nasmejala tako otroke kot odrasle.

Tretja in zadnja letošnja predstava, izvedena v nedeljo, 15. marca, se je odvila v kleti Vile Vipolže, kjer je zaradi intimnega vzdušja prostor izjemno zaživel. Tokrat nas je obiskala *Pika Nogavička* s svojimi vragolijami. Otroci so skozi predstavo spoznavali svetovno glasbo in kulturo – poučno in zabavno!

Zimsko počitniško varstvo otrok

Tudi letos smo za briške otroke organizirali zimsko počitniško varstvo, saj verjameмо, da se lahko med počitnicami lepo zabavajo tudi v domačem okolju. Zanje smo pripravili kakovosten, zabaven in poučen program. Letos smo bili še posebej ustvarjalni, ko smo skupaj okraševali Mladinski center Brda.

Ob lepem vremenu smo se večkrat odpravili v naravo. Obiskali smo »briško jezero« Kozlink in poševen zvonik cerkvice na pokopališču v Fojani. Naši sprehodi skozi gozd so bili polni smeha in zabave, nekateri pa so si za malico privoščili celo trobentice!

Naša plesalka in vsestranska umetnica Lili Grudina je poskrbela, da so otroci redno migali. Za lačna usta smo poskrbeli na vse možne načine – en dan smo celo skupaj pripravili tiramisu! Posebno veselje nam je prinesel obisk čebelarja Oskarja Kristančiča, ki nam je pokazal, kako pripraviti izdelke iz čebeljega voska. Ob tej priložnosti smo se naučili marsikaj zanimivega in uporabnega, predvsem pa spoznali velik pomen čebel za naš svet.

Letošnje zimsko počitniško varstvo je bilo nepozabno! Se že veselimo poletnih počitnic!

Boštjan Zobec

Pobeg v naravo s kolesom

Občutek svobode med briškimi griči

Ne glede, v katerem življenjskem obdobju se nahajamo, sta nam skrb za zdravje in dobro počutje temeljnega pomena za kakovostno življenje. Seveda pa se na dnevni ravni neizogibno srečujemo tudi z motilci ravnovesja. Obveznosti, stresne in nepričakovane

Srečo imamo, da nam Brda nudijo nešteto možnosti tudi za sprostitev in aktivnosti v naravi. Ravno narava ima neverjetno moč, nas pomiri in napolni z energijo. Vsak letni čas prinaša prav posebno radost, toplino, barve, vonjave. Se povzpneš na Korado. In čeprav si tam bil že nič kolikokrat, je pogled na Brda pod sabo vedno drugačen. Občutek dobiš, da si tam prvič. Dih zastane. Mogoče se to dogaja samo nam, Brikam in Bricem, ki ta košček zemlje obožujemo in nas prevzemajo strastna čustva.

Češnjeve pohodne poti so iz leta v leto bolj oblegane s tujimi pohodniki, za svoje smo jih vzeli tudi domačini. Radi prehodimo del poti, ob koncu tedna naredimo mogoče tudi cel krog. Tako so razvejane, da prečkajo skoraj vsako vas ali pa vsaj bližnjo sosednjo vas. Poti so nam pri roki in radi se jih poslužujemo. Četudi imaš zvečer samo kakšno uro časa, preden se spusti mrak, je tistih nekaj kilometrov ravno dovolj za sprostitev po napornem dnevu.

Po podobnem sistemu so bile zasnovane tudi briške kolesarske poti. Različno zahtevne, speljane mimo kulturnih in naravnih znamenitosti, primerne za vse kolesarske navdušence. Brikam in Bricem pa nudijo tudi dodatne možnosti za krajši kolesarski pobeg. Kaj potrebujemo? Podložene kolesarske hlače, plastenko vode in čelado. Za premagovanje briških gričev pa tudi nekaj moči v nogah. Voda na poti ne sme zmanjkati, zato pa je oddih pri vaških pipah še toliko bolj prijeten. Če mogoče kakšna vas nima razpoložljivega vodnega vira, nam je vedno na voljo voda na pokopališčih. Prednost kolesarskim poti je tudi ta, da so vse speljane krožno in lahko začnemo kolesarski podvig kar z lastnega dvorišča. Torej lahko začnemo in končamo kjerkoli na poti. Vsi, ki radi kolesarimo, kar dobro poznamo naša Brda. Za ostale, ki še niste bili v kateri izmed briških vasi oziroma na določenem predelu Brd, pa so vam v pomoč tudi kolesarske označbe (tablice). Poti so dobro označene in vas peljejo od točke do točke, iz ene vasi v naslednjo vas.

situacije, utrujenost. Po dolgem dnevu le s težavo najdemo energijo za karkoli drugega kot počitek na kavču. Tam radi poležavajo tudi mentalni sesalci, številni izgovori. Nimam časa. Že tako sem utrujena. Nimam prave opreme. Kam pa naj grem zdaj sredi popoldneva?

Kolesarska pot Breskev

Trasa: Vipolže–Ceglo–Medana–Dobrovo–Drnovk–Višnjevnik–Krasno–Vrhovlje pri Kojskem–Gonjače–Imenje–Šmartno–Kozana–Vipolže

Za začetno in končno točko je bila izbrana Vila Vipolže. Pot je krožna in sta začetek in konec lahko kjerkoli vzdolž proge. Celotna pot je dolga 20,9 kilometra. Glede na pripravljenost in hitrost vožnje je predviden čas vožnje od 2 do 2,5 ure. Pot je speljana po asfaltni cesti, razen na odseku Gonjače–Imenje ter Šmartno–Kozana (Na klancu) je pot makadamska. Pot je srednje težka. Večji vzpon je čez vas Ceglo, pot pa se nenehno dviga tudi na odseku Drnovk–Vrhovlje pri Kojskem.

Kolesarska pot Kaki

Trasa: Hum–Podsabotin–Pevma–Oslavje/Oslavia–Števerjan/San Floriano del Collio–Valerišče/Valleris–Dolnje Cerovo–Snežatno–Hum

Za začetno in končno točko je bila izbrana vas Hum. Pot je krožna in sta začetek in konec lahko kjerkoli vzdolž proge. Celotna pot je dolga 22,7 kilometra. Glede na pripravljenost in hitrost vožnje je predviden čas

Pobeg v naravo s kolesom

vožnje od 2 do 2,5 ure. Pot je speljana 80 % po asfaltni cesti, 20 % pa po makadamu. Makadamska pot se vije po dolini reke Birše na odseku Dolnje Cerovo–Snežatno v dolžini 3,5 kilometra. Pot je zahtevna. Več manjših vzponov je na relaciji Pevma–Oslavje–Števerjan, manj zahteven vzpon na Valerišče ter zaključni večji vzpon iz doline reke Birše do Snežatnega. Pot zavije tudi na italijansko stran Brd.

Kolesarska pot Oljka

Trasa: Šmartno–Imenje–Gonjače–Vrhovlje pri Kojskem–Korada–Lig–Britof–Golo Brdo–Senik–Vrhovlje pri Kožbani–Kožbana–Pristavo–Peternel–Brdice pri Neblem–Drnovk–Vedrijan–Gonjače–Šmartno

Za začetno in končno točko je bilo izbrano Šmartno. Pot je krožna in sta začetek in konec lahko kjerkoli vzdolž proge. Celotna pot je dolga 55 kilometrov. Glede na pripravljenost in hitrost vožnje je predviden čas vožnje od 4 do 4,5 ure. Pot je speljana 80 % po asfaltni cesti, 20 % pa po makadamu. Makadamska pot se vije na razdalji med Imenjem in Gonjačami, od Britofa do Golega Brda, makadamski je tudi vzpon do Brdic pri Neblem, zaključi pa se na odseku Gonjače–Imenje. Pot je zahtevna. Nenehen vzpon je na relaciji Gonjače–Vrhovlje pri Kojskem–Korada, kasneje še na relaciji Golo Brdo–Senik. Večji in tudi zahtevnejši vzpon je v vas Vedrijan, pa vse do Gonjač.

Za tiste, ki pa so vam Brda za kolesarjenje že premajhna oziroma iščete sveže kolesarske podvige, je bila vzpostavljena nova povezovalna krožna kolesarska pot »Čas za kolo«.

»Čas za kolo«, krožna kolesarska pot

Trasa: Vipolže–Kozana–Šmartno–Kojško–Hum–Podsobotin–Šmaver/San Mauro–Solkan–Vetrišče–Kromberk–Loke–Ozeljan–Šempas–Dolenje Visoko–Vogrsko–Prvačina–Dornberk–Saksid–Branik–Grad Rihemberk–Pedrovo–Lipa–Temnica–Kostanjevica na Krasu–Borojevičev prestol–Miren–Šempeter–Gorica/Gorizia–Podgora/Piedimonte–Moš/Mossa–Vipolže

Pot povezuje Brda s še dvema bližnjima regijama, Vipavsko dolino in Krasom. Pot je dolga kar 93,3 kilometra. Glavni cilj nove kolesarske poti je bil povezati destinacije, hkrati pa tudi spodbuditi aktivno preživljanje prostega časa tako med turisti kot tudi med domačini. Pot je označena kot zahtevna. Na poti je treba premagati več kot 1000 metrov nadmorske višine. Kolesarjenje po celotni krožni trasi traja nekje do 7,5 ure. Pot začnemo z manjšim vzponom do Šmartnega. Najzahtevnejši vzpon kolesarske trase pa je na delu iz vasi Branik mimo Gradu Rihemberk, pa vse do vasi Pedrovo. Pot je speljana 80 % po asfaltni cesti, 20 % pa po makadamu.

Daljši dnevi, toplejše temperature in prebujanje narave so zmagovalna trojica, ki prežene na plano vse kolesarske navdušence, da se po dolgi zimi ponovno naužijejo občutka svobode na dveh kolesih. Seveda je to tudi čas, ko se zarišejo nove črte hlač in nogavic na nogah. Vsega navdušenja pa je lahko kar hitro konec, če nismo ves čas pozorni in tudi odgovorni. Vozniki in kolesarji so enakovredni udeleženci v prometu, vendar sodijo kolesarji v ranljivejšo skupino. Promet je pogosto nepredvidljiv. Z zavedanjem in pravilnim ravnanjem pa lahko marsikdaj preprečimo nevarno situacijo. Tako kolesarji kot tudi vozniki se morajo obnašati spoštljivo, strpno in odgovorno. Čeprav so briške ceste v posameznih vaseh ozke, mora voznik pri prehitevanju kolesarja ohranjati varno razdaljo 1,5 metra. Zelo pestro stanje na cestah je tudi v dneh po tem, ko je deževalo v izobilju. Voda je drla na ceste, s sabo pa prinesla pesek, kamenje in blato. Dodatno blato, ki je odlično za zdrs kolesarjev, po cesti razmažejo traktorji. Če so vozniki po vsem tem, kar ponuja cesta, še nestrpni in kolesarjem jezno mahajo in se nanje jezijo, lahko pripelje do zelo slabe kolesarske izkušnje. Tudi v naši občini se soočamo s slabim vzdrževanjem kolesarskih poti in poškodbami na vozišču. Težave nam povzročajo tudi nerazumevanje talnih označb na kolesarski stezi, ki nakazuje prometni pas, namenjen mešanemu prometu.

Vsekakor je tudi na strani kolesarjev obveza, da preden zavrtijo pedala, preverijo, ali je kolo brezhibno, poskrbijo za svetla in vidna oblačila, na glavo si vedno poveznejo zaščitno čelado. Odličen dodatek je tudi utripajoča rdeča lučka, da kolesar poveča svojo vidnost v prometu.

Bodimo strpni in naše sobivanje bo varnejše ter prijetnejše.

Mateja Drnovšček
Fotografija: ZTKMŠ Brda

Društvo Ženske in vino (Women&Wine Slovenija)

Dan žena v obliki vinskega doživetja

Društvo Ženske in vino (Women & Wine Slovenija) je letošnji 8. marec obarvalo z vini velikanov briškega in slovenskega vinarstva: Movia, Marjan Simčič in Dolfo. Spektakel v štirih dejanjih, kot bi lahko rekli, je 33 udeleženkam iz celotne Slovenije, med temi ne

»Ta obisk močnih vinarjev na Ceglem smo načrtovali že resnično veliko časa. V 20 letih društva ga še nismo uspeli izvesti, letos pa je napočil pravi trenutek. Lahko povem, da je bilo prijav več od razpoložljivih mest, tolikšno je bilo zanimanje za to doživetje,« pove predsednica društva Petra Rutar.

S soncem objet 8. marec, mednarodni dan žena, se je najprej pričel pri vinarski hiši Dolfo, kjer je dekleta sprejel gospodar Marko Skočaj skupaj s soprogo Melito in hčerko Ano. »Razložil nam je duh Spirita in linijo vin Dolfo. Tukaj sta nas pozdravila tudi briški župan Franc Mužič in direktorica briške občinske uprave Anita Manfreda, ki sta nam predstavila občino, teritorij in zgodbo, kako je prišlo v tolikih letih do takih vinskih zgodb, kako se še nadaljujejo in kako se v Brdih tudi druge stvari spreminjajo. Omenila sta podporo kulturi in mladim, pa tudi kateri dogodki zaznamujejo briški teritorij,« še pojasni Rutar.

Vinarke, lastnice restavracij, kmečkih turizmov, trgovin in drugih sektorjev, povezanih z gostinstvom so spoznale adute Goriških brd

V nadaljevanju je družino sprejela Valerija Simčič, ki je prisotne navdihnila s profesionalno in strokovno predstavitvijo vinarske hiše Marjan Simčič Domaine. Dekleta so si pod njenih vodstvom ogledala tudi klet. »Nazadnje nas je presenetila s prečudovito degustacijo nagrajenih vin. Zelo strokovno, lepo in z dušo,« je drugo dejanje komentirala Rutar.

Za posebno doživetje so poskrbeli tudi v vinarski hiši Movia, kjer je dekleta uvodoma sprejela Vesna Kristančič. »Pokazala nam je, kako se odpre Puro, v čemer smo se tudi nekatere kasneje preizkusile. Punce, ki so to prvič videle, so bile resnično vzhičene. V kleti pa nas je čakalo še eno presenečenje: gostoljubje nam je izrekel Aleš Kristančič, ki nas je pospremil skozi njihovo klet.« Ogled je sklenila pogostitev z lahkim kosilom in degustacijo vin.

Sklepno dejanje pa je sledilo na domačiji Klinec na

samo vinarkam, ampak tudi lastnicam restavracij, kmečkih turizmov, trgovin in drugih sektorjev tako ali drugače povezanih z gostinstvom, pustilo močan vtis, kako inovativno in elegantno, a obenem globoko predano teritoriju je briško vinarstvo in vinogradništvo.

Plešivem, kjer so Nejka, Uroš in Izak brbončice deklet pobožali z njihovim tipičnim spomladanskim menijem. »Ta sobotni 8. marec je postregel s prekrasnim popotovanjem, ki ga gotovo nobena od udeleženk ne bo pozabila,« postavi črto pod letošnje spomladansko vinsko druženje Petra Rutar.

Erika Koncut

Fotografija: Duštvo Women&Wine Slovenija

Na obisku pri EU poslanki Romani Tomc

Mala Brda v velikem Bruslju

Brici si znamo vzeti čas tudi za sprostitev, zato smo se z veliko dobre in pozitivne volje odpravili na pot in premagali dolge kilometre do Luksemburga, Waterlooja in Bruslja. Nočna vožnja je bila neprespana, a vse je bilo pozabljeno ob sprejemu našega priznanega briškega rojaka Valterja Mavriča, vodje Generalnega direktorata prevajalcev EU institucij, ki nam je razkazal znamenitosti Schengna, briška beseda pa je donela tudi v tramvaju in po ulicah Luksemburga.

Bruselj nas je očaral, navdušila nas je gostoljubnost sodelavcev poslanske skupine SDS v Evropskem parlamentu (EP) in naša gostiteljica, evropska poslanka Romana Tomc, tudi podpredsednica Evropske ljudske stranke (ELS), največje politične skupine v EP, ki nam je predstavila delovanje evropskih institucij.

Občinski odbor SDS Brda je v Bruselj prinesel sonce, briško besedo, odlična briška vina ter domačo »gubanco«. Mala Brda so zasedla velik Bruselj. Obiskali smo Hišo evropske zgodovine, si ogledali vse kotičke tega ogromnega multikulturnega mesta, poskusili bruseljski krompirček in vafle, fotografirali vse znamenitosti ter se ob odhodu domov povzpeli še na mogočni 103 metrov visok Atomium, model celice kristala železa, ki nas je očaral z razgledi na mesto in z zgodovino nastanka te izjemne Expo ustvaritve.

Še se bomo odpravili v svet, smo sklenili. Briška beseda bo še donela po evropskih ulicah.

Teja Jelina, OO SDS Brda

Mala Brda so zasedla velik Bruselj

Skupinska slika z Romano Tomc in Valterjem Mavričem. Na obisku se nam je pridružil župan Števerjana, Marjan Drufovka

Zimska šola v naravi na Krvavcu

Teden za smučanje, druženje in zabavo

Šestošolci smo teden pred zimskimi počitnicami preživeli v šoli v naravi na Krvavcu. Po dolgi vožnji in vzponu z gondolo smo prispeli na zasnežen Krvavec, od tam pa peš nadaljevali pot do kočice Pr' Florjan. Namestili smo se v sobe, se okrepčali z obilnim kosilom in se hitro odpravili na smučišče, kjer smo pokazali svoje smučarske veščine. Medtem ko so tako začetniki že pridno osvojili prve korake smučanja, sta preostali dve skupini že preizkusili smučišče in prismučali vse do kočice. Po večerji smo spoznavali pravila na smučišču in se pogovarjali o vzdrževanju smučarske opreme.

Teden je bil posvečen večinoma smučanju, a nismo pozabili na sankanje in druge igre na snegu ter na medsebojno druženje in zabavo.

Festival Brda & Vino najboljši v Sloveniji

Kakovostna butična zgodba s tradicijo

Na tekmovanju ponudnikov iz vse Slovenije »Best Of 2025«, ki se je ravno letos iz Best of Ljubljana prelevil v vseslovensko tekmovanje, je v kategoriji »Best Of Food & Drinks Slovenia - Best Wine Festivals & Events« slavil

tudi briški enogastronomski dogodek Brda & Vino. Slavnostna podelitev nagrad Best Of 2025 je potekala v četrtek, 16. januarja, v Centru kulture Španski borci v Ljubljani.

Nagrado je prevzela organizatorska ekipa, ki za festival Brda & Vino skrbi od leta 2004, ko je dobil festivalsko podobo. Patricija Pirih, Eva in Sebastjan Mavrič ter Vesna in Bogdan Valentinčič poudarjajo, da tovrstna potrditev pomembnosti in priljubljenosti dogodka, ki utrip v Šmartnem ustvarja že dve desetletji, potrjuje pravo usmeritev festivala, ki v ospredje postavlja lokalno ponudbo in kulinariko. Brda & Vino je v zadnjem desetletju postalo kakovostno in gastronomsko doživetje za vinske navdušence.

»To prvo mesto v kategoriji Best Of Food & Drinks Slovenia - Best Wine Festivals & Events ni nagrada le za nas organizatorje, temveč za celotna Brda. Nagrada je namenjena gostinskim ponudnikom, briškim vinarjem in lokalnim ponudnikom, ki nas že vrsto let podpirajo. To je nagrada za naše obiskovalce in vse, ki nam stojijo ob strani v tej zgodbi.

Ponovno so Brda na zemljevidu najboljših! Mi, organizatorji, smo izjemno veseli, saj je to za nas potrditev, da delamo prav in da smo na pravi poti,« je v imenu ekipe izpostavila Patricija Pirih.

Festival Brda & Vino je tako z leti postal uveljavljena blagovna znamka, ki ji zaupajo briški vinarji, obiskovalci in pa tudi Michelinove zvezdice, obenem pa tudi najbolj zrcali vizijo destinacije Brd biti uspešna trajnostna zgodba v sožitju z okoljem, prebivalci in lokalno ponudbo. Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec je zato poudarila: »Ponosni smo na prejeto nagrado in izrekamo čestitke organizatorjem, ki so v lani slavili že 20 let te izjemne prireditve, ki je na nacionalnem in mednarodnem nivoju vedno izpostavljena kot ena najboljših. Privabiti k sodelovanju tolikšno število priznanih, tudi Michelinovih šefov, in svetovno najbolj znanih vinarjev pomeni, da tudi slednji priznavajo zelo visok nivo te prireditve, pri kateri je vredno sodelovati. Lojalnost in udeležba obiskovalcev od blizu in daleč ter dejstvo, da se zanimanje iz leta v leto pove-

Nagrado je prevzela organizatorska ekipa, ki za festival Brda & Vino skrbi od leta 2004

čuje, to samo potrjujejo. V Brdih si želimo še več takih butičnih zgodb, ki temeljijo na vključevanju lokalnih visokokvalitetnih izdelkov in storitev ter lokalnega prebivalstva. Dogodkov, ki imajo velik promocijski učinek z vidika pospeševanja prodaje in obiska Brd čez celo leto.«

Velja še omeniti, da sta bili v kategoriji Best Of Travel Experiences - Best Romantic Accommodation Experience nominirani še dve briški namestitvi: Alma Vista in Gre-dič.

Izbor in podelitev Best of 2025 organizira medijska hiša The Slovenia ob pomoči mednarodnega medija In Your Pockete. Uredništvo medija je celotno ponudbo skoraj 500 ponudnikov razdelilo v šest kategorij, le-te pa nadalje razdelalo v kar 49 podkategorij: Best Of Travel Experience, Best Of Shopping, Best Of Culture, Best Of Food & Drinks Slovenia, Best Of Food & Drinks Ljubljana ter Best of Speaker. Organizatorji so prejeli kar 85.766 glasov.

Erika Koncut
Fotografija: arhiv Brda & Vino

Zanimiv drobec iz naše preteklosti

Zagovarjanje pri kačjem piku

Strah pred boleznimi je od vedno mučil človeštvo. Proti njim se je boril po svojih najboljših močeh, kakor je vedel in znal. Veliko večino bolezni in drugih tegob so pripisovali hudobnim ljudem ali nevidnim zlim duhovom. Iz tega prepričanja so se izoblikovali različni obredi zdravljenja, ki so jih opravljali ljudski zdravilci. Za ozdravitev so izgovarjali zagovore in uporabljali »čarovne« predmete. Raziskovalci ugotavljajo, da vsebina in oblika zagovorov izvirata že iz davnine. Ob prihodu krščanstva pa so se zagovori preoblikovali, saj v imenu Boga ali svetnikov rotijo bolezni, naj odide. Razvoj medicine kot znanstvene discipline je počasi izkoreninjal ljudsko zdravljenje, katerega del je bilo tudi zagovarjanje, saj je sodobno vedenje o delovanju človeškega telesa dalo jasne odgovore na zdravljenje bolezni. Tako je tradicionalno zdravljenje postopno stopilo v ozadje in so se posamezni drobci ohranili kot zanimivost preteklosti. Eden takih je bilo tudi zagovarjanje ob piku kače.

Pik kače je bil eno od »srečanj« z živalmi v naravi

Pik kače je bil eno od »srečanj« z živalmi v naravi, ki so se ga ljudje zelo bali, saj se je lahko končal tudi s smrtjo. Ljudje so si v preteklosti pri kačjih pikih pomagali na številne načine, seveda najpogosteje kar sami. V knjigi *Ivanov venec* je Darinka Sirk zapisala nekaj načinov, kako so ljudje sami zdravili kačji ugriz: en način je bil, da so morali hitro steči k vodi in do nje priti pred kačo. Drugi način je zahteval, da mesto ugriza z iglo nabodejo v obliki križa in kapljice krvi naj bi strup izločile iz telesa. Tretji se je na nek način že približeval zagovarjanju, saj je bilo potrebno po piku izgovoriti: »Kača, kačon, modras, modrason, izginite stran« in nato zarezati mesto pika, da je ven stekla kri. Slednji, verjetno tisti, ki so začutili hujše posledice, kot na primer močne bolečine in hude oteklino, so se zatekli k ljudskemu vraču ali zdravilcu, ki naj bi z zagovarjanjem dosegel ozdravitev. Obrazci, po katerih so se štrjoni zagovarjali, so izgledali kot oblika molitve. Z njo so prosili demonske sile kot tudi Boga in svetnike, da so bolniki ozdraveli. Vera v čarovno moč besede je zahtevala strogo doslednost pri izvajanju in prenašanju obrazcev zagovarjanja. Naš zbiralec domačih šeg Ludvik Zorzut je obred zagovarjanja izvedel pri vražarju iz »Gorenjih Brd«, ki ga ni želel imenovati, in ga objavil v reviji Naš čolnič leta 1927.

Obred zagovarjanja se je po njegovem zapisu izvršil takole: »Vražar položi ranjencu s kačjim pikom — med obe roki košček kruha, a nad tem kruhom z vso skriv-

nostno pobožnostjo izreče svoje zagovarjanje: »Kristus in svet Peter so po svetu hodili po gorih, po dolih. Pridejo v en' dolin', tam zagledajo strupenega moža. Kristus ga vpraša: »Kaj delaš tu ti strupeni mož?« »Jaz nisem strupeni mož, jaz sem strupeni modras, kateri imam pod mojim žigrastim hrbtom dvainšedemdeset strupenih žil, kamor jaz z mojim špikastim jezikom piknem in kamor jaz z mojim rogatim repom žvagnem, mora tam vse mrtvo ostati!« Kristus mu odgovori: »Jaz pa imam petinšedemdeset arcnij in kamor ti s tvojim špikastim jezikom pikneš in kamor ti s tvojim rogatim repom žvagneš, mora vse zdravo ostati in ti na mestu vkrepati!« Bolnik je ves čas mirno poslušal, ko pa je bila vsa ceremonija končana, je vrnil vražarju čudežni kruh. Verjeli so, da ja bil nato očiščen strupa, zato je ozdravel.

Zorzut žal ni zapisal, kakšen je bil čudežni kruh in iz katere moke ter kako so ga pripravili

Zorzut žal ni zapisal, kakšen je bil čudežni kruh in iz katere moke ter kako so ga pripravili. Seveda je to obrazec zagovarjanja, ki je bil lasten vražarju v Gornjih Brdih, in drugje dobimo različne obrazce zagovarjanja. Eden znanih je bil objavljen leta 1886 v Ljubljanskem zvonu. Pisec ga je prebral v graščinski knjižnici v Ribnici, kamor ga je na listek zapisal Jožef Rudež. Rudež se je gibal v krogu Jerneja Kopitarja, Franceta Prešerna in Stanka Vraza. Med drugim se je posvečal tudi zbiranju in objavljanju etnografskega gradiva, na kar kaže tudi zapis zagovarjanja. Za razliko od briškega, ki je zahtevalo vražarja, je zagovarjanje v tem primeru izvedla kar oseba, ki jo je kača pičila. Obrazec je morala oseba izgovoriti trikrat po tiho ali na glas, vendar pri tem paziti, da je niso slišali drugi. Molitev pa se je glasila takole: »Stoji, stoji, silna skala, na ti skali leži Irmabas, Mati božja pride k njemu: Stani gori, ti Irmabas, pomagaj temu človeku, če je vgrizen al popaden od tega črva podzemeljskega!«

V obeh besedilih se poznajo različni jezikovni vplivi, ki kažejo na srečevanje ljudi, izmenjavo izkušenj ter širjenje tradicije zagovorov. Predstavljen drobec iz naše preteklosti kaže na dejstvo, da je strah in boj proti boleznim skupen vsem v vseh časovnih obdobjih ter na način, kako dojemamo, sprejemamo in reagiramo v naših družbenih in miselnih okvirjih.

dr. Tanja Gomiršek

Društvo upokojencev Kojsko

Redna skupščina

Nič ni lepšega, ko dvorano na Humu do zadnjega kotička napolnijo članice in člani Društva upokojencev Kojsko. Prednovoletno prireditev je popestrila Gledališka skupina Kontrada iz Kanala s komedijo Hiphophondrija, ki je bila nagrajena z dolgim aplavzom. Ogled predstave je z donatorskimi sredstvi omogočilo podjetje Alpacem cement d. d. iz Anhovega, Klet Brda pa je poskrbela za dobro vino. Zahvala gre našim donatorjem. Srečanja se je udeležila tudi svetnica Občine Brda Nadja Šfiligoj, ki je prisotne nagovorila in jim voščila lepe praznike. Po predstavi je sledilo družabno srečanje in lepo je bilo videti, da so bili vsi dobre volje, polni pozitivne energije in zadovoljni, da so se ponovno srečali in uživali v druženju.

16. februarja 2025 je UO Društva upokojencev Kojsko sklical redno skupščino članic in članov društva. Skupščine se je udeležilo 125 članov. Povabilu so se odzvali tudi predsednik Pokrajinske zveze društva upokojencev Severne primorske Zlatko Martin Marušič, podžupanja Občine Brda Teja Jelina in predsednica DU Dobrovo Vesna Filej. Za prijetnejši začetek skupščine so poskrbeli harmonikar Jan ter mladi pevki Ameli in Valeri. Nada-

Fotografija: Majda Korenjak

ljevali smo z uradnim delom, in sicer z izvolitvijo organov skupščine,

Fotografija: Veronika Krašček

poročili za leto 2024 in planom dela ter finančnim planom za leto 2025. Pripravili smo tudi razstavo ročnih del s poudarkom na copatkah in kapicah, ki jih za šempetrsko poročnišnico pletejo Jelka Kumar, Vesna Koštrin in prostovoljke. Na ogled smo postavili vsa odličja, ki smo jih v letu 2024 osvojile balinarke in balinarji DU Kojsko. Predsednik Pokrajinske zveze društva upokojencev Severne primorske Zlatko Martin Marušič je z malo plaketo nagradil dva dolgoletna člana DU Kojsko, in sicer Gabrijelo Kumar in Jordana Gravnarja. Kot se spodobi, smo se po opravljenem delu tudi družili.

Majda Korenjak

10. obletnica UNITRI Brda

Vabijo na slovesno praznovanje

Društvo UNITRI Brda v letošnjem letu obeležuje 10. obletnico delovanja. Začetno delo je iz enega krožka prešlo v mnogo aktivnosti, razna izobraževanja, lepa druženja in šteje že kar lepo število članov. Vsakoleten zaključek študijskega leta bi zato radi letos sredi maja obeležili bolj slovesno. Dogodek na Gradu Dobrovo bi popestrili z bogatim kulturnim programom, ki bi ga izvedli v lastni režiji in z učenci Osnovne šole Alojza Gradnika Dobrovo. Upajo, da jim bo ob tej priložnosti uspelo pravočasno izdati tudi zbornik, ki bi zaokrožil njihova pretekla plodna leta. Na slovesnost ste lepo vabljeni prav vsi, predvsem nekdani in »mogoče« bodoči člani, da še bolj spoznate njihovo delo in uspehe.

N. L.

Društvo upokojencev Dobrovo

Občni zbor s pestrim programom

Članice in člani Društva upokojencev Dobrovo smo se 16. marca zbrali v Kleti Brda na občnem zboru. Prijavilo se nas je kar 140. Predsednica Vesna Filej je prisotne pozdravila in otvorila občni zbor. Sledil je nastop mlade briške pevke Ešli Peršolja in 10-letne violinistke Angele Simčič. Obe sta vnukinji naših članov društva. Oskar Kristančič je prevzel vodenje zbora in sledil je uradni del z vsemi poročili in sklepi kot zahteva procedura. Poudariti moramo, da je društvo zelo aktivno, saj organizira družabna srečanja, eno- in večdnevne izlete, člani obiskujejo starostnike v domu upokojencev in domačem okolju, društvo skrbi za rekreacijo članov in organizira brezplačna izobraževanja na področju računalništva in uporabe pametnih telefonov, sodeluje s šolo, vrtci in drugimi društvi ter s prostovoljci pomaga občini pri izvedbi marsikaterega dogodka. Nekaj besed sta nam namenila tudi župan Občine Brda Franc Mužič in predsednica DU Kojsko Majda Korenjak.

Sledilo je družabno srečanje z glasbo Mateja Felicijana iz Povirja

pri Sežani, ki je kar hitro poskrbel, da smo se zavrteli ob glasbi harmonike. Za hrano pa je tokrat poskrbe-la gostilna Trnovo. Za popestritev večera smo poskrbele še plesalke, ki plesno znanje nabiramo v plesnem krožku pri društvu Unitri Brda.

Prijetno druženje ob klepetu smo nadaljevali še pozno v noč. Hvala vsem članicam in članom, da s svojo prisotnostjo podpirate aktivnosti, ki jih organiziramo.

Evgenija Prinčič Koncut

Prvo srečanje prvih posredovalcev Občine Brda

Oživljanje ni enostavna stvar

V iniciativnem odboru za življenje – za AED Občine Brda je želja o skupnem snidenju prvih posredovalcev tlela že nekaj časa, uresničili pa so jo konec marca na Gradu Dobrovo.

»Namen tega srečanja je, da se v prvi vlogi spoznamo med seboj, da si izmenjamo izkušnje, pripetljaje ob intervencijah, pa tudi da nekoliko prevetrimo znanje iz temeljnih postopkov oživljanja (TPO),« je prisotnim uvodoma pojasnila koordinatorka odbora Teja Jelina. Kot smo slišali tudi iz ust inštruktorja TPO Mateja Celina, ki na srečanju izvedel obnovitveni tečaj TPO, zgodba briške mreže defibrilatorjev in prvih posredovalcev deluje zelo uspešno, čemur pritrjujejo tudi zadovoljni odzivi v novogoriškem zdravstvenem domu in drugih goriških zdravstvenih ustanovah. Mrežo trenutno sestavlja 32 aparatov AED in kar 29 prvih posredovalcev. Iniciativni odbor je stkal trdne vezi s občinsko Civilno zaščito, Prostovoljnimi gasilskim društvom (PGD) Dobrovo ter z Enoto reševalnih psov Severne Primorske. »Zgodi se, da se na intervencijo odzove več prvih posredovalcev, zaradi česar smo seveda veseli, ni pa nujno, da se med seboj poznajo. Prav zato želimo, da taka srečanja zapolnijo to vrzel,« še dodaja Jelina.

Intervencije so tudi vir novih znanj in izzivov

Vsaka intervencija je čisto svoja zgodba. Veliko je faktorjev, ki lahko vplivajo na njeno uspešnost, od zdravstvenega ozadja ponesrečenca, intervala med nesrečo in klicem na 112, pa vse do prostih poti in verodostojne gps navigacije. Bistveno pa je, kot je posebej izpostavil Celin, »da se na intervencijah potrudimo maksimalno.« Pomemben pa je tudi čas »po intervenciji«. Tovrstna posredovanja, še posebej, če jim ne

sledijo pozitivni izidi, so težek psihološki nahrbtnik, ki ga morajo prvi posredovalci sčasoma predelati in »prestopiti čez«. Zato je Celin navrzel predlog, da bi se ob neuspešnih intervencijah ali drugih problematikah srečali v roku 72 ur po dogodku in se skupaj pogovorili o poteku intervencije.

Znanje bodo obnavljali večkrat letno

Prisotni prvi posredovalci so še izpostavili željo, da bi lahko bili na intervencijah prepoznavni z enotno označbo, mogoče brezrokavnikom. Srečanje pa so sklenili z dogovorom, da bo iniciativni odbor večkrat letno organiziral (predvidoma dvakrat do trikrat) obnovitveni tečaj iz znanja TPO, ki bo namenjen prav njim, prvim posredovalcem. Srečanje je bilo tako prežeto s pozitivno energijo in mnogimi predlogi.

Besedilo in fotografija:
Erika Koncut

Padli vojaki nekdanje SZ med 2. svetovno vojno

Poklon spominu na borce

Grobove padlih vojakov nekdanje Sovjetske zveze (SZ) med 2. svetovno vojno sta 20. marca obiskala veleposlanik Ruske federacije v Republiki Sloveniji Nj. Eksc. Timur Eyvazov (na fotografiji 4. z desne) in minister svetovalec Alexey Pogonin (3. z desne). Spremljali so ju člani veteranskih organizacij (ZB, ZVVS, Sever). Najprej so se ustavili na pokopališču v Kojskem (na fotografiji), nato so obiskali pokopališče v Hruševlju in nazadnje v Medani. Na obeležja so postavili cvetlične aranžmaje in se poklonili spominu na padle borce.

Gostoma in spremljevalcem se je pridružil tudi briški župan Franc Mužič in se z njimi zadržal v prijetnem in sproščenem pogovoru.

Besedilo in fotografija: Milena Beguš

Varstveno-delovni center Nova Gorica

Uporabniki se pri njih počutijo kot doma

Predstavljamo se vam iz Varstveno-delovnega centra (VDC) Nova Gorica. Vse se je začelo v Delavnici pod posebnimi pogoji v Solkanu (v sklopu Centra za socialno delo Nova Gorica) pred več kot 40 leti, kasneje v VDC Solkan. Naše strokovno delo in skrb sta bila najprej namenjena osebam s posebnimi potrebami. Bili smo prva oblika varstva in zaposlitve odraslih invalidnih oseb na severnoprimorskem koncu in med prvimi desetimi v Sloveniji. Postali smo pomemben center ustvarjanja, vključevanja invalidnih oseb v delo, šport, kulturo in prosti čas. Naši uporabniki niso samo osebe z motnjo v duševnem in telesnem razvoju, ampak tudi osebe s pridobljeno možgansko poškodbo. V naši sestavi imamo enote: Stara Gora, Goriški center, Solkan, stanovanjska skupina Ledine ter najnovejša Center Trnovo. Poleg storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji izvajamo še institucionalno varstvo ter dolgotrajno rehabilitacijo za osebe s pridobljenimi možganskimi poškodbami.

Veliko skrb posvečamo povezovanju z okoljem, zato v okviru različnih prostočasnih aktivnosti in interesnih skupin uporabnikom omogočamo obiske gledališča, kina in koncertov, različnih športnih prireditev, ogled razstav, izlete, udeležbo na pohodih, vključevanje v kulinarčne in kreativne delavnice ter ostale dejavnosti glede na potrebe in želje naših uporabnikov. Skupaj praznujemo tudi njihove osebne praznike in vse večje praznike

v letu. Želimo si, da bi se naši uporabniki počutili res kot doma, saj je za mnoge to resnično njihov drugi dom. Zato smo vedno pripravljeni prisluhniti njihovim željam in izboljšati ter dopolniti naše programe tako, da so odgovor na njihove potrebe. Individualiziran pristop in stalen razvoj dejavnosti našim uporabnikom omogoča enakopraven in kakovosten način življenja in vključevanja v skupnost.

Poleg proizvodnega dela, ki poteka v vseh enotah, imamo tudi uspešen program lastnih izdelkov. Nekaj naših izdelkov vam bomo prikazali tudi na razstavi v juliju v poslovalnici OTP banke na Dobrovem.

VDC Nova Gorica

Zdravstveni dom Nova Gorica

Kojščanom novo leto podarilo novo zdravnico

Po dveh mesecih brez osebne zdravnice so se opredeljeni v Ambulanti Kojško z novim letom razveselili prihoda nove zdravnice. V tem času splošnega pomanjkanja zdravstvenega kadra je ta dosežek zagotovo zgodba z zelo pozitivnim razpletom za briško lokalno skupnost. Januarja je z delom pričela Maja Fortunat, dr. med., spec. družinske medicine, ki so ji 6. januarja dobrodošlico v Brdih in uspešno delo zaželeli tudi župan Franc Mužič, direktorica občinske uprave Anita Manfreda in direktorica novogoriškega Zdravstvenega doma Petra Kokoravec, dr. med., spec. družinske medicine. Župan je ob tej priložnosti izrazil zadovoljstvo, da sta občina in novogoriški zdravstveni dom uspela tako hitro zagotoviti novo zdravnico, in poudaril, da je Občini Brda skrb za občane prioriteta. Opredeljenim v Ambulanti Kojško so bila v vmesnem času zagotovljena nadomeščanja in obveščanja o le-teh.

Besedilo in fotografija: Občina Brda

Januarja je z delom pričela Maja Fortunat, dr. med., spec. družinske medicine

Proslava ob kulturnem prazniku

Prešernov dan smo 7. februarja počastili s proslavo, ki smo jo naslovili *Melodije sveta, srce doma*. Po uvodni himni smo poudarili tudi pomen drugih dveh slovenskih simbolov – zastave in grba. Nastopajoči pevci solisti, otroški pevski zbor, instrumentalisti, deklamatorji in plesalci so v bogatem programu ubrano povezali melodije.

Fotografija: Teja Lazar

VSO Združenje za vrednote Slovenske osamosvojitve

Novo vodstvo čezmejnega območnega odbora

Na družinski kmetiji Moro v Vipolžah je 2. februarja potekal letni zbor Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve VSO za Brda, Števerjan in Gorico, na katerem je bilo izvoljeno novo vodstvo. Za novega predsednika odbora je bil soglasno izvoljen Boris Jakončič iz Vipolž,

za podpredsednika pa Boris Šfiligoj iz Kojškega. Novemu vodstvu želimo uspešno vodenje in delo pri ohranjanju vrednot slovenske osamosvojitve. Naj še omenimo, da je naš odbor edini v Sloveniji, ki ima tudi čezmejno noto.

Borut Miklavc

Cepljenje učinkovito in varno ščiti pred okužbo s KME

Narava je super, klopi pa ne – zaščitite se!

Toplo vreme in sonce vabita k dejavnostim v naravi, na plan pa privabita tudi klopi. Ti med drugim prenašajo klopni meningoencefalitis (KME), zaradi katerega v zadnjih letih v Sloveniji povprečno zbolijo okoli 100 ljudi. Nekaterim okužba pušča trajno invalidnost, lahko vodi v smrt. Cepljenje učinkovito in varno ščiti pred okužbo s KME.

Klopi se nahajajo predvsem v gozdni podrasti, grmovju vlažnih mešanih gozdov, travi, a dobimo ga lahko tudi na otroškem igrišču ali na domačem vrtu. Prenašajo lahko povzročitelje bolezni, ki lahko pri človeku povzročijo resne zdravstvene težave. V Sloveniji je med boleznimi, ki jih prenašajo klopi, najpogostejša lymfska borelijoza – pojavlja se po vsej državi, na leto zaradi te bolezni zbolijo med tri in sedem tisoč ljudi.

Slovenija sodi v vrh evropskih držav po pojavljanju klopne meningoencefalitisa. Pojavnost klopne meningoencefalitisa in lymfske borelioze je v Sloveniji največja v toplejšem delu leta in doseže vrh v poletnih mesecih.

Tako je v tem trenutku še pravi čas, da se lahko tisti, ki še niso bili cepljeni proti klopnemu meningoencefalitisu, proti tej bolezni zaščitijo s cepljenjem. Proti lymfski borelijozi cepiva ni, se pa bolezen zdravi z antibiotiki.

Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu je priporočljivo za vse osebe, starejše od enega leta starosti. Brezplačno pa je na voljo za otroke, rojene od leta 2016, pri čemer morajo biti ob cepljenju starejši od enega leta. Prav tako se lahko v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja proti KME cepijo vsi odrasli, ki v tekočem letu dopolnijo 45, 46 ali 47 let ter zamudniki. Letos so tako do cepljenja v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja upravičene osebe, rojene od leta 1970 do 1980.

Cepljenje (osnovno cepljenje oz. trije odmerki) zgoraj naštetim osebam krije obvezno zdravstveno zavarovanje in se lahko opravi pri pediatru oz. izbranem osebnem zdravniku.

Nacionalni inštitut za javno zdravje

V Brdih dva nova defibrilatorja

Pozimi uspešno izvedli delavnice o temeljnih postopkih oživljanja

V Občini Brda razpolagamo z zelo dobro mrežo defibrilatorjev, ki jo po novem sestavlja kar 32 aparatov, prav tako se dobro krepí tudi družina prvih posredovalcev. Ta trenutno šteje že 29 članov. Letos pozimi so se ponovno odvijale tudi delavnice temeljnih postopkov oživljanja in rokovanja z defibrilatorjem, s katerimi Iniciativni odbor za življenje – za AED Občine Brda ozavešča občane o pomembnosti veščin nudenja pravočasne prve pomoči.

Tri brezplačne delavnice TPO

Po jesenskem uspešnem obeleženju svetovnega dneva oživljanja si je Iniciativni odbor za življenje – za AED Občine Brda letos pozimi zadal že nov izziv: pripravil je tri brezplačna izobraževanja iz poznavanja temeljnih postopkov oživljanja in rokovanja z defibrilatorjem, dve na osnovni šoli na Dobrovem, eno pa v Vili Vipolže. Kot je povedala koordinatorka odbora Teja Jelina, so v odboru zadovoljni z udeležbo na letošnjih delavnicah. Občani prepoznajo pomen poznavanja TPO z uporabo AED, glas se širi od ust do ust, zato se nadejajo, da bo prihodnje leto še boljše. Jelina je še izpostavila, da se lahko občani organizirajo tudi v svoje skupine (društva ipd.) in povabijo Iniciativni odbor, da izvede tečaj na njihovi lokaciji.

Dva nova aparata

V preteklih mesecih smo se v Občini Brda razveselili donacij dveh novih defibrilatorjev: eden je nameščen na glavnem vhodu občinske stavbe in je donacija Društva AED, drugi pa se nahaja v Višnjeviku v neposredni bližini naslova 1b. Na tem mestu gre posebna zahvala Društvu AED, ki je v preteklosti financiralo nakup že več kot 140 naprav, financirali so stroške servisa več naprav, izvedli pa so tudi že preko 1700 brezplačnih

delavnic TPO. S sredstvi, zbranimi iz naslova namenitve dela dohodnine v lanskem letu, so se letos odločili, da vsaki od slovenskih občin namenijo sredstva za nakup ene naprave AED s pripadajočo omarico.

Kje lahko preverite mrežo defibrilatorjev v Občini Brda?

Lokacije naprav AED najbližje vašim domovanjem, službam oziroma lokacijam, kjer se zadržujete, si lahko ogledate na digitalnem zemljevidu, ki je dostopen na povezavi: <https://aed-brda.org/zemljevid/>.

Občina Brda

Fotografija: Iniciativni odbor za življenje – za AED Občine Brda

Dan žena na Humu

Kultura, druženje in povezovanje

Tudi letos so tradicionalno prireditve v počastitev mednarodnega dneva žena pripravili vaške skupnosti Hum, Kojsko in Cerovo ter Društvo upokojencev Kojsko. Odločitev o sodelovanju treh vaških skupnosti z Društvom upokojencev Kojsko se je izkazala kot dobra, saj je združila obiskovalce različnih generacij in napolnila dvorano na Humu.

Na dogodku, ki ga je povezoval Dominik Rusjan, so sodelovali učenci Podružnične šole Kojsko pod mentorstvom Kaje Kavčič, plesalci kluba Lospravilos pod mentorstvom Anje Pertovt, ženski pevski zbor Vinike pod vodstvom Franke Žgavec, pevka Ema Marušič ob spremljavi Ivana Kokošarja na kitari. V imenu Občine Brda je prisotne nagovorila podžupanja Teja Jelina. Predsednica DU Kojsko Majda Korenjak pa je prebrala pesem, ki jo je napisala članica Društva upokojencev Kojsko Nada Koncut iz Vedrijana.

Fotografija: Marjan Feri

Ponovno se je izkazala pomembnost tovrstnih srečanj, saj poleg kulturne prireditve in družabnega srečanja s pogostitvijo nudi tudi možnost sproščenega pogovora, izmenjavo mnenj in izkušenj ter nenazadnje omogoča povezovanje med ljudmi.

Majda Korenjak

Program Svit

Odzovi se na vabilo, a ne le na tistega za zabavo ...

Osebe z dopolnjenimi 50 leti in več verjetno veste, da ne bo govora o vabilu na poroko ali rojstnodnevno zabavo, ampak o vabilu, ki vas spodbuja k oddaji vzorca blata in s tem k sodelovanju v Programu Svit.

Program Svit je preventivni zdravstveni program, ki je namenjen preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki. K sodelovanju v programu so na vsaki dve leti povabljeni moški in ženske med 50. in 74. letom starosti.

Rak na debelem črevesu in danki je v Sloveniji eden od najpogostejših rakov. Zaradi poznega odkrivanja je umrljivost za tem rakom še vedno visoka, zdravljenje je za bolnike naporno in manj uspešno. A na srečo je ta oblika raka tudi zelo dobro ozdravljiva, če jo odkrijemo dovolj zgodaj. Razvoj raka lahko celo preprečimo, če predrakave spremembe odkrijemo in odstranimo pravočasno.

Kaj nam o Programu Svit povejo številke?

V okviru Programa Svit je bilo v času 15-letnega delovanja odkritih več kot 4100 primerov raka na debelem črevesu in danki, od tega 220 v zdravstveni regiji Nova Gorica. Pri več kot 31.700 osebah v Sloveniji so bile odkrite in odstranjene predrakave spremembe, od tega pri 1500 osebah v zdravstveni regiji Nova Gorica.

Kakšni so razlogi za neodzivnost povabljenih oseb?

V pogovorih z obiskovalci Svitovih dogodkov največkrat slišimo, da so razlogi, da nekdo ne sodeluje v Programu Svit, naslednji: strah pred boleznijo, dobro počutje, odsotnost želje po poznavanju svojega zdravstvenega stanja, sram pred oddajo vzorca blata, nerazumevanje navodil za oddajo vzorca blata in nezaupanje v naš zdravstveni sistem. Strahovi in pomisleki, ki jih prinaša sodelovanje v Programu Svit, so razumljivi, a z zgodnjim odkritjem morebitne bolezni je ta lažje obvladljiva, lahko se predrakave spremembe odstrani, še preden sploh povzročijo raka.

Kako sodelujem v Programu Svit?

Program Svit je že marsikateremu udeležencu rešil življenje, zato ob prejemu vabila ne odlašajte, ampak se odzovite nanj. Najprej izpolnite izjavo o sodelovanju, nato po prejemu kompleta testerjev oddajte še vzorce blata. Postopek je preprost in ga v celoti izvedete doma.

Naj Svitovo vabilo ne obleži na mizi in naj pri vaši odločitvi zmaga skrb za vaše zdravje! Vsak posameznik, ki se odzove vabilu, lahko prispeva k izboljšanju lastnega zdravja in tudi zdravja celotne družbe. Motivirajte in k udeležbi spodbudite še družinske člane in prijatelje – tako prispevate tudi k skrbi za njihovo zdravje.

Dodatne informacije so vam na voljo na spletni strani www.program-svit.si, z vprašanji se lahko obrnete na elektronski naslov programsvit@nijz.si. Tudi v primeru, da ste prejeto vabilo k sodelovanju vrgli v koš, lahko zanj ponovno zaprosite na zgornjem elektronskem naslovu.

Ekipa Svit, NIJZ, Območna enota Nova Gorica

Ločeno zbiranje odpadkov v Goriških brdih skozi leto 2024

Oddaja v namenske zabojnike predstavlja zgled

Po podatkih Statističnega urada RS je prebivalec Slovenije v povprečju proizvedel več kot pol tone komunalnih odpadkov. Odlaganje komunalnih odpadkov je najdražji način ravnanja z odpadki, hkrati pa je to za okolje najbolj obremenjujoče, kar pomeni, da bomo z doslednim ločevanjem odpadkov privarčevali in hkrati varovali svoje okolje.

Procent ločenega zbiranja odpadkov v Goriških brdih je približno 60 %, kar ni slabo, ampak kot boste videli v nadaljevanju članka, je še precej možnosti za izboljšanje.

V letu 2024 je tudi za Občino Brda bila izvedena sortirna analiza mešanih komunalnih odpadkov, ki jo izvaja pooblaščen organizacija.

Rezultati analiz nam kažejo in potrjujejo tisto, kar že vsi skozi leta ozaveščanja že vemo in kar lahko že takoj začnemo izvajati. **V eni toni mešanih komunalnih odpadkov (zelena posoda) so še zmeraj prisotne naslednje ločene frakcije, ki bi jih lahko posebej odložili v namenski zabojnik, in sicer:**

ODPADEK IME	UT. PROCENT %	KAM SODI	ZABOJNIK (BARVA)
Papir in karton	17 %	EKO OTOK (ZBIRALNICA)	MODRA
Biorazgradljivi odpadki	15 %	EKO OTOK (ZBIRALNICA)	RJAVA
Plastična in kovinska embalaža	18 %	EKO OTOK (ZBIRALNICA)	RUMENA
Steklena embalaža	2 %	EKO OTOK (ZBIRALNICA)	BELA
Lesena embalaža in les	2 %	ZBIRNI CENTER	/
Oblačila	13 %	ZBIRNI CENTER OZ. ZABOJNIK NA EKO OTOKU	/
Elektronska oprema	3 %	ZBIRNI CENTER OZ. ZABOJNIK NA EKO OTOKU	/
Ostali mešani odpadki	30 %	EKO OTOK (ZBIRALNICA), PREVZEMNO MESTO	ZELENA

Prikazani podatki nam sporočajo, da je v mešanih odpadkih še vedno **70 %** prisotnih ločenih frakcij komunalnih odpadkov, samo **30 %** od tega je dejansko mešanih komunalnih odpadkov in prav za vse imamo že postavljeno infrastrukturo in nastavljene zabojnike.

Če pogledamo celotno sliko, bi teoretično Goriška brda lahko imela celo 88-odstotno ločevanje odpadkov z upoštevanjem ustrezne oddaje vseh frakcij komunalnih odpadkov.

Potrebni so le disciplina, moralna zaveza in okoljska ozaveščenost in rezultati bodo presenetljivi!

Kot lahko sklepamo, ločeno zbiranje odpadkov ne dosega zastavljenih ciljev, zato pozivamo vse uporabnike storitev, da se tega lotijo še bolj vestno, saj lahko na tak način znižajo stroške komunalnih storitev ter naredijo več za okolje in svojo skupnost.

Ker pa se je v zadnjih letih strošek obdelave in odlaganja mešanih komunalnih odpadkov zelo povešal, pozivamo vse prebivalce k še bolj doslednemu ločevanju

odpadkov in odlaganju v zato namenjene zabojnike na odjemnih mestih in zbiralnicah (eko otokih) ali v zbirnih centrih.

Kako pravilno ločevati odpadke, ki nastanejo v gospodinjstvih?

Abecednik odpadkov

Ločeno zbiranje odpadkov v Goriških brdih skozi leto 2024

Ko bomo sami poskrbeli za pravilno ločevanje in odlaganje odpadkov, bomo lahko za zgled drugim. Ustrezno ločeno zbiranje odpadkov in oddaja v namenske zabojnike predstavlja zgled tudi za manj vestne uporabnike in prispeva k lepšemu videzu samega kraja. »Besede govorijo, zgledi vlečejo,« pa pravi star latinski pregovor.

Če za določene vrste odpadkov morda ne veste, v kateri zabojnik bi jih odložili, smo za vas pripravili **abecednik odpadkov**, v katerega vtipkate vrsto odpadka, odgovor pa vam bo razkril, v kateri zabojnik ga morate odložiti. Abecednik je dosegljiv na povezavi

<https://www.komunala-ng.si/abcednik-odpadkov/>.

Najlažje ločujemo tiste odpadke, za katere so postavljeni zabojniki na zbiralnicah (eko otokih).

Informacije o ločevanju odpadkov, akcijah zbiranja odpadkov in navodila lahko poiščete na spletni strani:

<https://www.komunala-ng.si/>

Zavedamo se, da sodobni trendi zahtevajo tudi sodobne pristope, tako da smo za ta namen pripravili tudi novo Facebook stran.

Komunala Nova Gorica

Zabojniki na ekološkem otoku

Potopisno predavanje

O večnem mestu Rim in jubilejnem Vatikanu

Po februarškem družinskem izletu smo v Vrhovljah organizirali potopis o naših izkušnjah - letos je namreč jubilejno leto in Rim ter Vatikan izgledata zelo drugače kot po navadi. Vsakih 25 let se namreč v štirih papeških bazilikah odprejo sveta vrata, vsaka s svojo simboliko, in ko greš skozi njih, so ti oproščeni vsi zemeljski grehi. Na potopisu so poslušalci videli, kako zdaj izgleda Vatikan - predvsem, kako so se pripravili na milijonske množice, ki jih pričakujejo tekom leta. Obisk Rima pa seveda ni popoln brez obiska ostankov mogočnega Rimskega imperija (Kolosej, rimski forum, Palatinski grič, Pantheon, cesarski mavzoleji, viadukti ...) ter razkošnih baročnih cerkva s svojimi zgodbami in relikvijami. Obiskovalci so izvedeli tudi, kako je bil 5-dnevni izlet načrtovan, od kart za hitri vlak Frecciarossa in rezervacije terminov

ogledov do varnostnih opozoril - predvsem tatvin. Bilo je prijetno 2-urno druženje ob spoznavanju čudes Rima in Vatikana.

Irena Marc

Intervju z mladim ljubiteljem zdravja Janijem Konjedicem

Najprej moramo poskrbeti zase

Kljub svojim mladim letom lahko Janija poimenujemo kot ambasadorja zdravega življenja in dobrega počutja ter neizčrpne vrele znanja. Jani je diplomiran zgodovinar ter diplomant italijanskega jezika in književnosti. Pohvali pa se lahko tudi z nazivom prehranski svetovalec po programih Fitnes zveze Slovenije in mednarodnega programa Precision Nutrition. Pred dvema letoma je zaživel tudi podkast Benessere, kot prvi v Brdih. Nekdanji profesionalni športnik je tudi zelo prijeten in čustven sgovornik, vedrega obraza in plemenitega srca. V njegovi družbi čas kar prehitro mine.

Jani, pred 10 leti si se predstavil v Briškem časniku kot mlad in perspektiven odbojkar. Takrat je srednješolec Jani razmišljal o študiju arhitekture ali veterine. Kam pa te je potem življenjska pot dejansko zapeljala?

Nič od tega se ni zgodilo. Sicer sem res šel študirat arhitekturo. V zadnjem letniku srednje šole sem obiskoval arhitekturno risanje v Ajdovščini, se pripravljaj na sprejemne izpite in jih tudi opravil. Prve tri mesece sem na fakulteti tudi obiskoval predmete arhitekture, ampak kaj kmalu spoznal, da študija in športa vzporedno ne bom uspel peljati. Posvetil sem se odbojki in igral še naslednja tri leta. Prvi dve leti sem igral v Kamniku, v prvi ligi. Veliko je bilo potovanj po evropskih tekmo-

Fotografija: Nik Velikonja

vanjih, osvojili smo tudi dva naslova slovenskih pokalnih prvakov. Zadnje leto pa sem igral pri Črnučah, v drugi ligi. Po dolgem iskanju samega sebe sem se dokončno odločil, da to ni več zame, kajti v vlogi profesionalnega oz. polprofesionalnega odbojkarja se nisem več našel.

Kdaj je nastopil tisti trenutek, prelomnica, ko si se odločil tvegati in si začel svojo pot?

Oris svoje poti sem imel že zelo zgodaj. Vedel sem, kaj me zanima in v to sem bil pripravljen vlagati svoj trud in čas. Od vedno me je zanimalo področje dobrega počutja in zdravega življenja. Nisem pa se znal usmeriti v točno določeno smer. Potem pa sem dobil idejo za podkast, kjer bi lahko širil vsebine in teme, ki me zanimajo. Poimenoval sem ga Benessere. Besedica izvira iz italijanščine in pomeni dobro počutje, blaginjo in dobrobit. Preko tega medija sem si želel graditi svojo blagovno znamko in prepoznavnost svojega imena, hkrati pa tudi deliti lastna znanja. Sprva seveda nisem bil prav prepričan, ali bodo te moje vsebine ljudi zanimale. Kaj kmalu pa sem spoznal, da si ljudje tega želijo, hkrati pa sem tudi sam užival v tem. Ravno ta teden minevata že dve leti

od objave prvega podkasta. Nepogrešljiva člana ekipe podkasta sta tudi Nik Velikonja in Hana Furlan. Pri sponzorstvu in marketingu pa mi pomaga tudi Blaž Valentinčič.

Vse stvari, ki jih počneš, imaš zbrane na svoji spletni strani. Nam jih prosim predstaviš? Je bila spletna stran ogrodtje, ki si ga postavil, preden si se podal v podkaste?

Kot sem že omenil, me zanima vse, kar je povezano z zdravim življenjem in dobrim počutjem. Posameznikom kot tudi skupinam lahko svetujem glede prehrane, zdravega življenja, dobrega počutja ter preprečevanja oziroma okrevanja po izgorelosti. Ljudem skušam čim bolj pristno podajati vsebine. Na podkastih se trudimo gostiti zanimive goste, od katerih se ljudje lahko učijo in navdihujejo. Vsebine so si različne. Dotaknemo se tudi drugačnih tem, ki so za nekatere mogoče še tabu. Vsak pa lahko najde nekaj zase. Spletna stran pa je nastala že jeseni 2020. Takrat sem že točno vedel, kaj lahko ponudim, vendar ni povsem zaživela, ker informacije niso prišle do ljudi. Ravno podkasti so mi omogočili, da danes lahko svoje storitve in vse pridobljeno znanje širim med sledilce.

Intervju z mladim ljubiteljem zdravja Janijem Konjedicem

Čigave podkaste pa sam najraje poslušam?

Ogromno idej sem črpal iz tujih, angleških podkastov. Sprva sem rad veliko poslušal Aubreya Marcusa, vseh pa sta mi tudi Dave Asprey in Tim Ferriss. Trenutno najraje poslušam podkast Modern Wisdom Chrisa Williamsona. Od slovenskih pa mi je zelo blizu podkast AIDEA Klemna Selakoviča. Klemen je bil tudi naš gost na podkastu Benessere.

Katera knjiga te je v zadnjem času najbolj navdahnila?

Zadnje časa rad prebiram vsebine, ki se navezujejo na manifestacijo (npr. Roxie Nafousi, Manifestiranje). Ko ugotoviš, da lahko s svojimi mislimi, prepričanji in vedenji privlačiš stvari v svoje življenje, te osvobodi.

V tvojih podkastih velikokrat omenjaš ravnesje. Kako ga sam vzdržuješ?

Zelo všeč mi je filozofija Matije Reya. Ime njegove telovadnice je Equilibrium. Ravnesje moraš pri vseh stvareh iskati iz dneva v dan. Vsak ga mora poiskati pri sebi. Sam moram nenehno paziti med delom in počitkom. Pridejo dnevi, ko lahko delam cele dneve in počitka ne rabim. Seveda pa pridejo tudi dnevi, ko je počitek ključen. Skozi leta sem dobil svoje notranje ravnesje, kdaj in koliko česa rabim. Potem pa sledim svoji notranji intuiciji in občutkom. Običajno je moj dan kar podrobno strukturiran. Dan začnem z jutranjo rutino, kateri sledi krajši sprehod. Do kosila se predam delu, sledi kosilo in malo počitka. Potem pa se spet posvetim svojemu delu. Proti večeru pride na vrsto tudi nepogrešljiva doza fitnesa in sproščanja. Večkrat me zvečer navdahne inspiracija. Takrat se moj delavnik konča sredi noči. Zlahka me spet zanese in čas je, da svoje

ravnesje ponovno vzpostavim.

Zaključila bom v tvojem stilu in ti zastavila dve vprašanji, s katerima zaključiš intervjuje na podkastu Benessere. Kaj zate pomeni dobro počutje? Kateri so tvoji trije nasveti za več dobrega počutja?

Zame dobro počutje pomeni kombinacija fizičnega, mentalnega in duševnega dobrega počutja. Torej, da se dobro počutim fizično, da imam dobre energije in me v telesu nič ne boli. Imam čiste misli in sem brez negativnih čustev. Z duševnega vidika pa mi je pomembno, da čutim strast, namen in poslanstvo. Med tri nasvete pa bi na prvo mesto vključil spanje, nato fizično aktivnost in naravo. Zelo pomembno pa mi je tudi, da imam v življenju nekaj, kar me res veseli, do tega čutim strast in da me napaja občutek poslanstva.

Mateja Drnovšček

Hotel Venko

Certificirana nastanitev za kolesarje

Z veseljem sporočamo, da smo v Hotelu Venko pristopili k sprejemu kolesarjev in s tem odprli vrata ljubiteljem kolesarjenja. Prepoznali smo velik potencial, ki ga ponuja naša okolica za razvoj kolesarskega turizma, saj območje navdušuje z raznolikimi trasami, čudovitimi razgledi in naravnimi lepotami.

V ta namen smo prilagodili svoje storitve, da bodo kolesarji pri nas našli vse, kar potrebujejo za udobno in prijetno bivanje: varna shramba za kolesa, možnost pranja koles in kolesarskih oblek, kotiček s servisno opremo ter vse potrebne informacije o kolesarskih poteh v bližini. V hotelu je na voljo tudi restavracija »à la carte« z veliko izbiro jedi po naročilu, od klasičnih menujev do zahtevnejših krožnikov. Veseli smo tudi, da imamo v naši neposredni bližini turistično agencijo San Martin, s katero smo v tesnem sodelovanju za vse organizirane kolesarske ture. V začetku maja bomo opravili tudi certificiranje s strani Slovenia Outdoor GIZ, združenja, ki povezuje in promovira aktivnosti na prostem v Sloveniji.

Verjamemo, da bomo s tem prispevali k promociji

aktivnega življenjskega sloga in hkrati gostom omogočili edinstveno doživetje naše destinacije.

Valentina Šibav Mužič,
vodja sektorja gostinstva in hotela

Vila Vipolže

Spominsko obeležje v spomin na prvi tabor Slovenske kmečke zveze in podpisovanje Majniške deklaracije

Ob decembrskem državnem prazniku samostojnosti in enotnosti je bilo slovesno tudi v parku Vile Vipolže, kjer je Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve poskrbelo, da pomen prvega tabora Slovenske kmečke zveze in podpisovanja Majniške deklaracije v Vipolžah ne bo nikoli šlo v pozabo. Tabor, ki je potekal 14. maja 1989, je bil namreč ključen v procesu slovenskega osamosvajanja, saj je šlo za prvo množično zborovanje

izven Ljubljane, osrednji govorec pa je bil Ivan Oman. Na decembrskem slavnostnem odkritju spominskega obeležja so prisotne nagovorili župan Občine Brda Franc Mužič, predsednik Slovenske kmečke zveze Goriška brda 1989 Boris Jakončič in predsednik Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve Lojze Peterle.

Fotografija: Facebook stran SLS

Osmošolci spoznavali Trst

Večkulturno mesto številnih odkritij

Prvi lanski decembrski torek so osmošolci odkrivali koticke večkulturnega središča v Trstu. Sprehod po mestu je učencem prikazal versko, kulturno in narodno pestrost mesta, ki je za Slovence zelo pomembna. Pot nas je vodila mimo največje sinagoge v Evropi, Narodnega doma, čez Rusi most, mimo Terezijanske in Jožefinske četrti, preko Velikega trga do Rižarne. Utrip mesta in obisk Rižarne sta med osmošolci pustila velik pečat.

Pust je pregnal zimo

Pust na Humu

Pust na Humu

Pust Barbana in Fojana - odrasli

Pust Vrhovlje pri Kojskem

Pust Barbara in Fojana

Pust Kamun 2025 - Polarni migranti

Pustno rajanje v šoli na Dobrovem

Pustno rajanje na šoli v Kojskem

Pust Medana

Pust Vipolže

Pust Neblo

Pust Neblo - otroci

EUreka!

Mladi o prihodnosti Evrope

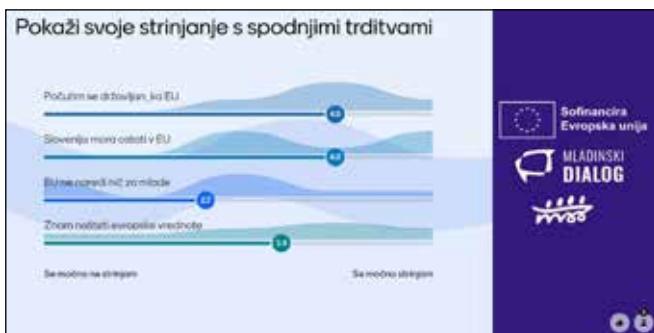
Na Gradu Dobrovo je 14. marca potekal dogodek EUreka!, ki je združil mlade in odločevalce v razpravi o prihodnosti Evrope ter možnostih za večjo vključenost mladih v procese odločanja v naši občini. V sklopu dialoga so udeleženci razmišljali o tem, kako lahko njihove pobude dosežejo tako lokalno kot evropsko raven.

Dogodka se je udeležilo le nekaj mladih iz Brd, ki so v odprti razpravi izpostavili pomen Evropske unije, njeno vlogo pri spodbujanju priložnosti za mlade ter ključne izzive, s katerimi se danes soočajo. Prvi del pogovora je bil namenjen pripravi priporočila za evropsko mladinsko konferenco, pri čemer so mladi izpostavili potrebo po večji podpori pri izobraževanju, po kakovostnih delovnih mestih, podjetništvu in trajnostnemu razvoju.

Pogovor je teklen tudi o iskanju konkretnih rešitev za mlade v Brdih. Udeleženci so predlagali okrepljeno povezovanje mladinskih društev, boljše izrabo obstoječega mladinskega centra ter razvoj novih poslovnih priložnosti, ki bi mlade spodbudile k aktivnejšemu sodelovanju v lokalnem okolju.

Mladi, ki so sodelovali, so poudarili, da se bodo še naprej povezovali in iskali rešitve za bolj vključujočo ter trajnostno naravnano prihodnost. Dogodek EUreka! je bil tako pomemben korak k aktivnejšemu vključevanju mladih v družbene spremembe tako v domačem okolju kot v Evropski uniji.

D. R.

Aktualni razpisi za obnovljive vire energije

Družba Borzen omogoča številne subvencije za proizvodnjo in shranjevanje električne energije in toplote iz obnovljivih virov energije za fizične in pravne osebe, kamor sodijo tudi samoupravne lokalne skupnosti, torej

Se investicija v obnovljive vire energije še izplača?

Nekoliko provokativno vprašanje, ki sovпада z medijskim poročanjem in obilico dezinformacij predvsem v smeri, kako naj bi bili lastniki sončnih elektrarn (SE) še posebej kaznovani z novim omrežninskim aktom. Izpostavljeni so nekateri lastniki sončnih elektrarn, ki jim je omrežnina na položnici za november 2024 v primerjavi z mesecem poprej narasla iz npr. 12 na 60 evrov, kar je 500-odstotna podražitev. Omrežnina se v stanovanjskih blokkih zaračuna na prevzeto električno energijo iz omrežja, lastništvo SE zagotovo nima neposrednega vpliva na ta strošek. S skokovitim povišanjem omrežnine so lahko kaznovani tisti lastniki SE, ki so si istočasno zaradi ugodnosti NET meteringa ob ugotovitvi, da imajo na letnem nivoju več proizvodnje kot porabe, bistveno povečali porabo (nabava toplotne črpalke in ostalih večjih porabnikov). Ti novi porabniki večinoma obratujejo v zimskem obdobju z višjo omrežnino, ravno v teh mesecih pa je proizvodnja in posledično samooskrba iz SE najnižja, tako da se večina potrebne energije prevzame iz omrežja. Ob razumevanju teh dejstev težko utemeljimo, da so investitorji v zeleni prehod kaznovani, saj plačajo uporabo omrežja tako kot vsi ostali, medtem ko imajo električno energijo v primeru NET meteringa in ob enaki ali večji letni proizvodnji kot porabi še vedno brezplačno.

Smo v obdobju rekordno visokih subvencij in ugodnih kreditov

Nepovratna sredstva za fizične in pravne osebe so na zgodovinsko visokih nivojih. Sredstva lahko dobimo za sončne elektrarne, hranilnike električne energije in toplote, toplotne črpalke, kotle na lesno biomaso, sisteme za soproizvodnjo električne in toplotne energije iz lesne biomase, hranilnike toplote in še marsikaj. Pri nakupu električnih vozil si lahko nadejamo subvencije do 7.200

občine in krajevne skupnosti. Marca sta bila odprta tudi dva nova javna poziva, ki naslavljata polnilnice za električna vozila in investicije v tehnološko dovršene kotle na lesno biomaso in toplotne črpalke.

evrov, pravne osebe pa še povrnitev DDV in uporabo vozil brez bonitete. Na voljo so nepovratna sredstva za električne polnilnice za fizične osebe (do dve polnilni mesti, največ 2.000 evrov subvencije) in pravne osebe (do šest polnilnih mest oz. največ 7.800 evrov nepovratnih sredstev).

Ekonomika vlaganja v obnovljive vire se še vedno izplača

Podjetja lahko ob zamenjavi ogrevalnega sistema s prehodom na toplotno črpalco ali kotel na lesno biomaso pridobijo do 65 % povratka sredstev investicije. Tudi pri investicijah v sončne elektrarne za fizične osebe se lahko nadejamo povračilne dobe < 9 let, pri večjih sistemih za podjetja celo < 5 let. Prihranki so lahko bistveno višji ob temeljiti analizi stanja s pomočjo energetskega pregleda, realnih potreb in ustreznih rešitev na osnovi trenutne porabe in upoštevajoč projekcije porabe v prihodnosti.

PRIMER STRANKE S TČ, Z LETNO PORABO 12.400 kWh	
Letni strošek za oskrbo z električno energijo pred izgradnjo SE	2.319 €
Investicija v SE 11,8 kW	11.750 €
Letni strošek za oskrbo z električno energijo po izgradnji SE	1.297 €
Letni prihranek za oskrbo z električno energijo po izgradnji SE	1.022 €
Predvideni prihranek v življenjski dobi SE (25 let)	25.550 €
Povračilna doba investicije	11,5 let
Subvencija BORZEN 250 €/kW	2.800 €
Povračilna doba investicije z upoštevanjem subvencije	8,8 let
Vrednost celotne investicije z upoštevanjem subvencije	8.950 €

Primer izračuna investicije 11,8 kW SE za fizično osebo

PRIMER PODJETJA Z LETNO PORABO 88.561 kWh	
Letni strošek za oskrbo z električno energijo pred izgradnjo SE	14.106 €
Investicija v SE 65,12 kW	48.645 €
Letni strošek za oskrbo z električno energijo po izgradnji SE	5.165 €
Letni prihranek za oskrbo z električno energijo po izgradnji SE	8.941 €
Predvideni prihranek v življenjski dobi SE (25 let)	223.525 €
Povračilna doba investicije	5,44 let
Subvencija BORZEN 180 €/kW (na soglasje 27,8 kW)	5.004 €
Povračilna doba investicije z upoštevanjem subvencije (let)	4,7 let
Vrednost celotne investicije z upoštevanjem subvencije (€)	43.641 €

Primer izračuna investicije 65,12 kW SE za pravno osebo

Zelena Brda

Brezplačna svetovanja za fizične osebe, podjetja in občine na kontaktni točki

Nam najbližja kontaktna točka je v prostorih javne agencije GOLEA na Mednarodnem prehodu 6 v Šempetru pri Gorici, stavba Primorskega tehnološkega parka. S skeniranjem priložene QR kode ali na povezavi <https://kt-ove.si/lokacije/15> pridete do seznama svetovalcev, s katerimi se dogovorite za brezplačno svetovanje.

QR povezava do kontaktne točke

Aktualni odprti razpisi družbe Borzen za fizične osebe:

JP-SO-01 - subvencije za sončne elektrarne z NET meteringom, 50 ali 500 evrov/kW v primeru hranilnika;
 JP-SO-02 - subvencije za sončne elektrarne brez NET meteringa, 250 ali 675 evrov/kW v primeru hranilnika;
 JP-SO-03 - subvencija za prigraditev hranilnika k obstoječi sončni elektrarni v višini 275 evrov/kWh;
 JP-SZPI 2025 za električne polnilnice, do dve polnilni mesti in do 2.000 evrov subvencije;
 JP-REPWR SUB-EVPO24 za električna vozila do 7.200 evrov.

QR povezava do subvencij za fizične osebe

Aktualni odprti razpisi družbe Borzen za pravne osebe:

JP-OVE-02 - subvencije za sončne elektrarne v višini od 180–350 evrov/kW in hranilnike v višini 225 evrov/kWh;
 JP-OVE-04 - subvencije za hranilnike, kotle na lesno biomaso, toplotne črpalke (zrak/voda, voda/voda, zemlja/voda), sprejemnike sončne energije v višini od 250–810 evrov/kW;

JP-SZPI 2025 za električne polnilnice, do šest polnilnih mest in do 7.800 evrov subvencije;

JP-REPWR SUB-EVPO24 za električna vozila do 7.200 evrov.

QR povezava do subvencij za pravne osebe

Robert Feri

Tretješolci prvič v ČŠOD

Učili so se v gozdu

Tretješolci smo decembra prvič šli na tridnevno šolo v naravi v ČŠOD Čebelica v Dolenjo vas pri Čatežu. Po prihodu smo se namestili in se odpravili na različne dejavnosti. V gozdu smo opravili meritve na nove, zanimive načine. Ustvarjali smo po načrtu, kjer smo se zabavali ob upogibanju papirja v različne oblike, s katerimi smo okrasili tudi domska okna. Preizkusili smo se ob igranju petanke, kjer smo se med seboj pomerili v spretnosti in zabavi. Dan smo zaključili na najboljši možen način: z nočnim pohodom.

Naslednji dan smo se preizkusili v že omenjenih dejavnostih (meritve v gozdu, origami ustvarjalnica in igra petanka). Po kosilu so se v eni skupini poigrali s svetlobo in barvami, v drugi so s pomočjo različnih čutil odkrivali svet živali ter se odpravili na orientacijski

pohod Lov na lisico. Kakšna je njihova razgledanost, pa so pokazali na večernem kvizu POPS (preberi, odgovori, preveri, spoznaj).

30 let Enomarketa v Kojskem

Vizija, vztrajnost in ljubezen do Brd

V Kojskem so pred kratkim obeležili 30. obletnico delovanja Enomarketa, pionirske enološke trgovine, ki sta jo ustanovila zakonca Rozina in Ubald Konjedic. Bricem dobro poznana profesorica glasbe in njen mož, po poklicu sanitarni inšpektor, sta se po upokojitvi podala na popolnoma novo pot in ustvarila kraj, ki je močno vplival na vinarstvo v Brdih.

Začetki, polni izzivov

Zgodba Enomarketa se je pravzaprav začela v poznih sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko sta se Rozina in Ubald z družino preselila v Brda in po spletu okoliščin podala v vinogradništvo. Ubald, ki je imel tehnično znanje, je hitro ugotovil, da v Brdih primanjkuje enoloških pripomočkov in analiz. Prijatelji iz Vipavske doline so ju spodbudili k skupnemu odprtju specializirane trgovine, vendar so se tik pred odprtjem umaknili. Namesto da bi odnehala, sta Rozina in Ubald prodala nov traktor in z denarjem leta 1994 odprla Enomarket v Gradu Kojsko. Prostor, v katerem je zaživel Enomarket, pred tem ni imel oken, vrat, elektrike niti vode. Kljub težkim začetkom je trgovina postala nepogrešljiva točka za vse, ki so želeli izboljšati kakovost vina. Prva tri leta sta zakonca poslovanje podpirala s svojo pokojnino, dokler se ni posel ustalil in začel rasti. Dobičkov pa si nikoli nista izplačevala, ampak vse vlagala v razvoj – adaptacijo

Gradu Kojsko in njegovo nadgradnjo z novimi vsebinami.

Vztrajnost in napredek

Rozina, ki je bila vajena glasbenega poučevanja, je hitro osvojila zakonitosti enologije. »Če so se drugi naučili, se bom tudi jaz,« je pogosto dejala. Skupaj z Ubaldom je analizirala vina, preverjala vsebnost žvepla in kislin ter stranke učila osnov higijene vinarstva. Kljub začetnemu skepticizmu so vinarji kmalu spoznali, da znanje prinaša boljše vino. »Zgleda, da mi je poučevanje v krvi in vedno sem želela širiti znanje, vendar sem se morala najprej sama marsičesa naučiti,« pove.

Skozi desetletja se je enologija močno razvila. Če so nekoč vinarji še »peštali« grozdje, so postopoma začeli uvajati strogo higieno, uporabljati sodobne tehnike, filtracijo in nadzorovano fermentacijo. Ubald je analize sprva opravljal ročno, vstajal ob drugi uri zjutraj, da so bile do osme ure pripravljene. Kasneje je tehnologija olajšala delo, a brez trdega dela in vztrajnosti Enomarket ne bi postal to, kar je danes. »Predvsem smo hvaležni za zaupanje, ki so nam

ga v vseh teh letih izkazali briški vinogradniki,« poudari Rozina Konjedic.

Dediščina, ki živi naprej

Rozina je do svojega 80. leta vsakodnevno vodila trgovino in laboratorij, nato pa je posel počasi predala mlajši generaciji. Danes, pri 90 letih, še vedno z iskrico v očeh spremlja razvoj vinarstva in z veseljem deli spomine na začetke. »Ne štejem tega za svojo zaslugo, le kamenček v mozaik razvoja Brd sem dodala,« skromno pove. Na vprašanje, kaj jo je najbolj motiviralo za delo, se spominja: »Nekdanje učence sem videla, kako so postali gospodarji svojih kmetij in tudi na tem področju napredovali v znanju. Lepo jih je bilo spremljati, kako se razvijajo in z njimi tudi Brda.«

Ob 30. obletnici Enomarketa je jasno, da sta Rozina in Ubald z vizijo, trdom in ljubeznijo do Brd pustila neizbrisen pečat. Njuna zgodba je navdih za vse, ki verjamejo, da se strastjo in vztrajnostjo lahko doseže marsikaj, celo po upokojitvi.

Marjana Simčič Humar
Fotografija: Andrej Colja

Intervju z mlado podjetnico Niko Markočič

Začetki so bili prežeti s trdim delom in številnimi odrekami

Krasno, dokaj raztegnjena briška vasica, na vznožju hriba Korada. Ta mogotec jo v svoji senci čuva in bdi nad njo. Na drugi strani pa neprekinjen pogled, v sonce ovita briška dežela, Kras, planjava vse do morja. Tu pa najdeš tudi krasne ljudi, odprtega srca, delovne, hkrati pa skromne in nekoliko neopazne. V Krasnem živi in piše svojo pot o uspehu tudi mlada in nadvse prijetna podjetnica Nika Markočič.

Nika, prosim, da se nam predstaviš.

Sem Nika Markočič, mama, žena in samostojna podjetnica. Prihajam iz Krasnega in se ukvarjam s tiskarstvom ter sadjarstvom. Ko sem se pred 13 leti, še v času študija medijskega in grafičnega oblikovanja, preselila k bodočemu možu na kmetijo, kjer se družinsko ukvarjajo s pridelavo sadja, sem se temu načinu življenja takoj prilagodila. Delo na kmetiji mi je tudi zelo všeč. Kljub temu pa je v meni tlela goreča želja, da svoje znanje, ki sem ga pridobila v vseh letih študija, ne bi šlo v pozabo. Nikakor pa se nisem želela zaposliti v podjetju, kjer delovnik oblikujejo urniki. Ko je sezona obiranja sadja, mi je pomembno, da sem doma in s svojim delom prispevam in pomagam družinskemu poslu.

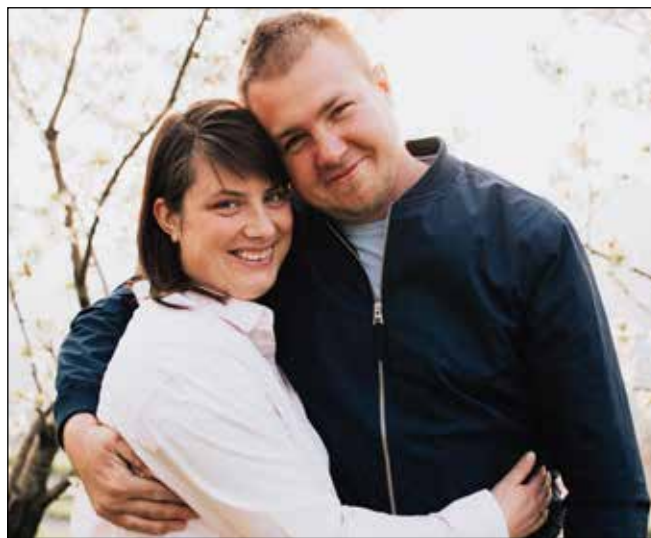
Kako se je začela tvoja podjetniška pot?

Svoje dolgoletne želje sem nekega dne zaupala možu in njegovi družini, ti pa so me takoj podprli. Tako se je tudi vse skupaj začelo. Tisti čas sem ravno koristila status absolventa, zato sem imela več prostega časa. Dneve sem preživljala za računalnikom in si postavila svojo prvo spletno trgovino. Tako se je pred 10 leti rodila moja spletna trgovina. Poimenovala sem jo M-design.si. Takratni cilji niso bili veliki, želela sem si le nekaj za zraven, da imam nekaj svojega. Prve stroje sem kupila sama. Naročila pa so dokaj hitro začela prihajati in ta so bila tudi vse pogostejša, kar me je še bolj motiviralo. Dobila sem prvo potrditev, da sem na pravi poti, na moji poti.

S čim pa se ukvarjaš oziroma kaj nam lahko ponudiš?

Na začetku so bili v mojem izboru samo unikatno potiskani izdelki. Prvi med njimi je bil vzglavnik z rojstnimi podatki otroka, prilagojen po meri. Ponudbo sem dopolnila s tiskanjem otroških bodijev in majic. Slednji so še danes najbolj priljubljeni med strankami. Potem pa se je vse samo še nadgrajevalo. Sortiment izdelkov je iz leta v leto postajal bolj raznolik. Danes lahko ponudim tisk na vse vrste tekstila, od navadnih majic do delovne opreme, tisk na kape, skodelice ...

Pred tremi leti sem se prijavila na razpis za spodbujanje novih zaposlitev in samozaposlitev, spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj ter spodbujanje najema poslovnih prostorov na območju Občine Brda in bila na razpisu tudi uspešna. Pridobljena sredstva so mi omogočila nakup prvega večjega tiskalnika za širokoformatni tisk. Odprlo se mi je veliko novih področij tiska. Tiskalnik mi omogoča tiskanje večjih količin

Fotografija: Nuša Feltrin

nalepk, transparentov, plakatov, roll up stojal, foto platen ... V letu 2024 sem svoje podjetniške sanje še dodatno nadgradila. Nabavila sem stroj za laserski izrez in graviranje na različne materiale. Nove palete izdelkov še nisem dodala v ponudbo, ker želim izdelke pred lansiranjem na trg celovito testirati.

S katerimi izzivi si se srečevala na začetku poti?

Največji izziv na začetku moje podjetniške poti so bili, kot pri večini mladih, finance. Začela sem povsem iz nule. Kot študentka sem razpolagala z zelo skromnimi sredstvi. Po svoji naravi sem skromna, tudi odločna in pomoči, ki bi mi jo lahko nudila družina, nisem želela vzeti. Stvari ustvarjam z lastnim trudom in si tako gradim lastno neodvisnost. Svoje prihodke smotno razporedim po svoji presoji. Začetkov se spominjam kot dolgotrajno trdo delo in s tem povezana številna odrekovanja. Danes sem zadovoljna s svojimi preteklimi odločitvami, saj sem vse prigrane prihranke premišljeno vložila v nadaljnji razvoj svojega podjetja, v strojno in programsko opremo, potrebno za tisk. Hvaležna sem vsem, ki so mi pomagali. Temelji - poslovni in finančni - so postavljeni, kar naši družini omogoča nekoliko mirnejše življenje.

Kje se vidiš v prihodnje?

Svojo opremo želim nenehno dopolnjevati in posodablјati. Vestno je potrebno slediti vsem novostim, ki jih ponuja tržišče. Želim si, da bi mi posel tudi v prihodnje nudil veliko mero osebnega zadovoljstva ter veselja. Stresnih situacij in napak na strojih pa naj bo čim manj.

Veselim se trenutka in vanj polagam vse svoje želje, da bomo nekoč presegli točko, ko naša družina ne bo več zmogla opravi-ti vsega dela. Takrat bomo primorani poiskati nov par pridnih rok, ki nam bo pomagal krojiti zgodbo našega družinskega podjetja.

Mateja Drnovšček

Nova Gorica in Gorica praznujeta otvoritev stebrov

Simbol čezmejnega sodelovanja in enotnosti

Štiri monumentalne stebre - stele, ki jih je ustvaril maestro Giorgio Celiberti v čast izjemnemu letu, ki ga Nova Gorica in Gorica doživljata kot Evropsko prestolnico kulture (EPK) 2025, so svečano otvorili 24. januarja 2025. Otvoritev je potekala preko video povezave, v kateri so sodelovali novogoriški župan Samo Turel, goriški župan Rodolfo Zibera ter vinarja Robert Prinčič in Matjaž Četrtač.

Stebri so postavljeni v Gorici, Novi Gorici ter pri vinskih kleteh Gradis'ciutta in Ferdinand, kjer ponazarjajo kontinuiteto slovanske in latinske kulture, ki se že stoletja prepletata v tem obmejnem območju. Njihova dvigajoča se oblika simbolizira univerzalni klic k miru, spominu in odgovornosti. Vkllesane črke in simboli pripovedujejo zgodbe o upanju, trpljenju ter pomenu ohranjanja zgodovine za gradnjo boljše prihodnosti.

Giorgio Celiberti, rojen leta 1929 v Vidmu, je eden najvidnejših italijanskih sodobnih umetnikov, znan po svojem delu, ki vključuje slikarstvo, kiparstvo in inštalacije. Njegovo umetniško pot je zaznamoval obisk taborišča Terezín, kjer so ga navdihnile otroške risbe. Njegova dela preoblikujejo preproste materiale v univerzalne simbole z globokim sporočilom.

Stebri, narejeni iz kovine, simbolizirajo umetnikov angažma za mir in medkulturni dialog. Vito Sutto jih opisuje kot »klic po miru, naslovljen na večnost in človeštvo«. Vsak simbol in detajl, ki je vrezan na stebrih, obiskovalcem ponuja priložnost za globok razmislek.

Sodelovanje in kultura v času negotovosti miru

Postavitev stebrov je del projekta Nove Gorice in Gorice kot Evropske prestolnice kulture 2025, ki slavi preseganje delitev in oblikovanje skupne identitete. Celibertijeva dela so umetniški manifest miru, enotnosti in kolektivne odgovornosti. Župana Turel in Zibera sta poudarila pomen teh umetniških del v okviru prestolnice kulture. Zibera je dejal, da so stele preroški simbol Evrope brez meja, Turel pa je izpostavil pomen njihovega sporočila o sodelovanju in kulturi v času negotovosti miru.

Sodelovanje vinarjev Prinčiča in Četrtača

Projekt je bil mogoč tudi zaradi predanosti vinarjev Roberta Prinčiča in Matjaža Četrtača, ki sta svojo prijateljstvo preoblikovala v kulturno poslanstvo. Skupaj sta ustvarila eno prvih čezmejnih vin v Evropi – Rebolium Sinefinis, rebulo, ki povezuje Collio in Brda ter Italijo in Slovenijo. Projekt Sinefinis predstavlja inovativni model evropskega sodelovanja, ki se ne izraža le v proizvodnji vina, ampak tudi v kulturnih pobudah, kot so Celibertijeva dela.

Čeprav se umetnost in vino združita na prvi pogled nenavadno, sta ti dve področji tesno povezani. Obdelovanje vinogradov in kmetijska krajina sta umetniška izraza, ki izražata spoštovanje in predanost okolju. Robert in Matjaž sta zavezana trajnostnemu razvoju in ohranjanju narave, kar povezuje njuno delo z lokalno zgodovino.

Manifest za kulturno enotnost

Sinefinis ni le vinarski projekt, ampak manifest za kulturno enotnost. Robert in Matjaž s svojim delom dokazujeta, da lahko enotnost, ki temelji na skupnih vrednotah, pripelje do izjemnih rezultatov, ki presegajo zgolj vinsko pridelavo. Projekt Sinefinis dokazuje, da umetnost in vino skupaj pišeta zgodbe, ki navdihujejo skupnosti.

Klet Brda

James Suckling: vstopnica v svetovni izbor pridelovalcev vin s konstantno visoko kakovostjo

Aldo Fiordelli, višji urednik pri platformi JamesSuckling.com, sicer dolgoletni enogastro-nomski kritik za različne mednarodne organizacije, je lani jeseni degustiral in visoko ocenil pet vin obeh kleti, Kleti Brda in Kleti de Baguer. Visoke ocene platforme JamesSuckling.com so močna referenca za naše kupce tako v tujini kot doma.

Vinu Bagueri Sivi pinot Ramato 2022 je Fiordelli prisodil 89 točk, Bagueri Merlotu 2020 91 točk, Krasno Modremu pinotu 2021 pa 92 točk. Krasno Rebulo 2022 je ocenil s 93 točkami, najbolj pa ga je prevzel de Baguer Merlot Single Vineyard Vrh 2019, ki ga je ocenil s 94 točkami.

Naša zgodba s Jamesom Sucklingom, ki velja za prestižnega pisca v vinskem svetu, sega v leto 2023, ko smo mu predstavili vina Kleti de Baguer. Že takrat je Suckling vsem petim predstavljenim vinom dosodil visoke ocene: z 92 točkami je bil ocenjen de Baguer Chardonnay-Sauvignon Blanc 2017, po 93 točk je Suckling namenil vinoma A plus belo 2017 in de Baguer Merlot-Cabernet Franc 2017. Največji vtis pa je na eminenco med vinskimi kritiki pustil de Baguer Single Vineyard Motnik 2017, ki ga je ocenil s 94 točkami. Sucklinga je posebej navdušila konsistentna kakovost vseh predstavljenih vin, saj so bila vsa ocenjena nad 92 točk.

Ravno doslednost v odličnosti in konsistenci naših vin izbrane kakovosti je Jamesa Sucklinga vodila do odločitve, da letos Klet Brda povabi k sodelovanju na enem izmed mednarodno najpomembnejših dogodkov na področju vina – newyorško edicijo dogodka Great Wines World 2025, na katerem bo iz 55 različnih vinskih regij prisotnih 380 vinskih pridelovalcev in 800 vin. Drugi dan dogodka, 12. junija, bomo skupaj z briškima vinskima hišama Marjan Simčič Domaine in Movia kot edini predstavljali Slovenijo.

Veseli smo, da tudi taka prestižna imena v svetovnem vinskem poslu, kot je James Suckling, opazijo konstantno visoko kakovost vin Kleti Brda. Ocene tako močnih institucij gotovo povečujejo prepoznavnost naših vin in so zelo učinkovito orodje pri trženju vin Kleti Brda in Kleti de Baguer tako doma kot v tujini. Kupci in distributerji na ta način dobijo potrditev tudi od najzahtevnejših vinskih kritikov, da se splača naša vina uvrstiti v svoj vinski izbor ob najprestižnejše svetovne blagovne znamke.

Klet Brda

Tolerantne in odporne sorte sliv

Pridelava sliv ima pri nas zelo dolgo tradicijo

Sliva je v slovenskem sadjarstvu vedno zasidala pomembno mesto. Plodove sorte Domača češplja so uživali sveže, jih predelovali v marmelade, suhe slive, žganja ter uporabljali za peko sladice in kuhanje slivovih cmokov. S pojavom kakovostnejših sort in po širitvi virusa šarke je Domača češplja kot občutljiva izgubila primat. V nasadih so jo nadomestile tolerantne in odporne sorte sliv, ki kljub prisotnosti virusa šarke redno rodijo.

Pridelava sliv ima na ozemlju Slovenije zelo dolgo tradicijo. Ob češnji in hruški je bila vse do sredine 19. stoletja prevladujoča sadna vrsta, ki jo je nato izpodrinila jablana. Stoletja dolgo je bila naša vodilna sorta Domača češplja. Gre za pozno, v začetku septembra zorečo sorto. Njeni plodovi so drobnejši (masa približno 20 g), modro-vijolične barve z značilnim poprhom in srednje čvrstim, zeleno-rumenim do zlato-rumenim mesom. Odlikujejo jih sočnost, velika vsebnost sladkorja, harmoničen okus, edinstvena aroma in dobro ločevanje koščice od mesa. Sorta je vsestransko uporabna, večino plodov pa pridelovalci predelajo v marmelade, suhe slive in žganje (slivovka). Razširjena je bila v celotni srednji in jugovzhodni Evropi, v večini primerov je bila najbolj zastopana sorta. Pomembna pridelovalna središča so bila v Nemčiji (Hauszwetschge) in na Balkanu (Bistrica, Požegača).

Širjenje virusa šarke in gospodarske posledice

Sorta je žal občutljiva za virus šarke (ang. *Plum pox virus*), ki povzroča predvsem škodo na plodovih in pridelku sliv. Simptomi okužbe se pri občutljivih in tudi nekaterih tolerantnih sortah slive kažejo na listju kot rumena razbarvanja v obliki lis, peg, krogov in obročkov. Značilne znake okužbe najdemo tudi na koščicah. Plodovi so izobličeni, neokusni, grenki in prezgodaj odpadajo. Okuženih dreves ne moremo zdraviti, edini smiselni ukrep je njihova krčitev s ciljem preprečitve širjenja v nasadu. Virus prizadene kalivost peloda in druge cvetne organe, zato močno okužena drevesa večkrat sploh ne rodijo. Les okuženih rastlin je bolj krhek, zaradi virusa pa lahko tudi propadejo.

Virusno bolezen na slivah so opazili v času prve svetovne vojne na jugozahodu Bolgarije. Virus šarke je prvi opisal Atanasov leta 1933 v Bolgariji, pri nas je potrjeno

prisoten od leta 1987. Razširjena je na gojenih in samoniklih rastlinah iz rodu *Prunus* in drugih rodov. Lahko okuži vse koščičaste sadne vrste, ob slivi gospodarska škoda nastaja tudi v nasadih breskev, nektarin in marelic. Šarko prenašajo listne uši. Sadilni material mora biti pregledan in zdrav, saj virus lahko širimo tudi z okuženimi rastlinami. Prav zaradi velikega pritiska bolezni smo začeli v Sadjarskem centru Bilje izhodiščni material koščičarjev z izjemo češnje in višnje pridelovati v zaščitnem prostoru – mrežniku. Danes je šarka razširjena v vseh pridelovalnih območjih sveta z izjemo Avstralije,

Nove Zelandije in Južne Afrike. V Združenih državah Amerike (ZDA) so virus šarke izkoreninili.

Pridelava sliv v intenzivnih sadovnjakih v Sloveniji zadnjih 14 let narašča in je presegla številke iz obdobja pred letom 2000 (cca. 73 ha in 450 t). Število slivovih dreves v travniških sadovnjakih že od leta 1991 pada (iz 496.500 na 207.200 dreves v letu 2023). Drevesa v travniških sadovnjakih so vse starejša in slabo vzdrževana, pridelki pa iz leta v leto močno nihajo.

Žlahtnjenje in uveljavitev tolerantnih ter odpornih sort slive

Sadjarski strokovnjaki so najprej identificirali odpornejše sorte sliv in s križanjem vzgojili nove tolerantne in odporne sorte. Pomembna žlahtniteljska središča so Geisenheim in Hohenheim v Nemčiji ter Čačak v Srbiji, slive v manjšem obsegu žlahtnijo tudi drugod po svetu.

Sorte slive danes delimo na bolj ali manj občutljive, tolerantne in odporne. Občutljive sorte po okužbi slabo ali pa sploh ne rodijo, običajno je prizadeta kakovost plodov ali pa ti predčasno odpadejo. Toleranca sorte za šarko pomeni njeno normalno rodnost na območju z velikim pritiskom bolezni. Sorta je okužena, na listju vseeno lahko kaže simptome bolezni, plodovi pa niso prizadeti. Odporne sorte preprečijo ali zavirajo razvoj virusa, v rastlini ga je malo in ne pride do poškodovanosti plodov.

Tolerantne in odporne sorte sliv

Poletne oziroma zgodnje sorte so namenjene predvsem sveži porabi, jesenske ali pozne pa predelavi in sveži porabi. Sorte razlikujemo še po samooplodnosti, velikosti, obliki in obarvanosti plodov. Plodovi sort za svežo porabo morajo biti debeli, privlačnega videza, okusni, aromatični, koščica pa se mora lepo ločiti od mesa. Plodovi za predelavo morajo biti okusni, vsebovati več suhe snovi (sladkorjev), velikost ni tako pomembna.

Kakovostne in perspektivne sorte

V sadnem izboru za leto 2022 sta na seznamu A standardni, preverjeno dobri sorti. Čačanska lepota je tolerantna srednje zgodnja sorta, s srednje velikimi, lepimi in okusnimi ovalnimi plodovi modre barve. Sorta je manj bujna, zgodaj vstopi v rodnost, ki je dobra in redna. Ameriška sorta Stanley je tolerantna, nekoliko poznejša, zelo rodna, s plodovi podolgovate oblike (češplja). Obe sorti sta v nasadih razširjeni že desetletja.

Na seznamu B so tri kakovostne zgodnje sorte: Čačanska rana je tolerantna, nemški Topfirst® in Topfive® pa odporni. Večina novejših sort, predvsem nemških, je zaščitene.

V skupino srednje poznih uvrščamo tolerantne sorte Hanita®, Čačanska najbolja in Toptaste®. Vse tri imajo plodove srednje velikosti (pribl. 40 g), primerne so za svežo rabo in za predelavo. Sorta Toptaste se odlikuje po veliki vsebnosti sladkorjev.

Pozne do zelo pozne sorte so kanadska sorta Valor (eden izmed staršev sorte Toptaste), srbska Valjevka (primerna za sušenje) in edina resnično odporna sorta Jojo®. Gre za hipersenzibilno sorto, ki se z virusom šarke ne more okužiti, ker ob stiku celice z virusom pride do preobčutljivostne reakcije. Celica takoj odmre, virus pa se ne more širiti v tkivu rastline. Sorta ima lepe plodove modre barve, na drevesu se dolgo obdržijo in so korektnega okusa. Slaba lastnost sorte je, da nastavi večje število dvojčkov, v toplejšem podnebju predstavljajo dvojčki večino pridelka.

VNOS ZBIRNIH VLOG - EIV 2025

19. 3. 2025 se je začel vnos in oddaja zbirnih vlog za uveljavljanje intervencij iz strateškega načrta SKP 2024–2027. Zbirne vloge bo mogoče oddati do vključno **6. 6. 2025!**

KGZ NG - Kmetijska svetovalna služba, izpostava Dobrovo
05 39 59 530
Bradač Nina
05 39 59 531
Radikon Branimir

Perspektivne sorte iz Čačka so Nada, Petra, Divna in Lana. Prve tri so križanci sorte Stanley z nosilci genov za odpornost na šarko. V Nemčije so požlahtnili odporni sorti Jofela® in Joganta®; sorti sta križanca sorte Jojo®. Haroma® in Tophit® sta tolerantni sorti, prva je zanimiva zaradi okusnega, zlato-rumenega mesa in možnosti večnamenske uporabe, druga pa zaradi izredne velikosti plodov, saj v nasadih nadomešča sorto President. Prav zaradi novih tolerantnih in odpornih sort strokovnjaki z optimizmom zremo v prihodnost pridelave tega izjemnega sadeža.

Davor Mrzlić, KGZS - Zavod GO, Sadjarski center Bilje

Lovska družina Sabotin

Na voljo so sredstva proti divjadi

Lastniki kmetijskih in gozdnih kultur, ki imajo parcele znotraj mej Lovske družine Sabotin, lahko zaprosijo za pridobitev preprečevalno-odganjalnih sredstev proti divjadi pri upravljalcu lovišča.

Za več informacij pišite na e-naslov:

ld.sabotin@lovskazveza.si.

V primeru škode po divjadi oškodovanec v zakonsko določenem času pošlje **priporočeno pisno prijavo** na naslov:

Lovska družina Sabotin

Podsabotin 1/a

5211 Kojško

Gibljive slike v Vili Vipolže

Ko čas in dih resnično zastaneta

Začelo se je z dokumentarnim filmom o nezace-
ljenih ranah nekega dolgoletnega partnerskega
odnosa, se nadaljevalo z drevesom, ki v sanjah
rase vsako noč, in se končalo s konferenco o
trenutnih izzivih v industriji animacije v Sred-
nji in Vzhodni Evropi ter v širšem evropskem
prostoru. Na slednji je štiri ustvarjalne dni sredi
marca nad sto profesionalcev in ustvarjalcev
animacije, predstavnikov filmskih skladov
in producerskih združenj iz petindvajsetih

Cent'anni iz prve roke

Brda ob boku slovenskim filmskim centrom

Nekaj dni pred tem je bila na vrsti Dokumentarnica. Kakor že ime pove, gre za intenzivno praktično delav-
nico, na katero se prijavijo ustvarjalci dokumentarnih
filmov. V organizaciji Zavoda KinoKašča/CineMatic,
Društva slovenskih režiserk in režiserjev, Društva Kolo,
Zavoda Kinoatelj in Zavoda za turizem, kulturo, mladi-
no in šport Brda je od štirih delavnic letošnja že tretja, ki
gostuje v Vili Vipolže, s čimer se Brda postavljajo ob bok
slovenskim umetniškim centrom. Nenazadnje se pona-
šajo s pomembnimi imeni filmske ustvarjalnosti: z Anjo
Medved, v Brdih živečo režiserko, in z Nadjo Velušček,
soavtorico opusa dokumentarnih filmov, ki raziskujejo
spomin čezmejnega prostora; z Neli Maraž z Dobrove-
ga, režiserko, pedagoginjo in vizualno umetnico, ter s
Kojščanom Gregorjem Božičem, scenaristom in režiser-
jem, ki nas je pred nekaj leti očaral s filmom Zgodbe iz
kostanjevih gozdov, letos pa razveselil z novico, da je v
Cannesu prikazani kratki film Mož, ki ni mogel molčati,
pri katerem je Božič sodeloval kot direktor fotografije,
prejemnik Zlate palme za leto 2024.

evropskih držav izmenjevalo znanje in izkušnje.
Konferenca z uradnim imenom CEE Animation
je del uradnega programa Evropske prestolnice
kulture GO!2025. Izjemna priložnost za izme-
njavo strokovnih izkušenj, za predstavitev spo-
sobnosti filmskih ustvarjalcev in producentov,
pa tudi za promocijo Brd in renesančne Vile
Vipolže, zgodovinske pričevalke na stičišču treh
svetov in kultur, se je iztekla z ogledom lokalnih
znamenitosti in obiskom Kleti Brda.

V mojih sanjah rase vsako noč drevo

Da nas nekaj premakne...

Mnoge opredelitve dokumentarnega filma temeljijo
na treh elementih: resnični ljudje, zgodbe in prizorišča.
A bolj intenziven in drzen emocionalni vrtljak, kakor
je dokumentarec Cent'anni – ali sto let, kolikor si jih želi
dočakati Blaž – režiserke Maje Doroteje Prelog, ki ga je
Vila Vipolže gostila dan pred 8. marcem, film niti ne bi
mogel biti. Za režiserko in njenega partnerja Blaža je
pomenil zelo posebno izkušnjo, za njun odnos odločilno.
Blaž se je po preboleli levkemiji odločil osvojiti zahtevno
kolesarsko turo s slavnimi vzponi Gira d'Italia. Režiserka
naj bi to veličastno pot okrevanja svojega partnerja, stra-
stnega kolesarja, ovekovečila na filmu. Tak je bil prvoten
načrt, a celoten podvig je že na začetku poti izzval potla-
čene bolečine in nezaceljene rane, in obrnilo se je druga-
če. Snemanje filma postane bojno polje njunega odnosa,
ki postavi Majo v središče zgodbe. Da bi ugotovila, kaj se
jima je zgodilo, režiserka obrne kamero proti sebi, film
pa postane izrazno sredstvo njenega samoodkrivanja in
boleče izpraševanje tega, kaj resnično pomeni »biti sku-
paj«. Burno čustveno popotovanje s srce parajočimi izpo-
vedmi in dih jemajočimi panoramami – ga označi kritik.
Film je med drugim prejel nagrado občinstva za najboljši

Giblјive slike v Vili Vipolže

dokumentarec na festivalu v Trstu in nagrado vesna za hrabrost pripovedi, saj »brez zavor prikazuje intimen odnos, ki se razvija po nepredvidljivih ovinkih življenja.«

Pokazati nekaj tako osebnega na velikem platnu seveda ni lahka odločitev. »Zelo me je bilo strah in sram, ampak imela sem to srečo, da sem sodelovala z ljudmi, ki so me spodbujali, naj bom pogumna in grem čez te strahove,« pove režiserka v pogovoru z režiserjem Borisom Petkovičem. »Ker v takšnih stvareh se vsi prepoznamo in se čustveno poistovetimo. Navsezadnje pa to iščemo, ko gremo gledat film, da nas nekaj premakne in da morada ostane z nami še nekaj časa.«

In potem v sanjah vsako noč zrasedrevo

Na začetku so bile pesmi. Besede Franceta Forstneriča, pesnika, publicista in pisatelja, ki imajo okus po pokrajini, kajti »prve vreze v našo notranjo zrast je naredila snov našega otroštva«. Začel jih je prebirati, dedkove pesmi, njegov vnuk Vid Hajnšek, po zelo dolgem času. »In sem imel občutek, da dedka spoznavam na novo, da dojemam Haloze skozi njegove oči. To trdo, zbito zemljo in podobe iz otroštva, ki so ga tako zaznamovale, da jih je moral izpisati v svoji poeziji,« pove režiser Hajnšek v pogovoru z režiserko Anjo Medved po koncu filma, nagrajenega z vesno za najboljši dokumentarec na zadnjem festivalu v Portorožu. »Film V mojih sanjah rasede vsako noč drevo odlikuje subtilna poetika, v kateri čas in dihi zastaneta,« zapiše žirija v utemeljitvi nagrade.

Prebiranje dedkovih pesmi se je posrečeno »ujelo« z retrospektivo fotografa Stojana Kerblerja v ljubljanski Moderni galeriji, znanega tudi po ciklu Haložani. Oba umetnika in obe njuni poetiki so navdihovale in

zaznamovale Haloze, zato je režiser oba združil v filmu. V njem je pesmi postavil v podnapise, da jih gledalec prebere sam, s svojim notranjim glasom, in jih na ta način oživi.

In spleta se je filmska pripoved, poetični dokumentarni mozaik spominov, sestavljen iz zgodbe preteklosti in sedanjosti, vezanih na Haloze in Haložane različnih generacij. Na kraje, kjer je »spanec zgoden«, kjer je »zemlja v meni, zemlja v tebi«, »kjer v mojih sanjah vsako noč rasedrevo«. »Kot poklon čarovniji podobe, poklon pokrajini, spominu na dedka, poklon svetu, ki izginja,« pove Hajnšek. »Kot poklon izjemnim ljudem, ki so bili pripravljeni z nami deliti delčke svojih življenj, spominov, upov, sanj.«

Ob Hajnškovem filmu, ki odpira vrata v nezavedno hrepenenje po vrnitvi k izgubljeni harmoniji, čas in dihi resnično zastaneta. Ostane le še zahvala direktorice Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tine Novak Samec ustvarjalcem gibljivih slik v Vili Vipolže in pomladni šopek za Štigličovo nagrajenko Nadjo Velušček, ki jo predstavljamo v posebnem članku.

Iva Sivec

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Pesnica Nada Koncut

Piše že od malih nog

Naj se ob prazniku dnevu žena, ki ga posvečamo ženskam, posvetimo tudi tistim, ki svoja čustva, spomine, opažanja najlažje zaupajo koščku papirja. Zaslužijo si, da jim podarimo nekaj pozornosti.

Članica Društva upokojencev Kojsko Nada Koncut iz Vedrijana piše pesmi že od malih nog. Tako je v eni izmed pesmi opisala lepoto naše domovine:

*Ej, postani malo in poglej naokrog.
Sonce nam zlate žarke pošilja vsepovsod.
Na zelenem travniku je na tisoče prečudovitih rož,
ki lepo cvetijo,
marljive čebelnice se trudijo, da naberejo vso medicino.
Tam na jasi srnica se pase,
na velikem orehu veverica z orehi igra se.
V bližini potoček krasno žubori,
rad bi najlepšo pesmico zapel ti.
Vsak dan posebej naj se razveselimo in bodimo veseli
in srečni,
da v tako lepi deželici živimo.*

Avtorica pesmi: Nada Koncut
DU Kojsko

Likovno društvo Dablo

Slikar Igor Zimic razstavlja na Sveti Gori

Igor Zimic je po mamini strani briških korenin iz Imenja. Mladost je preživel v Plavah. Ob obrežju reke Soče je prvi stik z estetiko in oblikovanjem navezal v družinski obrtniški delavnici, kjer so izdelovali kovane predmete za cerkve, kape-

lice in druge objekte, kasneje pa tudi kamnite in betonske izdelke. Čeprav ga je poklicna pot navkljub želji po oblikovnem izobraževanju zapeljala na področje elektroinženirstva, je nadaljeval družinsko dejavnost.

Posvečal se je estetskimi elementom iz betona in tako okrasil številne zasebne in javne spomeniško zaščitene površine z raznolikimi elementi (park Gradu Kromberk, samostan na Kostanjevici in drugo).

Leta 2017 je bil sprejet v Društvo likovnih umetnikov Severne Primorske (DLUSP) in Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLJU). Pred več kot desetimi leti se je pridružil Likovnemu društvu Dablo. Aktivno sodeluje v projektu Umetniki za Karitas in se s svojimi deli predstavlja po Sloveniji in v tujini. Pri projektih za kulturno oživitve Svete Gore pa skrbi za izvedbo Svetogorskih sobotnic in razstav v Frančiškovi galeriji.

Igor Zimic aktivno sodeluje v projektu Umetniki za Karitas

Tokratna samostojna razstava na Sveti Gori nosi naslov Izvir. Umetnostna zgodovinarica in kritičarka, Anamarija Stibilj Šajn je o njem zapisala: »Slikar Igor Zimic predano, raziskovalno in poglobljeno sledi svojemu ustvarjalnemu klicu. Na začetku je bil v zavezujočem odnosu z vizualnimi zaznavami, a kmalu se je odločil za njihova preseganja, saj je želel povedati več, na drugačen, zanj značilen način. Tako je nagovore zunanjega sveta vsebinsko ponotranjil, jih duhovno poglobil in likovno osmisli ter

jih spremenil v avtorsko intimne ustvarjalne izvore.

Igorjev opus v vsebinskem pogledu lahko povezujemo s krajino, z naravnimi okolji, s samosvojim rastjem, s cvetjem, z izbruhi vode in potopi v morske globine. Slike so vizualno močne, za kar avtor poskrbi z intenzivnimi barvnimi ovrednotenji, strukturalnimi površinskimi nanosi in premišljenimi, pogosto rastočimi kompozicijami. Notranja zgradba je premišljena in osmišljena. V njej se manifestira dualizem, ki predstavlja večne analogije življenja in sveta. Nasprotja pa zna avtor uravnovesiti ter dinamiki dati ubran ritem.

Intenzivna, močna, žareča in na široko odprta barvna paleta, igra kontrastnih in komplementarnih stanj, pa tudi transparence, ki odkrivajo večplastnost in razprostirajo bogastvo likovnih efektov, Igorja Zimica zaznamujejo kot zaprišenega kolorista. V izoblikovani in prepoznavni slikarski poetiki hodi novim izzivom naproti. V introspektivni drži pa zunanje vire spreminja v poosebljene konstrukte, razmisleke in odvode. V izvir pristnega, samo njegovega.«

Na Sveti Gori je v galeriji več kot trideset avtorjevih slik, ki sodijo v zadnje obdobje ustvarjanja. Z otvoritvijo razstave 8. februarja se je tudi Sveta Gora pridružila bogatemu programu ob odprtju evropske prestolnice kulture GO!2025. Čestitke!

Alda Grudina

Likovno društvo Dablo

Vdahnili toplino in življenje v bančno okolje

Slikarji društva Dablo smo z veseljem sprejeli nov izziv. Svoje slike bomo s samostojnimi razstavami postavili na ogled na banki na Dobrovem. To je odlična priložnost, da predstavimo svoje umetniško ustvarjanje širši skupnosti in morda navdihnemo nove ljubitelje umetnosti. To je bil odlična ideja nove vodje banke Majde, za kar se ji iskreno zahvaljujemo.

Mesečne menjave slik bodo obiskovalcem ponudile vedno nekaj novega in jih spodbudile, da se redno vračajo. Imeli bomo tematske razstave, ki bodo odsev raznolikosti umetniškega ustvarjanja članov društva. Z barvami in umetniškimi deli bomo zagotovo vdahnili toplino in življenje v sicer strogo in sterilno bančno okolje. To je čudovit način, da umetnost približamo ljudem tudi v vsakdanjih prostorih, kjer je morda ne pričakujejo.

Kot prva se predstavlja Ljuba Carli, ki je na ogled postavila arhitekturo, ki jo najeda zob časa. Kljub temu žari v soncu in kljubuje vremenskim neprilikam. Tako kot nona, ki skrbno varuje svoje češnje. Ne dam mojih Trcink, pravi.

Umetnost resnično omogoča izražanje čustev, misli in pogledov na svet na način, ki presega besede. Vsaka poteza čopiča, vsak nanos barve nosi zgodbo, občutek ali sporočilo, ki ga gledalec lahko doživlja na svoj način.

V društvu imamo skupne ustvarjalne delavnice, kjer si člani izmenjujemo ideje in tehnike. Delavnice vodi Aleksander Velišček, akad. slikar iz Vipolže.

Člani društva Dablo razstavljamo še v Zdravstvenem domu na Dobrovem, v Novi Gorici in Šempetru. Krasna razstava je tudi v arkadah Gradu Dobrovo in v farovžu v Šmartnem. Tam smo galerijo odprli slikarki Verici Kovač iz Zagreba. Naj bo to dober začetek sodelovanja z zagrebškimi slikarji.

Alda Grudina

Petošolci obiskali Slovensko filharmonijo in Narodno galerijo

Kulturni dan v prestolnici

V okviru Glasbene mladine smo se z učenci 5. razredov pod vodstvom učiteljice Valentine Bevčar Stanič v sredo, 12. februarja, odpravili v Ljubljano. Najprej smo v Slovenski filharmoniji prisluhnili zboru Slovenske filharmonije, ki nam je predstavil Glas narave (Opašanje dežja, Mojčina pesem, Žabe, Čukova ženitev, Čmrljev let ...). Nato smo si v Narodni galeriji ogledali zbirko likovnih del od visokega srednjega veka do 20. stoletja. Vodička po galeriji nam je ob nekaterih slikah dodelila zanimive naloge. Kljub slabemu vremenu smo dan preživeli v kulturnem duhu.

MoPZ Srečko Kumar

Letni koncert pevcev iz Kojskega

Ljubica, vstani, upihni luč je bil naslov koncerta MoPZ Srečko Kumar iz Kojskega, ki so ga 16. marca priredili v Vili Vipolže. Verz je vzet iz narodne pesmi, objavljene v Štrekljevi zbirki *Slovenskih narodnih pesmi*.

Srečanje so podnaslovili Koncert za Gregorjevo, s čimer so želeli izpostaviti praznik na god sv. Gregorja 12. marca, ki po sledih predkrščanske tradicije naznanja prihod pomladi. V goste so povabili ženski zbor iz Črnega Vrha nad Idrijo. Zborovodja Aleksander Sluga si je za letni koncert zamislil pesmi s prevladujočo pomladno tematiko.

Lepo je bilo videti skupino, ki se je okrepila z mladimi pevci, kar v Brdih dandanes ni tako običajno. Tudi njihova raven petja se zadovoljivo dviga in na letošnji reviji pevskih zborov v Desklah so bili uvrščeni na regijski nivo, nedvom-

no pa lahko v taki sestavi posežejo tudi višje, kar je ambicija tako zborovodje kot pevcev samih.

Čeprav je po imenu skupina iz Kojskega, pa jo dejansko sestavljajo pevci iz celotnih Brd, tj. tudi iz Višnjevika, Krasnega, Medane,

Šmartnega, Kožbane, Noznega, Kozane, Podsabotina, Snežatnega in Cerovega, tako da lahko rečemo, da gre za »vsebriški« moški sestav, ki ga dopolnjujeta tudi pevec iz Deskel in Solkana.

Danila Zuljan Kumar

Posredovanje kulturnih dobrin vse leto

Literarna umetnost za vsakogar

»Saj še ne razumejo, kaj piše!« je največkrat pomislek, preden se odločimo otroku povedati ali prebrati nekaj, kar nosi določeno stopnjo literarne umetnosti.

Mnenje v oddelku podaljšanega bivanja 2 pa je drugačno, saj menimo, da je posredovanje kulturnih dobrin zelo pomembno, ne samo na kulturni praznik, ampak vse leto.

Tako smo lani oktobra spoznali Primoža Trubarja, v novembru Rudolfa Maistra, v decembru Ivana Cankarja in v letos februarja Francea Prešerna. Vsakega na svoj način.

Ena sama beseda učitelja, ki o narodnih rečeh pohvalno govori, več izda kakor kasneje vse čitanje naših časnikov in knjig.

(Anton Martin Slomšek)

Slovenski kulturni praznik

Odprtje stalne razstave ilustracij Marjana Mančka in Silvana Omerzuja

Ob 8. februarju, slovenskem kulturnem prazniku, smo slovesno odprli razstavo likovnih del ilustratorja, striparja in filmskega animatorja Marjana Mančka ter likovnega umetnika in lutkarja Silvana Omerzuja.

Silvan Omerzu in Marjan Manček sta ilustracije narisala in podarila naši šoli, ko sta bila gosta na prireditvi ob zaključku Gradnikove bralne značke (2013, 2018). Stalna razstava je postavljena v čitalnici naše šole in na POŠ Kojsko.

Vljudno vabljeni na ogled razstave.

30 let Vokalne skupine Vinika

Pogled od znotraj

Pisati o sebi je težko. Ker ne moreš zavzeti nepristranskega gledišča, ker si preveč noter, da v dokumentiranje ne bi vključil lastnih čustev. Pa bodi zato tole pogled od znotraj. Pogled na trideset let Vokalne skupine Vinika. Obletnico smo

praznovali 21. marca v Vili Vipolže skupaj s svojimi poslušalci na koncertu, ki smo ga poimenovali *Uglašenost src*. Naslov ni naključen, predstavlja ne samo uglašenosti glasov, ampak tudi človeško uglašenost celotne skupine.

Na koncertu, ki smo ga morale zaradi razlogov zunaj našega dosega moči večkrat prestaviti in program zanj tudi zelo prilagoditi veliko manjšemu številu pevk ter zmožnostim (sicer zelo **učljivih**) novih članic, smo predstavile izbor pesmi iz svojega repertoarja s skupnima tematikama, pesmi na tematiko pomladi in dela primorskih skladateljev. Povzele smo svojo skupno pot, katere začetki segajo v leto 1994, prvi nastopi pa v leto 1995. Naj v nadaljevanju navedem nekaj utrinkov s te poti.

Pomladni začetek

17. marca leta 1995 je bila nedelja. Bil je sončen pomladni popoldan, ko je se skupina deklet, ki si je nadela ime Vinika, skupaj s svojo zborovodkinjo Valentino Bevčar Stanič odpravila na svojo prvo prireditev Primorska poje. Bil je tudi dan, ko je takrat 25-letna pevka Nataša Zuljan imela predviden datum poroda svojega prvega otroka ... To je ni ustavilo, da ne bi šla na nastop, in to v Breginj. Vse je šlo v redu, petje mladih deklet je kazalo dobre izglede in otrok je s prihodom na svet počakal na vrnitev domov ... Miha Simčič Zuljan se je rodil na prvi pomladni dan, torej točno 30 let pred našim koncertom v Vili Vipolže.

Dosežki in tematski projekti

Na svoji drugi prireditvi Primorska poje smo se udeležile tekmovanja radijskih posnetkov in dosegle srebrno priznanje. Z zelo raznolikimi tematskimi sklopi, ki jih znova in znova ustvarjalno in inovativno snuje prof. Francka Žgavec, bodisi z izbiro teme, izbiro ustreznih skladb, tudi skrbjo za pridobitev novih skladb pa do koreografske zaokrožitve obravnavane tematike, smo bile večkrat nagrajene ali izbrane za predstavitev na zaključnem srečanju regijskih tekmovanj tematskih sklopov Sozvočenja. S projektom *V srcih naših jok in smeh*, ki tematizira strastno cigansko glasbo in njihovo čustvovanje, smo bile celo nagrajene kot absolutne zmagovalke tekmovanja. Zelo uspešen je bil tudi tematski sklop *Grenko morje* po istoimenskem romanu pisatelja Marjana Tomšiča, ki tematizira grenkobo, obup in žalost primorskih aleksandrink. Ti tematski sklopi so bili vedno pripravljeni na način ženskega pogleda na problematike in ženskega čustvovanja. Vzroke, da so se dotaknili poslušalstva in strokovnih žirij, gre najbrž iskati v njihovi večni aktualnosti odnosov v družbi, univerzalnosti čustvovanja, ki se bržda od nastanka človeka ni bistveno spremenilo, čeprav se spreminjajo obdobja, civilizacija pa se je z velikimi koraki moderni-

30 let Vokalne skupine Vinika

zirala. Del sklopa *Grenko morje* smo predstavile tudi na tekmovanju v kraju Azzano Decimo v Italiji leta 2010 in zanj dobile prvo mesto med ženskimi sestavi tekmovanja. Najbolj se nas je takrat dotaknila makedonska pesem z naslovom *Navodilo*, ki jo je uglasbil Radovan Kokošar. Napisal jo je za ženski sestav in violončelo (igral ga je Aleksander Sluga), ki je simboliziralo moško energijo. Z njo je Radovan uspel prikazati naboj dolgo zatajevanje in potlačene strasti, kar je Vinika očitno uspešno poustvarila.

Pomembni mejniki

Če nadaljujem s kronološkim pregledom našega delovanja, naj omenim, da smo leta 2015 pripravile knjižico *Kulinarično popotovanje z Viniko*, ob svoji 20. obletnici delovanja izdale CD z izborom pesmi, ki smo jih pele skozi svojo zgodovino, ob 25-letnici pa njegovo nadaljevanje, in sicer zbirko 25 skladb, ki so jih sodobni primorski skladatelji posvetili prav Vokalni skupini Vinika. Naslov smo ji dale *Ptički bregarci*, in sicer po istoimenski zbirki Ludvika Zorzuta. Kako danes z veseljem prisluhnemo drugim dekliškim in ženskim zborom, ki posegajo po »naši« zborovski literaturi. Pred letom smo, denimo, lahko nekatere Viniki posvečene skladbe slišali v izvedbi Dekliškega zbora Akademije za glasbo v Ljubljani.

Na Regijskem tekmovanju v Postojni leta 2017 smo prejele zlato priznanje, po dolgem koronskem premoru in velikih spremembah v skupini pa smo letos na reviji Goriški zbori pojo vnovič dosegle uvrstitev na državni nivo.

Kaj nas vodi?

Vseh priznanj smo Vinike seveda vesele, ker to pomeni, da našo predanost zborovski glasbi prepoznavajo tako publika kot strokovne žirije. Toda tekmovanja in uvrstitve v skupini niso v prvem planu. Trditev morda v dana-

šnjem času izgleda kot lažna skromnost, toda dejansko nas žene predvsem potreba po lepoti trenutkov skupnega poustvarjanja in iskanje magičnosti, za katero ne moreš predvideti, kdaj se bo pojavila. Koncert v Vili Vipolže smo Vinike izvedle skupaj z Ingrid Mačus, izjemno glasbenico in žensko, ki je prav pred kratkim poleg klavirja dokončala še študij kompozicije, s čimer je tudi formalno postala skladateljica (dejansko je to bila že mnogo prej), prireditve pa je povezovala Meta Černe Sitar.

V sklopu prireditve smo pripravile razstavo svojih koncertnih oblek, ki smo jo hudomušno poimenovale *Vinikine obleke iz dveh tisočletij*, praznovanje pa zaključile ob veliki torti, darilu Občine Brda, v grajski kleti.

Danila Zuljan Kumar
Fotografija: Marjan Feri

Nadja Velušček, Štigličeva nagrajenka za življenjsko delo

Filmska ustvarjalka z dragocenim, svojstvenim pogledom

Letošnjo stanovsko nagrado Društva slovenskih režiserjev in režiserk, ki nosi ime po Francetu Štiglicu, katerega filmi *Na svoji zemlji*, *Dolina miru*, *Ne joči*, *Peter ...* so zapisani v žlahtni beri slovenskega filma, je za življenjsko

V desetletjih nepretrganega ustvarjanja je slovenski in evropski prostor obogatila z dragocenim, svojstvenim pogledom, so zapisali v obrazložitvi nagrade. Da je bila neverjetno presenečena ob novici o nagradi, pove nagrajenka. Ne zdi se ji, da pripada temu velikemu filmskemu svetu, prišla je v ta prostor po drugih poteh, bolj po stezah kot po kakšni magistrali. Nagrada za življenjsko delo naj bo po eni strani poklon dosedanemu ustvarjanju, pa tudi vzpodbuda avtorici, da nadaljuje s svojim dragocenim delom; po drugi strani pa bo ta nagrada, tako vsaj upamo, prijazno potrdilo ključnim institucijam, da jo pri tem delu – tudi in predvsem v prihodnosti – podpirajo, še piše v obrazložitvi Društva slovenskih režiserjev in režiserk.

Nadjo, »ki je malo tudi naša«, kakor jo je predstavila Tina Novak Samec, direktorica briškega ZTKMŠ na filmskih večerih v Vili Vipolže, dolgoletno gonilno silo kulturnega dogajanja na Goriškem, profesorico slovenskega in italijanskega jezika v Novi Gorici in Gorici, ljubiteljico narave, umetnosti in vsega lepega je zavoljo njene svojstvene filmske pisave resnično težko spregledati. Skupaj s hčerko Anjo Medved, tudi režiserko, je ustvarila dvanajst avtorskih dokumentarnih filmov, med njimi filme *Moja meja*, *Trenutek reke*, *Mesto na travniku*, *Vžgano v spominih*. Mnogo njunih filmov je nastajalo mimo ali pa na robu institucionalne podpore. Nadjina vztrajna ljubezen do filmskega medija, ki jo je gojila od začetkov Kinoateljeja v Gorici, v katerem je skoraj tri desetletja soustvarjala program te čezmejne organizacije, in njena vztrajna ljubezen do krajev in prebivalcev regije z obeh strani meje sta bili tisti gonilni sili, ki sta jo podpirali pri ustvarjanju filmov. S svojimi protagonisti je preživela ogromno časa, ki ni zabeležen na kameri. Ta čas je investicija, ki je omogočila, da je nastajal – in še naprej nastaja – posneti arhiv, zakladnica dragocenih osebnih pričevanj. Skupaj z Anjo Medved že pripravlja nov dokumentarec, tokrat o drugi svetovni vojni na Goriškem, ki bo premierno predvajan v začetku maja kot del uradnega progama Evropske prestolnice kulture Nova Gorica-Gorica.

sko delo prejela Nadja Velušček, avtorica dokumentarnih filmov, scenaristka in režiserka, ki že vrsto let šiva spomine razdeljenega obmejnega prostora.

Šopek za nagrajenko, Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

V Šmihelu pri Novi Gorici si je Nadja Velušček ustvarila svoj dom, tam je tudi sedež Zavoda KINOkašča/CINEMattic, filmska produkcija in hranilnica spomina, katerega soustanoviteljica je. O nastajanju zakladnice dragocenih osebnih pričevanj pravi: »Zanimivo je snemati ljudi, ki nikoli niso napisali svojih spominov in jih tudi ne bodo, čeprav bi bile njihove zgodbe lahko roman ali film. Preprosto usedem se pred nekoga, ki ima za seboj dolgo življenje, in ga prosim, naj mi pove, kaj je videl. Spomini so del nas, ne moremo se jim izogniti, lahko se z njimi le soočimo in jih spoštljivo povemo drug drugemu. Bomo potem morda boljši ljudje.«

Iva Sivec

Primorska poje 2025

Pevska manifestacija, ki že desetletja simbolizira brezmejnost

V Vili Vipolže se 21. februarja začela Primorska poje 2025. Gre za zborovske koncerte na letos 35 prizoriščih po celotnem primorskem prostoru: od Terske doline in Trente na zahodu, Črnega Vrha nad Idrijo in Cerknega na severovzhodu, do Pirana v slovenski Istri in naselja Jasen v Občini Ilirska Bistrica. Primorska poje je

Naslov letošnjih koncertov poteka pod skupnim imenom *S pesmijo v mozaik svetlobe*, posvečeni pa so Tonetu Kralju, slovenskemu slikarju (1900–1975), ki je svoje življenje posvetil slikarskemu označevanju slovenskega prostora na njegovi zahodni meji v zelo turbulentnih časih 20. stoletja, Marku Munihu (1936–2024), nedavno preminulemu dirigentu in zborovodji, eni od najpomembnejših osebnosti glasbenega poustvarjanja pri nas, ter Hilariju Lavrenčiču (1962–2024), mnogo prežgodaj preminulemu zborovodji, dirigentu, skladatelju in organistu iz Doberdoba.

najobsežnejša pevska manifestacija na celotnem slovenskem prostoru, ki že desetletja simbolizira čez- in brezmejnost. Koncerti prireditve Primorska poje se namreč prirejajo po celotne slovenskem narodnostnem prostoru ter tudi pri slovenskih društvih izven slovenske Primorske, in sicer v Pulju in Umagu na Hrvaškem.

Na že tradicionalno prvi prireditvi Primorska poje v Vili Vipolže se je predstavilo pet zborovskih sestavov, in sicer Mešani pevski zbor iz Lonjerja pri Trstu, Vokalna skupina Ardeo iz Šempasa, MePZ Lojze Bratuž iz Gorice, MoPZ Pobje iz Črnega Vrha nad Idrijo ter Komorni zbor Ipavska iz Vipave.

Ob koncu koncerta so vsi zbori skupaj pod vodstvom zborovodkinje Damjane Vončina (Ipavska) zapeli obvezno skladbo, in sicer *Oblaki* so rudeči v priredbi Hilarija Lavrenčiča. Preplet mlade energije skupine Ardeo z izkušenimi zborovski sestavi je poslušalstvu prinesel obilo glasbenega užitka, ki se je v noč nadaljeval ob druženju v grajski kleti.

Letošnje prireditve Primorska poje so se udeležili tudi trije briški sestavi, in sicer najprej Vokalna skupina Vinika v Domu hrvatskih branitelja v Pulju, na koncertu, ki ga je organiziral domači slovenski pevski zbor Encijan, MoPZ Srečko Kumar iz Kojškega na Škofijah in Vokalna skupina Mozaik v Ronkah v Italiji. Poleg slovenskih sestavov iz Slovenije in Italije so v različnih krajih nastopili tudi slovenski zbori iz Pulja, Reke, Zagreba in Splita iz Hrvaške, Monoštra na Madžarskem ter skupina Slovenčice iz Tuzle v Bosni in Hercegovini.

Primorska poje se letos ne bo kot običajno zaključila v Zavarhu v Terski dolini, ampak bosta po tem koncertu še dva, in sicer 31. maja na Trgu Evrope v Novi Gorici ter 1. junija na Svetih Višarjah v Italiji. Zadnji koncert bo v cerkvi Višarske Matere Božje, posvečen Tonetu Kralju.

Danila Zuljan Kumar

Festival vizualnih umetnosti Art Circle 2025

Umetnost povezovanja v luči brezmejnosti in čezmejnosti

»Ali poskušate razumeti pesem ptice?« je nekoč nekoliko ironično dejal slikar Pablo Picasso, ko se je spraševal, zakaj ljudje sploh poskušajo razumeti umetnost. Njen cilj je, kot nas spomnijo tudi Aristotelove besede, predstavljati notranji pomen in ne zunanega videza stvari. V intenzivno in navdihujočo izkušnjo interpretacije okolja in njenega duha ne samo sodelujoče

umetnike, temveč tudi gostitelje in lokalno skupnost gotovo zapelje mednarodni festival vizualnih umetnosti Art Circle v organizaciji KUD Manifest, ki si je že od svojih začetkov pred 14 leti zadal ambiciozno nalogo povezovati profesionalne umetnike z mednarodno mrežo, diplomatskim svetom in lokalno skupnostjo. Letošnja edicija je potekla med 22. in 29. marcem.

Zanimivo je, kako je umetnost v vsej svoji svobodi izražanja ognjemet priložnosti povezovanja različnih svetov in ljudi. In kako se prav ta naš prostor Brd zaznava kot vakuum, kjer se čas ustavi, kjer se preprostost življenja zliva s kompleksnostjo narave, kjer se radost doživljanja zdajšnjega trenutka dotakne hvaležnosti tukajšnjega človeka. »Bistvo vse lepe umetnosti, vse velike umetnosti, je hvaležnost,« nas vedno znova spomnijo prav besede Friedricha Nietzscheja.

Brezmejna lepota umetnosti življenja v različnih kulturnih krajinah, od Brd do Krasa, Vipavske doline in čez mejo v Colliu, je letos povezala 46 umetnikov in dva gostujoča umetnika iz kar 23 držav, ki so svoje občutke krajine in ljudi na platno prelivali na 20 različnih lokacijah, njihova dela pa smo lahko prvič začutili in si ogledali na slavnostnem odprtju zaključne razstave 28. marca v Vili Vipolže. Dvorana Piano nobile se je ob tej

priložnosti v svojem eksistencialnem duhu povezovanja različnih svetov in ljudi prelevila v stišče narodov od blizu in daleč, med katerimi je avstrijski jazzovski pianist in glasbeni pripovedovalec Martin Listabarth stkal uvodno povezovalno tančico.

Slavnostnega dogodka so se udeležili številni visoki predstavniki veleposlaništev v Sloveniji in Ministrstva RS za zunanje zadeve. Iz regijskega območja pa direktorice destinacijskih zavodov Brd Tina Novak Samec, Nove Gorice – Vipavske doline Erika Lojk in Miren-Kras Ariana Durnik ter župan Brd Franc Mužič, ki je obiskovalce odprtja razstave tudi uvodoma pozdravil, župan Komna Erik Modic in župan novogoriške mestne občine Samo Turel. Prisotni sta bili tudi predstavnica goriške občine Giulia Roldo in idejna vodja kandidature EPK GO! 2025 Neda Rusjan Bric.

Festival vizualnih umetnosti Art Circle 2025

Rdeča nit: »brezmejnost«

Letošnje umetnike, katerim so se letos prvič pridružili tudi kitajski, južnokorejski, iranski, gruzijski, ameriški in drugi, je navdihoval duh Evropske prestolnice kulture Nova Gorica - Gorica 2025, t. i. koncept »brezmejnosti«. Gostujoči umetniki so to posebno obmejno območje zaznali ne samo na umetniških rezidencah, kjer so se prepustili ustvarjanju, ampak tudi skozi organizirane predstavitve in pogovore o temah odnosov med in s sosedi ter dialogu med narodi. V tokratni ediciji je izstopala številčnejša udeležba umetnikov iz Slovenije, Slovencev v Italiji in Italije, še tesnejše vezi so se sklenile med festivalom in Avstrijskim kulturnim forumom v Ljubljani, ne gre tudi pozabiti na posebno dvotedensko raziskovalno rezidenco v Ateljeju Šempeter, kjer sta avstrijska umetnika Franzi Kreis in Lukas Beck izvajala poseben projekt »Generation Beta – Nova Gorica – Gorica«. V družino umetniških rezidenc pa so vstopile tri nove: Grad Štanjel House, Vila Kobdilj in Vila Fabiani.

»Letošnjo izvedbo si bomo zapomnili po kompleksnosti zaradi takih nenavadnih držav, kot je Kurdistan, pa iz Koreje, nenazadnje Združenih držav Amerike, ki

so tukaj prvič, pa Kitajke, ki je bila tudi prvič. To so zanimivi detajli. Vsi umetniki so neprecenljivo uživali, ker so bili prvič v tem krasnem kotičku sveta, združili so se z drugimi umetniki. Take situacije ne dobiš kjerkoli po svetu: 23 držav v istem tednu istočasno,« je izpostavil umetniški vodja festivala Klemen Brun.

Erika Koncut

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO

Proslava ob kulturnem prazniku na POŠ Kojsko

Na podružnični šoli smo 7. februarja s prireditvijo obeležili slovenski kulturni praznik. Učenci in učitelji so pripravili pester program, poln glasbe, recitacij in dramatizacij. Prvošolci so zaigrali lutkovno predstavo *Rokavička* ter dve pravljici kamišibaj, četrtošolci pa odlomek iz *Povodnega moža*. Prisluhnili smo avtorski pesmi četrtošolke Eme. Petošolka Noemi nam je zaigrala na klavir. Otroški pevski zbor in drugošolci pa so nas ob zaključku pozdravili s pesmijo. Ob proslavi smo se ponovno spomnili pomena kulture in umetnosti ter vloge, ki jo imata v našem vsakdanjem življenju.

Ivan Skubin v letošnjem kulturnem dogajanju

Velika pot je brez vrat, tisoč poti se steka vanjo

Teden dni pred uradnim odprtjem Evropske prestolnice kulture (EPK) 2025 je Kulturni center Lojze Bratuž iz Gorice na stečaj odprl vrata in postavil na ogled dela likovnih umetnikov, ki živijo in delujejo na obeh straneh meje. Povabil jih je, naj z izbranim delom počastijo naslov Evropske prestolnice kulture, ki ga Nova Gorica nosi skupaj z Gorico. Med šestdesetimi

avtorji je bil k sodelovanju povabljen tudi Ivan Skubin, ki se je čezmejnemu prostoru predstavil s skulpturo Ikaros, večnim simbolom človekovega hrepenenja po letenju, po preseganju določenega. Skubinova visoka, vitka črna skulptura z belo ptico v srcu se je med mnogimi likovnimi deli ustvarjalcev iz somestij Goric ponujala na ogled in v poglobljen razmislek cela dva meseca.

Z novinarke Ann Abel
Fotografija: Domen Benčič

Nastalo v letih gnetenja, glaziranja in žganja glin
Fotografija: Žiga Abram

Dan po tem, ko sta najmlajše slovensko mesto Nova Gorica in sosednja Gorica na evropskem in svetovnem nebu zažareli kot prva brezmejna evropska prestolnica kulture v zgodovini, si je Skubinovo galerijo v Bregu pri Golem Brdu po napotilu briškega Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport prišla ogledat svetovno znana ameriška popotniška pisateljica in urednica Ann Abel. Američanka, živeča v Lizboni na Portugalskem, ki za svoje prispevke že nad dvajset let prejema nagrade in skoraj dve desetletji sodeluje pri znani ameriški reviji Forbes, je bila nad uradnim odprtjem EPK navdušena, enako nad Skubinovimi deli. Žal so se tisto februarso nedeljo zgrnili nad Brda oblaki, da se je vanje ovil tudi razgled na Furlansko ravnico.

Še ena kapljica iz Brega je kanila v mogočno reko letošnjega kulturnega dogajanja. Tokrat na sončno zgodnjemarčevsko nedeljo v Galerijo Artes v idilični vasi nad Branikom, v Pedrovem, kjer so z občutenim uvodom Katje Kogej odprli Skubinovo retrospektivno

razstavo, v njegovem tridesetletnem ustvarjanju skoraj dvestoto po vrsti. Pred pročelje hiše, ki sta jo lastnika galerije Artes, sodelujoče v programu EPK, obnovila z izjemnim posluhom, je avtor postavil v metalna okna ujete glinene obraze, v sami galeriji na drugi strani pa Čuvarja praga, Feniksa, Samotraško Nike z navdihom iz egipčanske in grške mitologije, pa Plesalko ... In ptice, ki so v svojem letu razprtega duha postale na žici.

Trinajst glinenih skulptur, med njimi tudi dvometrskih, nastalih v letih gnetenja, glaziranja in žganja gline, je avtor povezal z zenovsko modrostjo: Kako stopiti skozi vrata, ki jih ni? Vse, kar pride, slej ko prej tudi gre in mine. Na povabilo k ogledu razstave z naslovom Vrata brez vrat, ki bodo v Pedrovem odprta do začetka maja, pa pripisal: »Velika pot je brez vrat, tisoč poti se steka vanjo. Kdor stopi skozi vrata brez vrat, pozna vse poti med zemljo in nebom.«

Iva Sivec

Društvo upokojencev Dobrovo in UNITRI Brda

Pohodi so v polnem razcvetu

Z letošnjim letom smo v naši pohodniški skupini DU Dobrovo združili moči z UNITRI Brda. Naš prvi skupni pohod je potekal 17. januarja, ko nas je kar 22 pohodnikov pod vodstvom Ivanke Zuza, ki tudi sicer skrbi, da vedno pridemo na cilj, prehodilo pot z začetkom v

Vrhovlje pri Kožbani

Hoja na Sveto Goro

Naš drugi pohod se je zgodil 7. februarja, in sicer na znano in daleč okrog poznano Sveto Goro nad Novo Gorico. To je gora s 682 metri nadmorske višine, znana po romarskem svetišču. Planinsko ime gore je Skalnica in do vrha vodijo mnoge steze in stezice ter kolesarke kakor tudi konjeniške poti. Naša skupina 11 pohodnikov je svojo pot začela na Prevalu in se po krožni poti tja tudi vrnila. Prehodili smo 9 kilometrov.

Na Sveti Gori

Vrhovljah pri Kožbani, do Brezovka in dalje do Brdic pri Kožbani ter Kožbane in nazaj do izhodišča v Vrhovljah pri Kožbani. V dobri in prijetni družbi smo prehodili kar 9 kilometrov.

Ob reki Reki

Naš tretji pohod 21. februarja je bil kar velik načrt s strani vodstva društva in na čelu z Ivanko nas je 18 pohodnikov prehodilo dobršen del naših čudovitih Brd. Začeli smo ob reki Reki, nadaljevali v smeri table za Vedrijan in dalje po kolovoznih poteh do Imenja, do katerega je vodila kar strma pot. Iz Imenja smo pot nadaljevali do stolpa v Gonjačah ter tam tudi pomalicali ter se nato vrnili do čudovite vasi Šmartno, kjer smo postali na kavici v Hiši Marica. Pot smo nadaljevali do zaselka Martinjak v Kozani in dalje do Biljane ter se vrnili do izhodišča. Prehodili smo dobrih 12 kilometrov, kar je za briške poti, kjer ni ravnih poti, velik uspeh.

Po čudovitih Brdih

Še do parka Bosco Romagno

Na naš četrti pohod 7. marca smo se odpravili do parka Bosco Romagno na italijanski strani meje. Kar 20 pohodnikov se nas je zbralo in smo tega dne po dolgem in počez prehodili park v prijetni družbi in se dodobra naužili naravnih lepot, cvetja in se naposlušali petja ptic. Park je zgledno urejen in opremljen z igrali za otroke, zaradi česar je res priljubljeno zbirališče.

Naša druženja so res posebna in neprecenljiva. Po pohodu in sprehodu po parku smo se podprli z domačo salamo in svežim kruhom, ki ga je »častila«
Gordana, ter s piškoti, ki jih je spekla Ivanka hčerka, pa s čokolatini ...

Društvo upokojencev Dobrovo in UNITRI Brda

Prijetno podprti smo se odpravili v Scio na posestvo Tenuta Stella, kjer nas je pričakal Rajko, naš briški rojak, ki je na tem posestvu zaposlen.

Bilo nam je res lepo, ko nam je v slovenščini razkazal posestvo, klet in predstavil tri vzorce vina, ki smo ga degustirali ob bogatem narezku.

Vzdušje je bilo res enkratno, osmomarčevsko. Za prijetno dodatno presenečenje pa je poskrbela Radoška, ki je vsakega od nas obdarila s prav posebnim, zdravim, radičastim šopkom. Radoška je tudi poskrbela, da so nas na posestvu tako lepo sprejeli in gostili, traso pa sta si predhodno ogledali in nas na pohodu vodili Vesna in Evgenija. Hvala vsem, ki nam te pohode omogočate in na svoj način pripomorete k enkratnim doživetjem. Bravo mi.

Mariza Prinčič

Park Bosco Romagno

Lovska družina Dobrovo

Zanimivi trofeji

Lansko pomlad sta Klavdij Simčič in Roman Peršolja, oba člana Lovske družine (LD) Dobrovo, doživela zanimivo lovsko srečanje in ulov. Roman je v spomladanskem večernem času 2. maja 2024 odšel na individualni lov (zalaz) pod vasjo Hlevnik, v kraj imenovan Jerneji. Tam je opazil in uplenil starejšega srnjaka, ki je bil star več kot osem let. Srnjak je imel zelo zanimivo rogovje. Zaradi starosti in matere narave je delovalo, kot da ima tri rogove. Pol drugi mesec kasneje pa je podobna sreča doletela tudi Klavdija, ki je prazničnega poletnega dne 25. junija 2024 v večernem času ravno tako odšel na individualni lov (zalaz) pod vasjo Barbana, v kraj imenovan Trobno. Tam je opazil in si ogledoval starejšega srnjaka, katerega rogovje pa je bilo ukrivljeno navzdol. Srnjaka je odstrelil in ga odnesel v zbiralnico. Pri pregledu uplenjene živali ni bilo ugotovljenih bolezenskih znakov, le mati narava se je z rogovjem malo poigrala.

Besedilo in fotografija: LD Dobrovo

Vita Benedetič, državna prvakinja v skoku s palico za mlajše članice U23 ter članska podprvakinja

V poklicni karieri si želi med oblikovalce in konstruktorje letal

Danes 21-letna atletinja in študentka Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani je kot mala deklica v rodnem Dolnjem Cerovem rada plezala po češnjah, tekala okoli hiše in dneve večinoma preživljala zunaj. Svojo atletsko pot je začela v 6. razredu osnovne šole, ko je začela trenirati pri Igorju Lapajnetu, ki je še vedno

»Zaželela sem si, da bi skakala v višino in to je bila tudi moja prva atletska disciplina, s katero sem se ukvarjala. Seveda so me spodbujali tudi za druge discipline in tako sem začela teči še čez ovire. A ker je Igor odličen trener za skok s palico, sem se posvetila tej disciplini. Priznam, da se mi je na začetku sicer zdelo nemogoče in tega nisem marala. Želela sem pač skakati v višino. Okoli leta 2018 pa me je pri skoku v višino začelo boleti koleno in mi je Igor predlagal, naj znova poskusim s palico, ker tam med odzivom postavljaš koleno bolj naravnost in tudi sam odziv ni tako zahteven. Od tedaj mi je palica zelo prirasla k srcu,« se odnosa do skoka v višino in skoka s palico spominja 21-letna Vita Benedetič iz Dolnjega Cerovega. V tem času ni le skakala s palico, temveč tekmovala tudi tek čez ovire.

Atletika je njeno življenje

»Treniranje je moj vsakdan, brez tega res ne vem, kaj bi počela cele dneve. Treniram šestkrat na teden, en dan pa je namenjen počitku ali kakšnemu počasnemu teku, da telo malo spočijem,« razloži mlada študentka Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani, kjer si je izbrala študij snovanja in vzdrževanja letal. »Z usklajevanjem študija in treningi nimam težav, saj si dan organiziram tako, da lahko opravim vse. Najtežje mi je le, ko imam kakšen dan ves dan predavanja in sem zato utrujena, potem pa me čaka še trening, ko pa bi se najraje ulegla na posteljo in počivala,« prizna.

Od ponedeljka do četrтка trenira v Ljubljani, njen trener Igor Lapajne se zato enkrat na teden pripelje v Ljubljano. Preostale dni pa trenira v Novi Gorici, čez zimo tudi v Vidmu v Italiji, saj v Novi Gorici pozimi nimajo možnosti, da bi kje trenirali skok s palico. »Od malih nog sem bila bolj naravosloven tip in me je predvsem zanimalo, kako stvari delujejo. Mislim, da je za to zaslužen

njen trener. Da se je z atletiko začela resno ukvarjati, pa jo je navdušila teta Lidija Kristančič, bolje znana kot Lidija Benedetič Lapajne, nekdanja atletinja, ki se je dvakrat udeležila olimpijskih iger. Danes je Vita državna prvakinja v skoku s palico za mlajše članice U23 ter članska podprvakinja.

moj oče, ko sem ga gledala v garaži, kako je popravljaj traktorje in na splošno vse stroje, vozila ... Prav tako je bilo z letali. Zdelo se mi je nekaj nemogočega, da lahko tako velika stvar sploh leti. Ko sem prvič šla na letalo in ga videla od blizu, mi je bilo zelo fascinantno in sem uživala v letenju.« Pilotiranje letala pa je ne zanima. »Res rada letim, še posebej sedaj, ko imam nekaj znanja,

Vita Benedetič, državna prvakinja v skoku s palico za mlajše članice U23 ter članska podprvakinja

mislim, da bom še z večjim užitkom šla na letalo. Pilotka pa ne bi rada bila, saj je to zelo drago, da sploh postaneš pilot in službeno konstantno potuješ, zelo malo si doma. Ugotavljam, da tak način življenja in dela ni prav zame.«

Poklic, pri katerem ni prostora za naključja

V poklicni karieri se zato bolj vidi med oblikovalci in konstruktorji letal. »Ja, vseč mi je, kako iz ideje lahko nekaj oblikuješ, izračunaš in nato tudi nastane izdelek. Med drugim imamo predmet konstruiranje letal in res je zanimivo, na kaj vse moraš pomisliti in ničesar ne smeš prepustiti naključju. Vse mora biti natančno preračunano,« je navdušena.

Pri študiju jo najbolj zanima konstruiranje letal, saj se učijo postopke snovanja letala ter vse dele letala in načine, kako se jih dimenzionira, na kaj morajo pomisliti, preden izberejo določen del. »Veliko premisleka je za vsako izbiro. Na primer, kakšno krilo moraš vzeti, saj je odvisno od tega, čemu bo letalo namenjeno: za prevoz potnikov, tovora, bo akrobatsko letalo ... Predavatelji imajo veliko znanja in izkušenj, zato je zelo lepo iz prve roke slišati njihove zgodbe.«

Študij ji je vseč tudi zato, ker je na letalski smeri malo študentov in so zato majhna skupina, ki jo zelo zanima letalstvo. Nekateri želijo postati piloti, drugi pa snovalci ter vzdrževalci letal. »To je še dodaten zagon, saj nas je malo in se spodbujamo med sabo ter si pomagamo.«

Tudi njena skrita želja je nastop na olimpijskih igrah

Vita je aktualna državna prvakinja v skoku s palico za mlajše članice U23 ter podprvakinja v kategoriji članic. Trenutno je v Sloveniji od nje boljša le še Tina Šutej. »Najbolj sem ponosna na nastop na evropskem prvenstvu v kategoriji U20, na katerem sem prišla v finale ter na koncu osvojila 11. mesto. Na ta dosežek sem najbolj ponosna.«

Njen naslednji cilj je uvrstitev na evropsko prvenstvo za mlajše člane U23, kjer upa na preboj v finale. »Čeprav vem, da je to trenutno velik zalogaj, saj so konkurentke letos zelo močne. Kot dolgoročne cilje pa imam uvrstitev na evropska ter svetovna prvenstva za člane in tekmovati med najboljšimi v samem svetovnem vrhu. Mislim, da je skrita želja vsakega športnika tudi uvrstitev na olimpijske igre, a obenem se zavedam, da me do tja čaka še veliko truda in časa,« je realna.

Sonce, zelenje, mir, tradicija, dom

Veliko časa preživi na fakulteti in ji ob treningih ter študiju ostane malo časa za druge stvari. »V prostem času grem najraje ven s prijatelji, s prijateljicami kdaj spečemo kakšno sladico, ogledam si film ali serijo, včasih pa igram tudi kakšne računalniške igrice. Ob vikendih včasih pomagam očetu v vinogradu ali pa okoli hiše.«

Energijo za uspehe pri študiju in skoku s palico si najraje nabira v domačih Brdih. »Komaj čakam petek, da grem lahko domov. V soboto sem zjutraj doma in grem popoldne na trening, v nedeljo grem še na en trening ter popoldne že v Ljubljano. Prehitro mine konec tedna. Lepo je, ko prideš iz mrzle Ljubljane v Brda. V Ljubljani je veliko ljudi in nikjer nimaš miru, povsod sta promet in gneča. Doma pa me pričakata samo zelenje in res lep razgled. Še posebej spomladi, ko vse cveti, je zares lepo. Pomembno pa je tudi to, da ni megle in je skoraj vedno lepo vreme. Če bi mogla Brda opisati s petimi besedami, bi to bile sonce, zelenje, mir, tradicija, dom,« sklene.

Ana Cukijati

Fotografije: Atletska zveza Slovenije
in osebni arhiv Vite Benedetič

Zimski pohodi

22. 12. 2024: 16. Pohod ob meji brez meje

Tokrat smo organizirali že 16. pohod in v tem času prehodili petnajst različnih poti po Brdih. Letošnji nas je od dvorane na Humu popeljal čez gornji Hum do Podsabotina, kjer smo prečkali glavno cesto in se pred vzponom proti Sabotinu okrepčali. Hodili smo po poti, ki jo poznajo samo domačini, in mimo ostankov iz 1. svetovne vojne prispeli do meje. Po planinski stezi smo se povzpeli do vrha in se po grebenu sprehodili do okrepčevalnice na Sabotinu. Tam smo imeli daljši postanek, da smo se malo odpočili. Pohodniki so se lahko malo pogreli s toplim čajem ter »brulejem« (kuhano vino), za katerega pa so nekateri kasneje ugotovili, da to ni »kuhanček« in »rcnijami«. Seveda ni manjkalo raznovrstno domače pecivo, za katerega so poskrbele naše članice in domačinke. Del poti smo nato prehodili po Briškem krogu miru in se po stari cesti vrnili na izhodišče na Humu, kjer nas je čakal topel obrok. Obiskal nas je tudi Božiček, zaželel nam je vse dobro, predvsem pa varne korake.

5. 1. 2025: 25. Pohod Vrhovlje–Plave–Korada–Vrhovlje

Prvi pohod PD Brda v novem letu je vedno tradicionalni pohod na relaciji Vrhovlje–Plave–Korada–Vrhovlje, letos že 25. po vrsti. Oblačno vreme z občasnim rosenjem in celo nekaj snežink ni pokvarilo prijetnega vzdušja številčne družčine. Če je prava družba, je tudi slabo vreme lahko dobro.

9. 3. 2025: Rezija

PD Brda in Planinska družina Benečije smo že dalj časa načrtovali skupen pohod in ga letos tudi

izpeljali. Odpravili smo se v Rezijo. Zanimanje je bilo res veliko, tako da smo brez težav napolnili avtobus. V Solbici nas je počakal naš vodnik Sandro. Razdelili smo se v dve skupini, in sicer je ena skupina šla na pot »Ta lipa pot«, druga pa na bolj zahtevno Matejevo pot. V zaselku Ladina smo se spustili do potoka Rezije, prečili smo potok Sart in sledil je strm vzpon, ki je kar trajal in trajal. Po slabih dveh urah smo prišli na planino in zastal nam je dih. Razgledi na dolino in zasneženo pogorje Žrda in Kanina so prelestni, da se ti orosi oko. Postanki na planinah te prestavijo nazaj v neke druge čase, če se le znaš prepustiti trenutku in odmisli vsakdan. Tu je nekaj lepo urejenih kamnitih vikendov. V enem so nas pričakali Sandrovi starši, sin Simon pa nam je na »citiro« - rezijanske citre zaigral rezijansko glasbo. Iz kuhinje je dišalo po pravkar kuhani polenti, ki smo jo - poleg drugih dobrot - tudi pokušali. Po vrnitvi v dolino smo si v Solbici ogledali še muzej »Muzeo od tih rozajanskih ljudi«. Tudi druga skupina je bila nad pohodom po poti »Ta lipa pot« navdušena. Pred odhodom smo se ob kozarčku in prigrizkih malo poveselili ter zapeli nekaj benečanskih in slovenskih pesmi. Prešerno vzdušje se je nadaljevalo vse do doma. Vsi smo bili mnenja, da se tudi naslednje leto ponovno srečamo.

Iva Šibav

Enajstletni briški nogometaši tretji v Sloveniji

Prvi koraki tudi na mednarodnih turnirjih

Nogometaši selekcije U11 Nogometnega kluba Brda so v zadnjih mesecih pridobili dragocene izkušnje na domačih in mednarodnih turnirjih ter dokazali, da lahko tekmujejo tudi z najboljšimi.

V začetku marca so se udeležili mednarodnega turnirja Umag Trophy, kjer je nastopilo 128 ekip z vse Evrope, med njimi tudi sloviti Juventus, Barcelona in drugi priznani klubi. Tekmovali so enakovredno, prikazali dobro igro in pridobili dragocene izkušnje, ki jim bodo koristile v nadaljevanju sezone. Poleg tekmovalne plati je bil turnir tudi priložnost za druženje in spoznavanje različnih nogometnih kultur.

Redno so nastopali v zimski ligi

Fantje so skozi zimo redno nastopali v zimski ligi Radomlje, kjer so odigrali 13 tekem proti 14 ekipam z vse Slovenije. Na koncu so si z dobrimi predstavami prislužili 3. mesto na državni ravni, kar potrjuje njihov napredek in kakovost dela v klubu. Brda so na turnirjih zastopali Mark Bajt, Emanuel Ribolica, Gal Bučinel, Filip Prinčič, Lukas Boltar, Lukas Štekar, Taj Škaper, Domen Humar, Žiga Sirk in Kris Krapež.

Zasluge za uspehe imajo tudi starši

Veliko zaslug za uspešno sezono imajo tudi starši, ki otroke spremljajo na tekmah, zlasti pa trener Jernej Trakonja, ki poleg treningov veliko časa namenja povezovanju ekipe in vključevanju družin v njeno delovanje.

Zahvala gre tudi sponzorjem

Velika zahvala gre sponzorjem, ki so omogočili nastope ekipe na turnirjih: PHV, Aleš Bučinel s. p., Kmetija Drnovšček, TKS, Kmetija Sirk, Nebo, Kuplast, Gostilnica na lepem razgledu, Diablo bar Hum, Posvetstvo družine Brataševac, Klet Brda, Domačija Belica, Domačija Bizjak, Domačija Blaževi, MedO Medicina in marketing, Darko Kovšča s. p.,

Enajstletni briški nogometaši tretji v Sloveniji

Deželna banka Slovenije, AF Andraž Filac s. p. in Alan Marc. Njihova podpora mladim športnikom omogoča, da pridobivajo izkušnje in napredujejo v svojem razvoju.

Ekipa že nestrpno pričakuje nove izzive in se veseli nadaljevanja sezone.

Marjana Simčič Humar

Balinarski klub Goriška brda

Zmagovalci zimske lige Nova Gorica 2024/2025

Balinarski klub Goriška brda se je tudi letos v zimskem času, ko nam razmere ne dovoljujejo treniranja in igranja na naših igriščih v športnem parku v Vipolžah, udeležil tekmovanja v novogoriški zimski ligi. Tekme so se od oktobra 2024 do konca februarja 2025 odvijale v novogoriški balinarski dvorani, tekmovalo pa je devet ekip iz severne Primorske.

V prvem delu smo zaostali za pričakovanji, imeli smo veliko smole z boleznimi in poškodbami, v drugem delu po novem letu pa smo odigrali zelo dobro. Po 12 kolih smo osvojili 1. mesto, pred ekipo Nanosa, tretjeuvrščena je bila ekipa Gik Košute iz Ozeljana, četrto pa je dosegla ekipa Gorice. Igranje lige je za ekipo pomembno, saj ohranjamo tekmovalni ritem tudi v delu sezone, ko se državna tekmovanja ne igrajo. Konec aprila začnemo s tekmovanjem v drugi državni ligi, kjer se borimo za igranje v ligi za prvaka.

Poudarjamo, da klub letos praznuje 60 let delovanja. Ob tej priložnosti bomo oktobra v Vipolžah organizirali mednarodni turnir Alpe-Adria za mladince, kjer bodo nastopili igralci iz Italije, Hrvaške in Slovenije.

Besedilo in fotografija: BK Goriška brda

Digitalni svet za 2. in 3. triado

Varnost, programiranje, tehnologija

Na šoli smo v februarju izvedli teden tehniških dni z naslovom *Digitalni svet*. Ker februar zaznamuje mesec varne rabe interneta, smo posebno pozornost namenili spletnemu nasilju, ki ga žal med učenci že zaznavamo. Raziskali smo tudi pasti družbenih omrežij: od nevarnosti deljenja osebnih podatkov do vpliva lažnih novic in se pogovorili o tem, kako se varno in odgovorno gibati v spletnem okolju.

Učenci od 4. do 7. razreda so se seznanili z osnovami računalniškega razmišljanja. Na portalu Pišek so reševali naloge s programskim jezikom, ki omogoča programiranje z delčki (*block-based programming*). Učenci višjih razredov so s pomočjo zunanjih izvajalcev Varniinternet poglobili svoje znanje o dveh sodobnih tehnologijah: internetu stvari (IoT) in obogateni resničnosti (AR). Na delavnici »Pametno mesto 2034« so spoznali, kako IoT povezuje naprave in sisteme v pametnih mestih ter omogoča podatkovno povezanost v realnem času, na delavnici »SpaceX na domačem pragu« pa so preko računalniško generiranih podob in informacij doživeli okrepljeno zaznavanje sveta okoli sebe.

Poseben poudarek smo namenili tudi robotiki. Učenci so z blokovnim programiranjem oživili robote, jih sprogramirali, da so se gibal po določenih poteh in eksperimentirali z različnimi senzorji. Roboti so se izkazali kot odlično orodje za razvoj logičnega razmišljanja in reševanja problemov, hkrati pa so učenci na zabaven način pridobili prve izkušnje s programiranjem.

Likovni natečaj Trajnostna energija

Osvojili 3. mesto in denarno nagrado

V 3.a razredu smo se v okviru pouka likovne umetnosti udeležili natečaja *Trajnostna energija 024: ustvarjamo boljši svet z našimi odločitvami*, ki ga je objavil portal Trajnostna energija.

Natečaj je zahteval ustvarjanje grafita (sporočila) o tem, kako lahko vsak izmed nas prispeva k lepšemu svetu. V ta namen smo se z učenci najprej seznanili z okoljsko risanko *Lepši svet – Ogljični odtis*, ki je bila zanje nova, a zelo poučna. Učenci so spoznali, kako lahko tudi oni vplivajo na zmanjšanje ogljičnega odtisa.

Navdušeni nad novimi spoznanji so učenci v parih ustvarili grafite na plakate. Naša sporočila so bila jasna: »Vsak sam in skupaj lahko poskrbimo za zmanjšanje ogljičnega odtisa – Jaz bom, kaj pa ti?« in »Posadi drevo za čistejši in lepši svet.«

Grafite smo nato obesili na šolskem dvorišču, da bi širili pomembno okoljsko sporočilo. Izmed ustvarjenih del smo za natečaj izbrali tri najboljša. Ustvarili so jih Ela Kos, Manca Mavrič, Julijan Zorzut, Albion Halili, Rene Vendramin in Rok Terčič.

Z velikim veseljem sporočamo, da smo na natečaju osvojili tretje mesto v kategoriji 1. triade osnovnih šol, kar pomeni, da bo Osnovna šola Alojza Gradnika Dobrovo prejela denarno nagrado v vrednosti 1000 evrov.

Valentina Kolenc, mentorica

90-letnica Cvetka Pintar iz Podsabotina

Družina je njeno bogastvo

Leto 2024 je bilo za Cvetko Pintar iz Podsabotina posebno leto, saj je 9. decembra praznovala izjemen jubilej – 90. rojstni dan. Predstavniki DU Kojško so jo razveselili z obiskom in voščilom.

Življenje Cvetke je zgodba o vztrajnosti in neizmenem spoštovanju do življenja ter povezanosti z domačim krajem. Rojstni dan je praznovala v krogu svoje najbližje družine. Hčerka Hiacinta, sinova Jordan in Andrej, pa trije vnuki in ena pravnukinja – to je tisto pravo bogastvo, s katerim ohranja optimizem in moč.

Cvetka, želimo ti še veliko srečnih dni, obkroženih s toplino in ljubeznijo tvojih najdražjih.

Majda Korenjak

Fotografija: Andrej Pintar

Osmošolci v CŠOD Rakov Škocjan

Raziskovali kraško podzemlje

Zadnji teden januarja smo osmošolci preživeli na Notranjskem, in sicer v CŠOD Rakov Škocjan. Teden je bil zanimiv, saj smo se preizkusili v različnih dejavnostih in spoznavali značilnosti dveh naravnih parkov. Že prvi popoldan smo izkoristili za raziskovanje okolice doma. Spoznavali smo kraške pojave, kot so udorne in ponorne jame, vrtače, ponikalnice ... Ogledali smo si naravne znamenitosti Kotlič, Kotli, reko Rak in naravni most, ki ga je izoblikovala, ter Tkalca jamo.

Čeprav je drugi dan deževalo, nas to ni oviralo, saj smo dopoldne raziskovali kraško podzemlje. Ogledali smo si Zelške jame, v katerih smo opazili tudi nekaj jamskih živalic. Zaradi močnega vetra in dežja smo popoldan preživeli v učilnici, kjer smo spoznavali živali tega področja. Ena skupina pa je nesla v gozd nočno kamero, da bo posnela živali. Povezali smo se tudi preko različnih socialnih iger ter uživali v zabavnih večernih aktivnostih.

Tretji dan smo se prepustili gozdnim skrivnostim. Z zaprtimi očmi smo tipali in prepoznavali drevesa, liste, sledi živali, rogovje ... Prepustili smo se zvokom narave

in poskušali ugotoviti njihov izvor. Sledilo je veslanje po reki Rak. Popoldne pa smo spoznavali veščine orientacije in preživetja v naravi.

V četrtek smo se preizkusili v plezanju po naravni steni ter se spustili po krajši vrtni žičnici. Nato smo po skupinah oblikovali svoj naravni park. Po okusnem kosilu smo ustvarjali z naravnimi materiali. Nekateri so kuhali tipične notranjske jedi, pekli piškote ter buhteljne, drugi pa so nabirali in pripravljali drva ter zakurili taborni ogenj. Ob prijetni toploti ognja smo najprej zapeli, si spekli hrenovke ter se posladkali z buhteljmi. Večer smo veseli in zadovoljni zaključili s pesmijo in plesom.

Zadnji dan smo si pogledali, kaj je kamera posnela v preteklih nočeh. Vsaka skupina se je nato preizkusila v lokostrelstvu.

Naša zadnja šola v naravi je bila res zanimiva, polna doživetij ter medsebojnega druženja.

Tatjana Simčič: stoletnica z navdihujočo življenjsko potjo

Bila je ena prvih Primork, ki je vozila avto in motor

Tatjana Simčič se je rodila 4. januarja 1925 v Solkanu. Leta 1950 se je poročila z Zvonimirjem Simčičem in si z njim ustvarila družino. Ima hčerko Alenko in sina Igorja.

Medtem ko se je mož predano posvečal razvoju vinarstva v Goriških brdih, kjer je postal generalni direktor Kleti Brda, je Tatjana skrbela za družino in gradnjo nove hiše v Solkanu, kjer še danes stanuje. V mladih letih je bila zelo dejavna športnica, saj je kotalkala, smučala in s športnim društvom hodila v hribe. Izredno rada pa je igrala tudi na harmoniko. Vse te hobije je kasneje prenesla tudi na svoja otroka, kar ji je predstavljalo posebno veselje. V mladosti si je želela postati medicinska sestra, a ji je vojna prekržala načrte.

Ves čas je bila zvesta opora svoji družini in v trdni podpori možu pri njegovem delu in uspehih. Bila je ena prvih žensk na Primorskem, ki je vozila avto in motor. Še danes se živo spominja, kako so jo gledali na izpitni komisiji kot žensko in ji z dodatnimi preverjanji skušali onemogočiti, da bi pridobila izpit za avto. Ona pa je bila vztrajna in prepričana vase ter tako postala prva voznica v Solkanu. Že leta 1952 sta z možem vozila Fiat Topolino 500.

Po upokojitvi moža Zvonimirja sta začela veliko potovati in si tako ogledala cel svet. V tem obdobju se je začela razvijati tudi nova družinska strast, in sicer razvoj domačije Medot in proizvodnja penine Medot. Tatjana je tudi pri tem novem projektu stala možu ob strani in aktivno sodelovala tako pri opravilih v vinogradu kot v kleti. Postala je tudi članica reda vitezov vina. Imela je velik smisel za okušanje vin in je z možem vedno rada delila svoje mnenje o posameznih vinih.

Ker je bil mož Zvonimir velik gurman, je Tatjana veliko pozornosti posvečala tudi kulinariki. Tako sta našla še eno skupno točko, v kateri sta oba neizmerno uživala. Večkrat je pripravljala tudi poslovne večerje za moževe poslovne partnerje in jih presenečala z izvirnimi in skrbno pripravljenimi jedmi.

Svojo neizmerno življenjsko energijo je pokazala tudi ob praznovanju svoje 95. obletnice, ko je priredila praznično srečanje za prijatelje in najožje sodelavce

Tatjana Simčič nazdravlja svoji 100. obletnici rojstva s prvo rebulo Kleti Brda letnik 1957.

Praznovanje 95. obletnice rojstva (z leve Ivan Peršolja, tedanji predsednik Društva za razvoj pивske kulture Sommelier Slovenije, Vili Mišigoj, prijatelj in nekdanji sodelavec Zvonimirja Simčiča, Tatjana Simčič, Franc Mužič, župan Občine Brda, Silvan Peršolja, direktor Kleti Brda)

ter prijatelje pokojnega moža. Na svojo 100. obletnico rojstva pa je nazdravila s prvo rebulo letnik 1957, ki jo je Klet Brda proizvedla po tehnologiji njenega moža Zvonimirja Simčiča.

Danes jo še vedno zanimajo smučarske tekme in Formula 1. Še pred nekaj leti si je nastavljala budilko, da je v živo lahko spremljala prenose tekem na drugih kontinentih. Njena življenjska pot je dokaz, da so vztrajnost, radovednost in ljubezen do življenja najboljši recept za dolgo in polno življenje.

Romarji upanja

Vstopili smo v pomlad in se ponovno veselimo življenja, ki se prebuja v naravi. Za nami je zima, četudi je bila letos kar mila, nam vsako leto prinese tudi razno razne viroze, ki otežujejo naše življenje. Cvetoče marelice in breskve so že znamenje novega življenja in nas navdajajo z novim upanjem.

Te duhovne misli pišem v začetku postnega časa, ki nas hoče in mora vsako leto pripraviti na naš največji krščanski praznik veliko noč, ki je praznik Kristusovega in našega vstajenja. Letos v Cerkvi obhajamo sveto leto, ki ga papež razglasi vsakih 25 let. To je doba, ko se spremeni faza življenja – iz otroštva v mladost, nato v srednja leta in starost. Namen svetih let je, da bi poglobili vero in zavest odrešenosti po Jezusu Kristusu, da imamo v vsakem obdobju priložnost, da pregledamo svoje življenje in ga še bolj izročimo Božjemu usmiljenju. Temeljna značilnost vsakega življenja je rast, spreminjanje, gibanje. To velja tudi za duhovno, Božje življenje, ki smo ga po svetem Duhu prejeli pri krstu. Treba ga je negovati in pustiti svetemu Duhu, da nas usmerja. Geslo letošnjega jubilejnega leta je Romarji upanja. Papež Frančišek si romarja upanja predstavlja takole: »Krščansko življenje je pot, na kateri so potrebni tudi močni trenutki, ki hranijo in utrjujejo upanje, tega nenadomestljivega spremljevalca, ki omogoča zagledati cilj: srečanje z gospodom Jezusom.«

Ameriški psiholog Charles Snyder je v 80. letih prejšnjega stoletja na temelju pozitivne psihologije postavil teorijo upanja. Razčlenil jo je na tri dele: potrebno je imeti dober cilj, poiskati poti za njegovo uresničitev ter imeti močno voljo, da te poti uporabimo. Gre za psihične sposobnosti, ki jih razvijemo in so odvisne od naše volje, moči, sposobnosti, torej od naše narave. Če teh kapacitet nimamo, je to slabo za nas. Izvir krščanskega upanja pa ni v naši naravi, ki bo prej ali slej končala v grobu, ampak je naše upanje Kristus, Kristusova moč, življenje, odrešenje, ki smo ga deležni. S krstom smo kot mladike na trto vcepljeni, pripeti na Kristusa, edini izvir življenja. Kot pravi apostol Pavel: »Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni.« Apostol Pavel govori o upanju kot o temeljni drži krščanskega življenja, ker nas upanje ukorenini v Kristusu in tako odvzame moč, ki jo imata greh in smrt. Odvzame strah, negotovost, ki nas zapirata vase. Spodbuja nas, naj stavimo na Božjo ljubezen, s katero smo obdarjeni po svetem Duhu. Božje zastonske in zveste ljubezni nič ne ustavi. Apostol Pavel je na svoji koži doživljal preganjanje, bolezen, stiske, nerazumevanje, ampak pravi – preizkušnje bodo, a nič nas ne more ločiti od Kristusa, on nas ne bo zapustil, tudi v smrti ne.

Kdor s Kristusom umrje, bo z njim tudi vstal in živel. To je skrivnost vere in moč krščanskega upanja.

Na poti življenja smo vsi romarji, vsi hodimo v isto smer in potrebujemo drug drugega. Vsi pa smo potrebni tudi Božjega usmiljenja, saj smo vsi grešni. Vsi bi verjetno radi bili boljši, bolj pripravljeni pomagati drugim, bolj potrpežljivi in močnejši v težkih trenutkih, uspešnejši pri premagovanju lastnih šibkosti. Vse to je lepo in prav, toda temeljno vprašanje je, kje iščem moč za tako prizadevanje. Ali res verujemo, da je Bog z nami v življenju, da odrešuje naše življenje, da nam omogoča bolj polno življenje? Vsak izmed nas se svobodno odloča, a povezani smo med seboj, kot človeštvo smo eno, imamo isto naravo in isto poslanstvo, vplivamo drug na drugega v dobrem in v slabem. Sveto leto nas vabi, naj osvežimo zavest medsebojne pripadnosti in odgovornosti. To je še posebej potrebno, saj je današnji čas močno zaznamovan z individualistično miselnostjo. Ljudje se vedno manj prepoznavamo v eni človeški skupnosti. Drugačnost drugega nas hitro ogroža, razdvaja, kar rojeva ljubosumnost, podtikanja, včasih tudi sovražnost. Zakaj prihaja med nami tako težko do medsebojne sprave? Sprava ni najprej stvar našega napa, odločitve. Če bi bilo to mogoče, se Kristusu ne bi bilo treba učlovečiti in sprejeti poti križa. Sprava je Kristus. Mogoča je samo v njegovi smrti in vstajenju. Sveto leto nas vabi, da bi dali v svojem življenju več prostora Kristusu. Cerkve v pripravi na veliko noč vsako leto močno priporoča spoved, ki nas očisti grehov, torej vsega tega, kar nasprotuje in otežuje naše življenje. Vsi vemo, da dober zdravnik ne blaži simptomov, ampak se loti njihovih vzrokov in jih želi odpraviti. Smisel zakramenta sprave je spustiti Kristusa Odrešenika k tem vzrokom, da jih bo ozdravil, odpustil krivdo ter nas duhovno okrepil z novo močjo za življenje. Zakrament sprave, svete spovedi je odločilen, bistven korak na poti vere. V njem dovolimo Gospodu, da uniči naše grehe, da ozdravi naše srce, da nas dvigne. Ni boljšega načina spoznanja Boga kot dopustiti spravo z njim in okusiti njegovo odpuščanje. Ne odpovejmo se spovedi, ampak ponovno odkrijmo lepoto tega veličnovernega zakramenta ozdravljenja in veselja.

Vsem bralcem teh vrstic želim, da bi nas letošnje praznovanje velike noči v svetem letu okrepilo z resničnim upanjem, ki temelji v veri, da je Bog - Bog življenja, ki je greh in smrt dokončno premagal in da bi tako okrepljeni kot romarji upanja, ki drug drugega podpiramo na poti življenja, šli vsem izzivom življenja naproti.

Emil Kramar